

Manuel Casanova [Bortenstein]

Spanska inbördeskriget och stalinismens förräderi

Originalalets titel: *La guerre d'Espagne*

Svensk översättning: Bengt Andersson

Första upplagan: september 1972 (René Coeckelberghs Partisanförlag AB)

Innehåll

Förord.....	1
Inledning	1
I. Den tragiska massflykten.....	3
II. Varför Barcelona gav upp utan strid	4
III. Och C.N.T.?	8
IV. Den republikanska armén och dess inre motsättningar.....	10
V. Den ideologiska faktorn i inbördeskriget	11
VI. Kunde man ha splittrat den francistiska armén?	12
VII. Ännu en gång om tekniken.....	14
VIII. Krigsindustrin.....	15
IX. Vad hände den 19 juli?	19
X. Ägde en proletär revolution rum i Spanien?	23
XI. Majhändelserna 1937	24
XII. Folkfrontens ekonomi.....	27
XIII. Försörjningen	30
XIV. Den republikanska ordningen	31
XV. De frivilligas tillbakadragande	38
XVI. Den republikanska ideologin	44
XVII. Det Förenade Marxistiska Arbetarpartiet (P.O.U.M.)	47
XVIII. Vänsteranarkisterna och "gudssökarna" i ljuset av den spanska erfarenheten.....	57
XIX. Fjärde Internationalen i den spanska revolutionen	63
XX. Miaja-Casadas revolt.....	68
XXI. Kunde man gjort något annat?	71

Förord

M Casanova är en pseudonym för *Mieczyslaw Bortenstein* (1907-1942). M. Bortenstein föddes i en judisk familj i Warszawa (Polen), där han redan som 16-åring gick med i det underjordiska kommunistiska ungdomsförbundet. Efter han blivit arresterad emigrerade han först till Belgien och sedan till Frankrike där han 1927 gick med i kommunistiska ungdomsförbundet. 1930 blev han arresterad (för att ha spridit illegal litteratur) och dömdes till fängelse, samt utvisades till Belgien. 1932 återvände han illegalt till Frankrike och gick med i kommunistpartiet. 1934 uteslöts han ur kommunistpartiet och gick med i den franska trotskistiska organisationen Ligue Communiste Internationaliste. Han begav sig till Spanien i juli 1936, där han först var med i CNT-milisen och sedan arbetade på en vapenfabrik. Politiskt ingick han bl a i redaktionen för de spanska bolsjevik-leninisternas tidskrift *La Voz Leninista*. Efter republikens sammanbrott (Barcelonas fall) tog han sig till Frankrike och försökte därifrån ta sig till Mexiko, men han misslyckades och arresterades. Efter Nazityskland besegrat Frankrike förflyttades han mellan olika koncentrationsläger och hamnade slutligen i Auschwitz där han mördades.

Casanova/Bortensteins pamflett om spanska inbördeskriget publicerades för första gången på franska i maj 1939 och har återutgivits flera gånger sedan dess. Den finns givetvis även utgiven på spanska (under titeln *El Frente Popular abrió las puertas a Franco*) och på engelska. I den föreliggande versionen har jag korrigerat en del spanska och ryska person- och ortnamn, f ö är översättningen oförändrad.

/ Martin Fahlgren

Inledning

Proletariatet har lidit ett nytt nederlag. Franco har tagit Katalonien. över två och ett halvt års blodiga strider, oräkneliga offer av det spanska proletariatet, och allt detta har lett till en ny seger för reaktionen.

* * *

Detta arbetes improviserade och något oordnade karaktär kommer sig av de förhållanden under vilka det uppstått. Även om det brister i systematisk karaktär, uttrycker det stundens mest brännande behov.

Efter min återkomst till Frankrike frågade kamraterna ut mig. De bad mig förklara katastrofens orsaker. Varför gav Barcelona upp utan strid? Varför gav de katalanska arbetarna, som tidigare givit så många prov på heroism, inte fascismen svar på tal? Vilken inställning hade de proletära organisationerna i det kritiska ögonblicket? etc. ... Det som mest förvånade mina utfrågare var den fascistiska framryckningens utomordentliga lätthet, det faktum att Franco inte mötte något motstånd hos det proletariat som gjort den 19 juli.

Jag måste utifrån min egen erfarenhet förklara vad som hade hänt. Jag måste redogöra för fakta. Jag berättade hur strategiska positioner av största betydelse övergavs utan strid, hur den förrädiska generalstaben överlämnade försvarsplanerna åt fienden, hur krigsindustrin saboterades, ekonomin bragtes i oordning, hur de bästa arbetarmilitanterna mördades och

fascistiska spioner skyddades av den ”republikanska” polisen, kort sagt hur proletarietets revolutionära kamp mot fascismen förrådades och hur Spanien utlämnades åt Franco.

De fakta jag redogjorde för, min analys, allt ledde tillbaka till en och samma orsak: Folkfrontens kriminella politik. Fascismen kunde besegras endast genom en proletär revolution. Men de socialistiska, kommunistiska och anarkistiska republikanska ledarnas hela politik gick ut på att tillintetgöra proletarietets revolutionära energi. ”Först vinna kriget och sedan göra revolution”, denna reaktionära formel dödade revolutionen för att därefter döda kriget. Man hoppades på detta sätt vinna den franska och engelska så kallade demokratiska bourgeoisieens stöd. I denna politik namn övergav man allt, gick från kapitulation till kapitulation, förrådade allt, demoraliserade proletariet, krossade först P.O.U.M. och sedan anarkisterna, förorsakade de blodiga dagarna i Barcelona för att nu nå fram till Miaja-Casados pro-francistiska uttalande, som är riktat mot kommunisterna, vilka under dessa trettio månader förberett sitt eget krossande.

Folkfrontens oavbrutna rad av brott ledde till fascismen.

De socialistiska och anarkistiska republikanska ledarna har alla gjort sitt för att förbereda katastrofen. Men de största organisatörerna av nederlaget och brottet mot proletarietet är utan tvekan stalinisterna. För en kontrarevolutionär politik utnyttjade de auktoriteten de åtnjöt genom Oktoberrevolutionens fana, som de stulit och nu släpar i dyn.

Ändå är det svårt att föreställa sig mera gynnsamma objektiva förutsättningar för en proletär revolution än de som existerade i Spanien.

* * *

Arbetarna i hela världen måste dra lärdom av denna tragiska erfarenhet. Varken socialismen eller marxismen har lidit nederlag i Spanien, utan de som på ett föraktligt sätt förrådade den. Dagens samhälle står inför ett tragiskt val: antingen bakåt, dvs. bevara kapitalismen som bara kan utvecklas mot de mest barbariska former, eller framåt mot socialismen. Att vilja bevara den borgerliga demokratin är en enfaldig illusion. Antingen fascism eller proletär revolution, detta är det internationella proletarietets svåra val.

Det revolutionära avantgardets främsta plikt är att förklara den verkliga situationen för arbetarna, att säga som det är. Proletarietet går från nederlag till nederlag, men det finns ändå framsteg. 1933 i Tyskland kapitulerade det av socialdemokrater och kommunister ledda proletarietet fullständigt inför fascismen utan strid. I Österrike gav Wiens proletariat 1934 den första motståndssignalen. Detta motstånd eko var den ärorika asturiska Kommunen. I Spanien lyckades proletarietet, trots Folkfrontens kriminella politik, göra motstånd i nästa& tak. Andra länders arbetare tillkommer äran att inte endast göra motstånd, utan besegra fascismen och låta den proletära revolutionen triumfera. *Men för att segra måste proletarietet skapa vapnet för kampen: det revolutionära partiet och den Revolutionära Internationalen, den Fjärde.*

* * *

Detta arbete gör inga anspråk på att besvara alla, eller ens de mest påträngande frågor, som den tragiska erfarenheten givit upphov till. Om författaren till dessa rader har kastat en smula ljus över och underlättat förståelsen av det spanska inbördeskrigets problem, anser han att arbetet inte varit förgäves.

M. CASANOVA

Perpignan, 16 mars 1939

I. Den tragiska massflykten

– Hur kom du genom? frågar vi.

– Ja, det var faktiskt inte lätt. Liknade inte precis någon lyxresa, svarar vår vän, som trots tröttheten har kvar sitt goda humör.

Han berättar om sin äventyrliga färd och tillägger: ”Den franska gränsen bevakas militärt av gendarmer och senegaleser, som inte kan ett ord franska. Man låter inte ens fransmän passera, om de inte har ett riktigt pass. Vad gäller spanjorerna släpper man under några timmar av dagen igenom kvinnor, barn och sårade. De andra drivs hänsynslöst tillbaka.”

Vår kamrat, som färdats det hundratal kilometer som skiljde honom från gränsen dels genom att lifta och dels till fots, tillägger: ”Synen som mötte mig på vägarna till gränsen var fruktansvärd. Denna brådstörtade massflykt av kvinnor, barn, sårade – ibland med ett amputerat ben – som förgäves försökte hejda ett fordon, sårade som skyndsamt evakuerades från sjukhusen i de områden som hotades av fascisternas framryckning, denna massflykt av uttröttade män, kvinnor och barn till fots var en syn som fick oss att rysa! Ändå upprörs man inte så lätt efter allt man sett i Spanien. Naturligtvis försiggick avfärden på ett helt annat sätt för herrar ministrar, deputerade, byråkrater, höga ämbetsmän, etc., som redan sedan måndagen den 23 januari (tre dagar före Francos intåg i Barcelona) i luxuösa bilar färdades i riktning mot Cerbère och Perthus. Man fick på så sätt, genom att på vägen betrakta dessa två förflyttningssätt, en påtaglig demonstration av klassuppdelningen inom Folkfronten: vänsterborgarna och de förborgerligade byråkraterna å ena sidan färdades i vackra limousiner eller, i värsta fall, i små Citroenär, å andra sidan arbetarna, bönderna och tillsammans med dem de verkliga militanterna som gick till fots. Man blev vittne till tragiska avskedsscener mellan dem som gav sig av och dem som på grund av familjeband var tvungna att stanna kvar, ögonblick av tvekan, snabba och förhastade beslut, och allt detta under ständigt hot från fascisternas flyg som hela tiden bombade vägen och ibland till och med besköt den med kulsprutor. Man fick ofta stanna på vägen, gömma sig i ett dike, lägga sig mitt på vägen eller ta sin tillflykt till ett bredvidliggande fält, tillbringa sömnlösa nätter utan att ha någon information om läget vid fronten och om den fascistiska framryckningens snabbhet. Allt detta under allmän panik och en förvirring och upplösning utan motstycke. Det fanns inga tidningar sedan tisdags,¹ radion fungerade inte och vi hade genomlevt den sista tiden i hopp om ett ständaktigt motstånd mot fascisterna. Då förstår du vår förvirring i det sista ögonblicket.”

Vår kamrats berättelse, som vi bara hör delar av, upprör oss och försänker oss i sorg, när vi tänker på det spanska proletariats tragedi. Den får oss att känna medlidande med alla dessa offer för ”noninterventions”politiken. Detta medlidande utsträcks ibland till och med till vår kamrat, som upplevt våra spanska bröders tragedi. Han blir märkbart irriterad av detta medlidande och tillägger kraftfullt:

– Nej, jag återvänder inte ”desillusionerad” från Spanien! Demoraliserade och ”desillusionerade” återvänder de stalinistiska frivilliga, som for dit med falska föreställningar, som inte förstod händelsernas innebörd och som kvarhölls i okunnighet av den kommunistiska ledningen. Vår internationella organisation och vår spanska sektion förutsåg riktigt de logiska konsekvenserna av Folkfrontens kriminella politik, vilken beredde väg för Franco.

Den spanska tragedin är ytterligare ett brott på den stalinistiska byråkratins konto, den byråkrati som har krossat den revolutionära rörelsen, mördat dess bästa kämpar och – genom sin tarvliga knäfallspolitik gentemot den så kallade demokratiska internationella kapitalismen –

¹ Tisdagen den 24 januari, två dagar före Barcelonas fall.

demoraliserat detta lands hjältemodiga proletariat. Men detta brott är en läxa – visserligen dyrt betald – som andra länders arbetare, i första hand det franska proletariatet kommer att dra nytta av.

II. Varför Barcelona gav upp utan strid

– Just de franska arbetarna förvånades över nyheten om Barcelonas fall, eftersom militärmyndigheterna hade talat om motstånd till sista man.

– Jag förstår er överraskning. Jag själv överraskades också. Alla vi f.d. frivilliga som väntade på repatriering, och även alla militanter blev tragiskt överraskade av den lätthet med vilken den fascistiska framryckningen mot Barcelona ägde rum. Vi gjorde oss visserligen inga illusioner och var klara över situationens tragik, men vi väntade oss ändå ett förtvivlat motstånd vid Barcelona och hyste inom oss förhoppningen att det heroiska Barcelona skulle bli ett andra Madrid. Så länge en ställning inte har erövrats av fienden, har en revolutionär inte rätt att betrakta den som förlorad. I en artikel ”Kan sammanbrottet förhindras?” – skriven fem dagar före Barcelonas fall och som ni olyckligtvis inte fått – utvecklade jag en handlings- och räddningsplan för Barcelona och revolutionen. Jag formulerade de spanska kamraternas åsikter och paroller på ungefär följande sätt:

Barcelona kan räddas. Spaniens mest industrialiserade område, provinsen Barcelona² med dess industriella fästen Manresa, Sabadell och Tarrasa, är ännu inte i fascisternas händer. Och det kommer inte att hamna där. Barcelona måste befästas och förvandlas till ett ointagligt fort. För befästningsarbetet saknas inte spekulanter och desertörer i Barcelona. ”Resistir!” (Gör motstånd) detta är vår Munis’ paroll som, på grund av en skurkaktig anklagelse för mord, suttit fängslad sedan ett år i Modelo, Cárcel del Estado och senast i Montjuich. Gör motstånd som García Moreno³ gjorde motstånd. Men vår paroll ”Resistir” skiljer sig från Negríns. För att kunna göra motstånd måste arbetarklassen resa sig upp, den måste återfå sitt självförtroende, den måste bilda kommittéer för Revolutionens Räddning och organ som är oberoende av statsmakten (som den 10 juli 1936), men för att gå ännu längre.

Sådan var våra spanska kamraters sinnesstämning några dagar före Barcelonas fall.

Situationen var visserligen kritisk. Fascisterna avancerade ibland 15 till 20 kilometer om dagen. Strategiska positioner av avgörande betydelse övergavs systematiskt nästan utan strid, som de under åtta månader uppförda befästningarna runt Barcelona och ställningarna vid Segre. Fascisternas erövring av den viktiga ställningen vid Las Borgas Blancas lät dem gå mot havet och innesluta Tarragona, och erövringen av bergskedjan runt Igualada i sista ögonblicket öppnade vägen mot Barcelona. Vi bevittnade en upprepning av katastrofen vid Aragonienfronten i mars, men i ännu större skala: överkommandots förräderi och flykt till fienden med försvarsplanerna, och även hela karabinjärbårens⁴ övergång till fascisterna. Men Barcelona återstod. Längs havet kunde Garafberget fortfarande utgöra en försvarslinje. Vad gäller de huvudvägar som går till Barcelona – en från Villafrance de Panadés och en annan från Igualada, vilka sammanstrålar ett tjugotal kilometer från Barcelona – går de över en slätt. Men även om fascisterna når ända fram till staden, återstår fortfarande de berg som omger den katalanska huvudstaden. Barcelona är omgivet av Montjuich och Tibidabo. Man kunde befästa dessa höjder och av dem göra en försvarslinje vid själva stadens portar.

– Men man sade att Barcelona ur strategisk synpunkt var omöjligt att försvara? avbryter vi.

² Proletariatets betydelse och vikt i Barcelonaprovinns är lika stor som hela det övriga proletariatets vikt.

³ García Morena: en sergeant som ensam hejdade fyra italienska tanks.

⁴ Denna kår, som bildades under monarkin, lämnades intakt av både de kommunistiska och ”anarkistiska” ledarna.

– Det är lögn. Det är visserligen lättare att försvara Barcelona framför bergskedjan intill Igualada eller vid Garafbergen än vid själva stadens portar. Men den är lättare att försvara än Madrid t.ex. Varken fascisternas obestridliga överlägsenhet i beväpning (ett resultat av det av Folkfrontens politik bedragna internationella proletariats passivitet) eller strategiska orsaker är tillräckliga för att förklara Barcelonas fall, och framför allt dess snabba fall nästan utan strid. Fascisterna trängde in i Barcelona efter en kort strid vid Hospitalet (förstad till Barcelona i riktning mot havet).

– Och alltså?

– Den militära tekniken och strategin är helt enkelt underordnad politiken, framför allt i ett inbördeskrig.

Barcelona gav upp därför att det inte fanns någon som försvarade staden, ingen eller nästan ingen alls som var redo att ge sitt liv för att försvara den mot Franco. Detta är den tragiska verkligheten.

Tala inte om regeringen, den smutsiga ”Gobierno de la Victoria”. I måndags kväll sammanträdde den, tre dagar före Francos intåg. Kommunikén, som lästes upp av den kommunistiska jordbruksministern Uribe, underrättar oss om de beslut som tillkännagivits officiellt och om de åtgärder man bestämt sig för. 1) Införa krigstillstånd i det som återstår av det regeringsstyrda Spanien, dvs. försöka sätta munkorg på proletariatet (i själva verket var den oförmögen att göra detta); 2) Regeringen skall fortfarande ha sitt säte i Barcelona. Detta är den officiella deklARATIONEN.

– Och verkligheten?

– Verkligheten? I samma ögonblick som de tillkännagav detta beslut hade ministrarna redan packat sina resväskor. Möbler och en förvånansvärd kvantitet madrasser fyllde lastbilarna, och redan samma dag startade den aristokratiska utvandringen i Rolls Royce och Hispano-Suiza.

Gripna av panik ville ministrarna vädja till C.N.T.-arbetarna i Barcelona att ännu en gång utgjuta sitt generösa blod och rädda situationen, framför allt ministrarnas egen farliga situation. Dessa herrar inbillade sig att de kunde upprepa samma operation ett oändligt antal gånger. Proletariatet skall – enligt dem – i normala tider vara fjättrat, det måste respektera den borgerliga lagen, det kan trakasseras oupphörligt, se sina militanter misshandlas, etc. I farans ögonblick kan man släppa efter lite på kedjan och generöst låta det dö för den lagliga regeringens och den demokratiska republikens försvar. Proletariatet utnyttjar – enligt dessa herrars schema – det fina tillfälle som erbjuds, bestiger barrikaderna, offerar några tusental av sina egna och räddar situationen. Den fascistiska faran är över. Man kan på nytt dra åt kedjan och fortsätta trakasserier som tidigare. Detta är schemat. Det är visserligen sinnrikt, men samma operation lyckas bara ett begränsat antal gånger.

De panikslagna ministrarna tillkallade skyndsamt García Oliver, för att han skulle ställa sig i spetsen för de sex republikanska divisionerna och leda operationerna.

– Men García Oliver är ingen militär! anmärker vi.

– Jag vill inte redogöra för de ”tjänster” han gjorde det spanska proletariatet under majdagarna 1937⁵ i Barcelona (vår kamrat ler ironiskt), men han är i alla fall mest av allt en demagog. Men han representerade C.N.T. och framför allt F.A.I., så ministrarna trodde att när

⁵ Genom sitt tal den 4 maj 1937, som slutade med vädjan: ”Alto el fuego!” (Eld upphör!) överlämnade den hedervärde anarkistiske justitieministern García Oliver C.N.T.:s militanter till stalinisternas massaker. Barcelonas arbetare kommer aldrig att glömma detta tal.

han tillkallades, då tillkallades också C.N.T.:s tiotusentals militanter. Men Barcelonas arbetare var demoraliserade. De kom ihåg majdagarna 1937. *För att förstå tragedin som utspelades den 26 januari 1939, måste man förstå den som utspelats den 3-6 maj 1937.* Mellan dessa två datum finns en logisk förbindelse. *Genom att döda revolutionen dödade man det antifascistiska kriget.*

Stalinisterna framkallade och organiserade majhändelserna 1937, dvs. det var de som började avvärpa proletariatet, förstöra dess kamporganisationer och mörda arbetarmilitanter, etc. De upprättade en terrorregim över proletariatet. Allt detta rättfärdigades genom Folkfrontens politik: dvs. att "först vinna kriget" och för detta erhålla Frankrikes och Englands stöd. Man vann inte den franska och engelska bourgeoisens bevägenhet, men medan man väntade på den, väckte man avsky hos och demoraliserade det spanska proletariatet, i synnerhet det katalanska. Det var den kortaste vägen till nederlaget.

Barcelonas arbetare var visserligen klara över att Franco representerade det värsta och trots att deras förtroende för Negrín var minimalt, hoppades de på ett nederlag för fascisterna och på de republikanska arméernas seger, men de deltog inte längre aktivt i kampen. De kände sig inte längre som härskare efter maj 1937. De var det för övrigt inte heller.

Flera gånger om dagen talade man om för dem att man inte kämpade för deras sociala frigörelse (Gud bevara oss för sådana trotskistiska idéer!), utan helt enkelt för en återgång till den demokratiska republik, som redan lett till det fascistiska upproret. Detta skapade inte någon offervilja eller entusiasm för kriget utan var tvärtom orsak till likgiltigheten.

Men Madrid försvarade sig ändå – under svårare omständigheter och gjorde ett segerrikt motangrepp mot Francos framryckning. Och fascisterna var då vid huvudstadens portar.

Den visan har jag hört, svarar Casanova. Katalanerna är alltså fega och Madridborna hjältemodiga och offervilliga. Det är en förklaring, men den håller inte. Den lanseras naturligtvis speciellt av kommunisterna, som på det sättet vill förhärliga sig själva: majoriteten av Barcelonaproletariatet är anarkistiskt och i Madrid dominerar kommunisterna. De katalanska arbetarna visade emellertid vad de kan göra den 19 juli. På tjugofyra timmar krossade de militärernas revolt fullständigt. Om arbetarna i hela Spanien hade gjort samma sak, vore fascisterna bortjagade från Iberiska halvön. Barcelonas arbetare visade också vad de kan göra när de på några få dagar gav tvåhundratusen frivilliga, och när de skickade ut sina berömda "tribus" (ledda av Durruti, Ortíz, Domingo, Ascaso, Rovira, etc.) under loppet av den första veckan efter den 19 juli.

Man har gjort allt för att krossa de katalanska arbetarnas kampvilja och entusiasm. Folkfronten och framför allt kommunisterna har gjort allt som stått i deras förmåga för att demoralisera och passivisera Barcelonas arbetare. De har olyckligtvis lyckats.

För övrigt inföll Madrids heroiska höjdpunkt i november 1936 och under de första månaderna av 1937, och inte i januari 1939. I november 1936 härskade den revolutionära andan fortfarande i hela det antifascistiska Spanien. Då hade arbetarkommittéerna, som bildats av José Díaz och Comorera, mer att säga till om än den "lagliga" republikanska regeringen. Madrids radio spelade "Internationalen" och "Los Hijos del Pueblo" och inte som 1939 patriotiska sånger. Röda och röd-och-svarta fanor vajade. Sedan dess har de ersatts av tre-färgade disktrasor (det gäller naturligtvis inte fanorna utan vad de symboliserar).

Barcelonas arbetare var inte angelägna att ge sitt liv för den trefärgade disktraskan och Negrín-regeringen som de hatade. Dessutom vet vi inte hur hårt motstånd Madrid kommer att göra 1939. Kan de upprepa den hjältemodiga kampen från november 1936? Jag undrar.

– *Men de vanliga arbetarna, Barcelonas revolutionära arbetare, kunde inte vara omedvetna om den överhängande faran. De visste vad som väntade dem i händelse av en seger för Franco: slutet på alla deras drömmar. Man har så ofta insisterat på den spontana karaktären av det spanska, och framför allt det katalanska proletariats kamp, vars majoritet var anarkister! Varför gjorde Barcelonas arbetare inte något, mot sina ledares vilja?*

– Det finns en gräns för de katalanska arbetarnas ”spontanitet”, förstår du, trots deras impulsiva temperament. Man gjorde allt för att krossa deras entusiasm och kampvilja. Man predikade lugn, tålamod och förtroende för Folkfrontens ledare och regeringen. Framför allt ingav man dem illusioner om den engelska och speciellt den franska bourgeoisens avsikter. Man sade hela tiden till arbetarna: ”I sista ögonblicket kommer England och Frankrike att ingripa. De kommer inte att tillåta att de tyska och italienska fascisterna tränger över Pyrenéerna, eftersom vi kämpar för de demokratiska staternas säkerhet.”

Den sista snilleblixten hos Folkfrontens skribenter och talare var att i tidningar och på möten påminna Chamberlain och Daladier om deras imperialistiska plikter ... De måste skydda den spanska arbetarklassen mot fascismen. Dessa illusioner, eller snarare kriminella bedrägerier spreds i synnerhet i särskilt kritiska situationer. Man överdrev alltså omåttligt den diplomatiska spänningen mellan de två ”axlarna”, man framställde den internationella situationen som om kriget mellan demokratin och fascismen stod i begrepp att bryta ut och som om det engelska flyget och den franska armén måste ingripa i vilket ögonblick som helst. Det allvarligaste var att de med all sin styrka envisades att hindra proletariatet från att se själv. Och de lyckades.

Några exempel för att illustrera Folkfrontens ”realistiska” ledares närsynthet. För några veckor sedan sade man i Barcelona att hundratals franska flygplan och tanks hade anlänt. Man sade det för att höja moralen. Ett annat exempel. För bara några dagar sedan – innan Barcelonas fall – försäkrade en ganska högt uppsatt utländsk vänsteranarkistisk kamrat mig att flera franska divisioner hade gått över Pyrenéerna och kom till vår hjälp. Han bad mig bevara hemligheten, vilket var det vanliga sättet att sprida nyheter. Han hade hört detta av en medlem av den regionala eller till och med Nationella Kommittén, som själv hade sett dem (de franska divisionerna) gå över gränsen.

På medeltiden såg asketer och helgon i extas den heliga Jungfrun och hörde ibland till och med hennes röst. Men för att göra det spåkte de sig. Folkfrontens ledare har – utan vare sig späkning eller extas – lyckats se franska divisioner komma till deras hjälp.

Olyckligtvis vann dessa kriminella sagor gehör och avväpnade proletariatet. Lenin sade visserligen att man måste säga proletariatet sanningen, även den hårda sanningen för att fostra det; men var inte han också trotskist?

– *Men var mer konkret. Kommunistpartiet borde, trots sin politik, veta vilken fara det hotades av. Det gällde också partiets skinn. Vad gjorde det för Barcelonas försvar?*

– Det skrek naturligtvis ideligen: No pasarán! men gjorde allt för att de skulle komma igenom. Dess viktigaste paroll, som upprepades med en lidelse och hänförelse värd ett bättre ändamål, var: ”Slut upp kring Negríns Segerrika Regering”. Kring regeringen ... som redan packade, eller snarare lät packa sina resväskor. Varje självständigt initiativ, varje försök – hur räddhågat det än var – att bilda självständiga proletära organ, vilket var enda möjligheten att återge proletariatet dess självförtroende betecknades alltså som trotskism och fascism.

Kommunistpartiets organ ”Frente Rojo” (”Röd front”) publicerade visserligen på tisdagen ett upprop under rubriken: ”Alla till barrikaderna! Som den 19 juli”. Men barrikaderna stannade

kvar i tidningsspalterna. P.S.U.C.:s⁶ hjältar lyckades bara bestiga barrikaderna en gång. Det var i *maj 1937* mot Barcelonas arbetare, för att jaga bort dem från Telefoncentralen – den amerikanska kapitalismens heliga egendom – och för att hjälpa dem borgerliga polisen i dess arbetarslakt.

Det är visserligen sant att de lyckades endast därför att C.N.T., eller mera exakt C.N.T.:s ledning lät dem lyckas.

III. Och C.N.T.?

– *Du kan gärna tala lite om C.N.T. Den förkrossande majoriteten av arbetarna i Barcelona är anarkister. Vi förstår inte varför de inte handlade, eller åtminstone försökte handla för att rädda Barcelona. De har dock skänkt världsproletariatet hjältar som Durruti och Ascaso ... Vad gjorde C.N.T. i det tragiska ögonblicket?*

– C.N.T. är ett kapitel för sig. Durruti, Ascaso och tusentals namnlösa hjältar kommer visserligen att för all framtid – liksom Pariskommunen – minnas av proletariatet. Men vad gäller den politik dessa ”antipolíticos” och ”antiestatales” förde, menar jag att den – liksom den politik C.N.T.:s ledning förde – var rent reformistisk, småborgerlig och objektivt kriminell gentemot proletariatet och revolutionen. Den är sådan att den visar världens arbetare (i detta ögonblick av allmän ideologisk förvirring, där anarkistiska idéer kan få ett visst inflytande på de förvirrade) den anarkistiska teorins, och framför allt praktikens värde. Detta kritiska arbete, som endast kan göras av de konsekventa marxisterna, kommer att göras. Det kommer att kräva hela broschyrer, kanske böcker.

Tidigare, jag menar 1936 och 1937, avskaffade dessa anarkister pengarna och brände ibland till och med upp dem i de små byarna i Aragonien, där de upprättade den frihetliga kommunismen och kärlekens och broderskapets rike, men de kom aldrig på tanken att lägga beslag på de stora bankerna. Detta – tillägger vår kamrat Casanova spydigt – trots att spanska riksbankens filial låg mitt emot C.N.T.:s Regionalkommittés lokaler, anarkisternas högborg i Barcelona. Men de anarkistiska ledarna gick på tåspetsarna för storfinanserna.⁷ De betraktade allt tal om en Arbetarstat och om upprättande och utvidgning av kommittéerna som en arvsynd, men arbetade däremot lugnt och metodiskt – medan de fortsatte att tala om anarki – för den borgerliga statens återupprättande.⁸ De utelämnade i maj 1937 Barcelonas arbetare åt den stalinistiska och borgerliga kontrarevolutionen. Efter några veckor, när bourgeoisien inte längre behövde dem och kände sig tillräckligt stark, kastades de åt sidan.

Ett år senare, i april 1938, erbjöd man dem i farans stund (Aragonienfrontens sammanbrott) den dekorativa men betydelselösa ministerposten för skolväsendet i Negríns andra regering, vilken de accepterade med en helt oanarkistisk iver. Bourgeoisien visste att den hade att göra med rumsrena och väluppfostrade bestar. Härigenom godkände C.N.T. och F.A.I. Negrínregeringens reaktionära sociala politik. Negríns 13 punkter,⁹ de kontrarevolutionära dekret som upplöste de proletära organen, allt detta accepterades av C.N.T. och F.A.I. För övrigt försvann under loppet av år 1938 den rent formella skillnaden mellan stalinisternas och socialisternas klart chauvinistiska och reformistiska språk och C.N.T.:s i ord revolutionära

⁶ P.S.U.C.: Kataloniens Förenade Socialistiska Parti, medlem av Kommunistiska Internationalen. Detta är det katalanska kommunistpartiets pseudonym.

⁷ Att avskaffa pengarna i Aragoniens småbyar och bevara ”El Banco de España” påminner på ett besynnerligt sätt om Krylovs fabel: ”den nyfikne”. Den nyfikne som besökte en zoologisk park berättar vad han kunde se. Han berättar om insekter av en knappåls storlek, men han hade inte lagt märke till elefanten.

⁸ Läsningen av de fyra broschyrer, som skrivits av C.N.T.:s f.d. ministrar i Caballero-regeringen och redigerats av C.N.T.:s Nationella Kommité, är mycket lärorik i detta avseende och rekommenderas.

⁹ Negríns 13 punkter: ett program för återupprättandet av en borgerlig republik.

språk, en skillnad som fanns under revolutionens första år. Pressen var "gleichgeschaltet" (likriktad). Sålunda framställde "Solidaridad Obrera", C.N.T.:s huvudorgan, konflikten mellan Londons och Berlins Börs som en ideologisk konflikt mellan demokratierna och diktaturerna, den hyllade dagligen fredsaposteln Roosevelt, yankee-imperialismens företrädare, förklarade att stormakternas säkerhet naturligtvis krävde ett ingripande i Spanien och gav Chamberlain och Daladier lektioner i patriotism.

Under åtskilliga månader – fortsätter vår kamrat Casanova – var C.N.T.:s Regionala Kommitté förvirrad och visste inte vilken paroll den skulle föra fram. Den fann den till sist i november.

– *Vilken var det? frågar vi vår kamrat, som retat vår nyfikenhet.*

– Den här: C.N.T. måste få en post som rådgivare i Kataloniens Generalidad. Hederligheten, rättvisan och framför allt idealismen hos de män som ständigt kämpat "contra las sucias maniobras de los políticos" (mot politikernas smutsiga intriger) krävde en gottgörelse av den skriande orättvisa, som ägt rum efter maj 1937 när C.N.T.:s representanter kastades ut ur Kataloniens Generalidad. För övrigt krävde den Regionala Kommittén inte ett ämbete – kunde man läsa i "Soli" – av de tarvliga skäl som utmärker politiker, exempelvis för att uppnå ett politiskt mål eller helt enkelt bara för att vara i besittning av en post, utan av ideella skäl ...

Vad gäller mig, vulgär materialist som jag är – tillägger Casanova – är jag inte alls okunnig om den praktiska nyttan av en post som rådgivare i Generalidad. Detta skulle öppna utsikter för kamraterna att bli välunderrättade, "enchufes" som man säger i Spanien, men som paroll i en mycket allvarlig situation var det en aning magert.

Ännu i sista stund hade C.N.T. och F.A.I. kunnat rädda situationen. Ja, de kunde ha gjort det och borde i alla fall ha försökt göra det, understryker Casanova kraftfullt. De försökte inte ens. *För att göra det hade de naturligtvis blivit tvungna att bryta med den politik som ledde mot avgrunden, och som kallades Folkfront.*

Låt oss precisera detta. Ännu för femton dagar sedan fanns det i Barcelona, trots Negrín-Comorera-politikens demoraliserande verkan, åtskilliga tusentals arbetare, framför allt unga som var beredda att ställa sig på barrikaderna och – om nödvändigt – dö för revolutionen. De var redo att enrollera sig i den Frihetliga Ungdomens bataljoner, men hade inget förtroende för det republikanska kommandot, som vid första bästa tillfälle skulle gå över till fiendesidan. De officiella organens appeller var verkningslösa. I fabrikena måste man till exempel använda olika tvångsmedel för att avslöja falska "imprescendibles". Så kallade man de arbetare och specialister som, på grund av sin tekniska outhärlighet, var undantagna från militärtjänst.¹⁰

En illustration. Den Frihetliga Ungdomens Nationella Kommitté, som var underställd C.N.T.:s Nationella Kommitté, publicerade en nog så karakteristisk kommuniké, när de såg att de till FU anslutna ungdomarna i mycket liten utsträckning enrollade sig i Ejército Populars officiella styrkor. I denna kommuniké försäkrar den Nationella Kommittén de unga medlemmarna i Juventudes Libertárias att de utan risk kan enrollera sig i regeringens blandade frivilligstyrkor, eftersom den Nationella Kommittén har en representant i Organisationskommittén. Denna "försäkran" övertygade inte ungdomen, som förgäves väntade på en förtroendeingivande röst.

C.N.T.:s ledning övergav alltså i sista ögonblicket sina anhängare utan paroller och utan handlingsplan. På torsdagskvällen den 26 januari, dagen för fascisternas intåg i Barcelona, var jag i

¹⁰ I en av Barcelonas största ammunitionsfabriker, kallad Fábrica "A", fick fabrikskommittén stänga utgångarna för att kunna rekrytera frivilliga, eftersom arbetarna lämnade fabriken.

en liten stad nära Gerona. Jag besökte ”Juntan”, C.N.T.:s lokala kommitté. Kamraterna hade inte någon som helst förbindelse med centrat, visste inte ens var det fanns och frågade mig om råd.

IV. Den republikanska armén och dess inre motsättningar

Vi känner till Folkfrontspolitikens verkningar, eftersom de är likadana som i Frankrike, men den republikanska regeringen förfogade i alla fall över en armé med ett enhetligt kommando, en armé som hade gjort segerrikt motstånd vid Madrid och genomfört vissa framgångsrika operationer som vid Belchite, Teruel, Ebro etc. Höjde inte återgången till borgerliga värderingar den republikanska arméns värde (disciplin, samordning, moral)?

– Jovisst! svarar vår kamrat. ”Mando Unico” (enhetligt kommando) detta var stalinisternas och alla republikanernas, inklusive socialisternas paroll, för övrigt en riktig paroll. Man påpekade till och med den stora roll den hade spelat för de allierade under världskriget. Men man glömde att det i Spanien handlade om ett *inbördeskrig*.

Det enhetliga kommandot var nödvändigt (och till och med brådskande i början), men man behövde en proletär och revolutionär generalstab, hängiven arbetarklassen och under dess kontroll.

Generalstaben bestod tvärtom av några högre officerare från monarkin, såsom general Pozas, som senare avlägsnades under mystiska omständigheter efter sammanbrottet i Aragonien och återupprättades efter att ha lovprisats ”den store Stalin”, andra, vars ”republikanism” inte visade sig pålitlig i alla väder och uppkomlingar, som var beredda att motta medaljer och överstelöjtnants eller till och med överstes grad, men vilka i farans stund gick över till Franco med sina försvarsplaner. Det fanns naturligtvis hederliga och hängivna män i generalstaben, men de var en obetydlig minoritet.

Det behövdes ett enhetligt kommando som kunde handla med fast beslutsamhet, men ett kommando av samma typ som Leo Trotskij 1917-1921 i Ryssland. Detta krävde en revolutionär statsmakt, proletariatets diktatur och ett revolutionärt parti, medvetet om sin uppgift som bolsjevikpartiet 1917. Inget av detta existerade i Spanien.

Det har bevisats teoretiskt och nu – tyvärr! – också empiriskt, att en stark armé – ett uttryck för en stark statsmakt – endast var möjlig på en fascistisk grundval eller på den proletära diktaturens grundval i Spanien. Negríns regering kunde inte skapa en stark och samordnad armé. Det gäller naturligtvis inte Negrín personligen. Han uttrycker bara ett visst tillfälligt styrkeförhållande mellan olika sociala klasser och politiska riktningar, utan hela den politiska inriktningen mot återupprättandet av den demokratiska republiken.

Vill du ha ett bevis på Folkfrontens fiasko på det militära området? Här är ett, och ett som väger tungt.

I de officiella talen sade man alltid: ”Revolutionens första romantiska period, med sin kaotiska milis och dessa förbannade tribus,¹¹ är avslutad! Äntligen har vi en disciplinerad och organiserad reguljär armé. Nya kadrer kan skapas.” Men i farans stund faller detta korthus samman ... och man vädjar till arbetarorganisationerna ... till de förbannade kommittéerna (som påstås vara upphov till röran) och till de frivilliga Detta upprepades två gånger. I mars–april 1938 när Prieto vädjade om 100 000 frivilliga för armén och 50 000 för befästnings-

¹¹ På detta sätt betecknade stalinisten Comorera de heroiska kolonner, som under ledning av Durruti, Jubert, Rovira i juli 1936 gick mot Huesca och Zaragoza. I organisatoriskt hänseende låg det en viss sanning i Comoreras definition, men dessa ”tribus” kämpade hjältemodigt medan förrädare förde befäl över hans Ejército Popular.

arbeten. Det var i organisationernas och partierna lokaler man värvade frivilliga, precis som under den förbannade milisperioden. Och detta upprepades ännu en gång i slutet av december 1938: man vädjade till de frivilliga och till organisationerna.

V. Den ideologiska faktorn i inbördeskriget

Du vet själv – fortsätter Casanova – och jag upplevde det vid fronten i skyttegravarna och under anfällen, att de bästa vapen inte är till stor nytta, när det inte finns människor som är redo att offra sig och ge sitt liv hellre än att ge vika inför fienden. Ja, det behövs sådana män i generalstaben – som jag redan har förklarat – men också män på platsen för att sköta gevären, kulsprutorna, handgranaterna, det lätta och tunga artilleriet, stridsvagnarna och flygplanen.

Materialet utan människan är inte värt mycket, framför allt inte i ett inbördeskrig där regeringen, som står inför uppgiften att kämpa mot reaktionen, inte förfogar över en tvångsapparat sedan årtionden tillbaka, utan där den måste skapa ett fullständigt nytt organ. I ett inbördeskrig måste soldaten veta varför han kämpar, han måste vara övertygad om att han gör det för sin klass, för att hans fru och barn skall få uppleva en ny och bättre värld. Då kastar han sig över en bättre beväpnad fiende med endast handgranater, erövrar ointagliga ställningar, tillfogar fienden dödliga slag och sprider demoralisering och panik i fiendens led.

Ja, fortsätter Casanova, jag ser dem framför mig nu, mina kamrater från bataljonen, i ett anfall under Belchiteoffensiven t.ex. Jag ser löjtnant Ferrer, dödad vid Codo¹², när han leder sin avdelning under anfallet mot fiendens värn. Jag hör hans order ”Fuego!” (Eld!) och ”Adelante!” (Framåt!) till vår avdelning, som till största delen bestod av medlemmar i den Frihetliga Ungdomen. Nej, artilleri- och kulspruteeld är inte tillräckligt för att ta en skyttegrav. Om fienden hårdnackat håller fast vid ställningen efter artilleriets och kulsprutornas ihållande eld, måste infanteriet driva bort honom i närstrid med gevär, handgranater och bajonetter.

Mina kamrater från den Frihetliga Ungdomen visste varför de slogs. De hatade det gamla Spanien med hela sin själ. De hatade borgarna, men i synnerhet Kyrkan med dess präster – det medeltida förtryckets symbol – och de kämpade för en värld där deras fäder, som var metallarbetare, smeder, svarvare eller vanliga hamnarbetare, skulle vara härskare. De gick till angrepp sjungande sånger som ”Hijos del Pueblo” (Folkets söner) och ”Arroja la Bomba!” (Kasta bomben!), anarkistiska sånger.

Men vi får inte glömma bort att våra motståndare inte var legoknektar, som i andra områden dit italienare, tyskar eller marockaner kommit för att söka upp byar att plundra och kvinnor att våldta. De var frivilliga, besjälade av en eld och en fanatism, som kom av deras djupa katolska tro. De kämpade för ”Cristo Rey” (Kristus Konungen) och för den heliga Jungfrun mot den röda djävulens inkarnation: ”marxisterna

Den 26 augusti 1937 såg jag i de erövrade skyttegravarna följande inskriptioner efter ”upprensningen” av Codo, som vi hade tagit dagen innan: ”Viva el Cristo Rey!” (Leve Kristus Konungen!), ”Vienen los marxistas! Coraje!” (Marxisterna kommer! Mod!) och även denna: ”Quando matas un rojo tienes un año de purgatorio de menos!” (När du dödar en röding, får du ett år mindre att göra i skärselden!). De försvarade sig ända till slutet, till sista patronen, fullständigt omringade, och de som försvarade Codo var bara ungefär trehundra medan vi var 2 000 eller flera.

De bad flera gånger om dagen och väntade på hjälp från den heliga Jungfrun eller den mera materiella hjälpen från det moriska kavalleriet. När de på onsdagskvällen såg att hjälpen inte

¹² Anfallet mot Codo ägde rum den 23-25 augusti 1937.

kom, vare sig från himlen eller från jorden (kavalleriet som de hade märkt långt borta och som närmade sig Codo var inte moriskt utan republikanskt kavalleri), försökte de en sista utväg: ett utfall. En flod av människor strömmade plötsligt ut ur kyrkan och nedför höjden. Våra kulsprutor började spela och många dödades eller togs till fånga.¹³

Jag har tillåtit mig denna avvikelse från ämnet – inskjuter Casanova – för att ännu en gång understryka att i ett inbördeskrig, som är det enda rättfärdiga och heliga kriget för de förtryckta, för dem som är bärare av framåtskridandet och nya mänskliga värden, dödar man ofta med speciell lidelse och exempellös fanatism.

Jag upprepar alltså att människorna och idéerna i synnerhet idéerna, spelar en mycket viktig roll. Må revolutionärerna inte glömma detta i de kommande striderna och må de inte låta sig påverkas av de så kallade realisterna, som på ett lärt sätt endast betonar den militära teknikens problem.

VI. Kunde man ha splittrat den francistiska armén?

Om mina bataljonskamrater var besjälade av en revolutionär – om än något diffus – ideologi, så spred våra högtalare, t.ex. vid Matamala rent reaktionär propaganda, som ibland liknade Francos som två bär och vilken inte kunde demoralisera motståndarens armé och i varje fall inte kunde framkalla revolter i den. Man skrek: "Somos de la raza española!" (Vi är av den spanska rasen!). Man ville visa att man var mer "spansk" än Franco.

En revolutionär politik kunde sprida den "bolsjevikiska pesten" även till de mest eftersatta och reaktionära skikten. Såg man inte under den ryska revolutionen till och med kosackavdelningarna gå över till röda armén?

Varför kunde inte samma sak hända i Spanien? Var den religiösa fanatikern med sin Cristo-Rey oemottaglig för den revolutionära propagandan? Inte alls. Han älskade visserligen den heliga Jungfrun, men han älskade också andra jungfrur och mera materiella ting i allmänhet. Han var brinnande katolik. Visst, men han var också bonde och som sådan ständigt nedtrampad och utsugen. Vad gav den demokratiska republiken honom, till och med under M. Azañas presidentskap och när Largo Caballero var minister (och detta var redan 1931)? Fattigdom och kulor. Och vad lovade Folkfronten honom i stället för Franco? Denna republiks bevarande. Man lovade honom visserligen att republiken skulle bli bättre och rättvisare. Men hade han inte redan hört samma musik och samma löften?

Och marockanerna. Vad blev de lovade av Folkfronten under Negrín och också under Caballero, Hernández och den förskräcklige "anarkisten" García Oliver? Nationell självständighet kanske? Bara en kriminell trotskist kunde tänka på det! Folkfrontens visa och realistiska ledare och ministrar förklarade bara att de skulle respektera fördragen och hålla fast vid protektoratet, dvs. att de skulle hålla fast vid spanska Marockos slaveri.

Chamberlain blev inte fullständigt lugnad av detta. Han var säkrare på Franco, men han var inte ägnad att göra marockanerna hänfödda. Att vara slav under Franco eller Negrín var för dem ungefär samma sak. De hade kanske fel, kommer den illvillige att säga. Kanske! Ty även för oss är Negríns regim mindre dålig än Francos. Men sociologi var inte Ben Muhammeds

¹³ I Codo fann vi stora mängder "bojnes rojas" (röda baskrar) och ... fransk ammunition som Franco fått trots Léon Blum-regeringens så kallade non-interventionspolitik.

starka sida. Trots sin slughet i detta fall tänkte han nästan som Stalin, d.v.s. med tårna: socialdemokrati och fascism var för honom inte motsatser utan tvillingar.¹⁴

Och de italienska och tyska ”frivilliga”? Var de allihop galna fascister av en slump? Jag tror inte det. Det fanns visserligen förrädare bland dem också, anhängare av en annan Cristo Rey: Hitler och Mussolini, men det stora flertalet var nästan som de flesta människor, d.v.s. be-
dragna människor. Och sade man dem att det inte längre fanns några fransmän, tyskar eller italienare, utan helt enkelt bara proletärer och att man kämpade för en Världsrepublik? Och sade man dem – som Jaurès gjorde – att ordet ”utlänning” inte betyder något för proletariatet? Nej!

Folkfronten hos oss i Frankrike arbetar tyvärr också dag och natt för att göra de franska arbetarna mera patriotiska och chauvinistiska.

– Just precis! Där är det likadant. Man sade att man kämpade mot utlänningarna och för ett fritt, starkt och lyckligt Spanien. De italienare och tyskar som med våld förts till Spanien av de fascistiska banditerna reagerade på ett sätt man kunde väntat sig: de förstärkte sina nationalistiska fördomar. Om de andra kämpar för att Spanien skall bli starkt, bör då inte jag kämpa för att Italien skall bli starkt? Är jag inte italienare när allt kommer omkring?

Och arbetarna, för det fanns sådana i Francos armé. När de fick veta att man kämpade för återupprättandet av den republik de redan kände till, där den kapitalistiska egendomen var helig; när de inte bara genom den fascistiska propagandan utan också från krigsfångar fick veta att C.N.T. förföljdes i Barcelona, då kunde allt detta inte göra dem beredda att riskera sina liv i en revolt mot disciplinen i Francos armé.

Visserligen gick soldater och ibland till och med små avdelningar över till oss, men det var framför allt på grund av tillfälliga militära motgångar för Franco.

Men under de två sista åren blev det inte några verkliga revolter. Det är betecknande men kan endast förvåna dem som inte förstår att för att en revolt ska ske i en armé, måste den bearbetas inifrån och även utifrån med revolutionär propaganda och inte med långa ramsor om den ”lagliga regeringen”. Vissa vill förklara det faktum att det inte blev någon revolt hos Franco med terrorn.

Som om arbetarna till sin natur vore slavar!

Folkfrontens ledare känner inte till att den revolutionära propagandan är starkare än all terror och alla apparater. En dag kommer de att lära sig det!

Härskade inte terrorn också i de vita arméerna i Ryssland? Var japanerna änglar under sin ockupation av Sibirien, gjorde de sig inte skyldiga till grymheter som fortfarande får oss att rysa? Hängde och torterade inte det demokratiska Frankrikes arméer i Odessa? Och expeditionskårerna som sänts ut av en annan demokrat och stor folkfrontsanhängare, Lloyd George, begick inte de också grymheter?

Öppna de sista sidorna i Upton Sinclairs *Jimmie Higgins* och ni kommer att få se den bolsjevikiska propagandisten torterad av de demokratiska företrädarna för Hans Majestät av Englands expeditionskår. Och det är inte bara en litterär bild!

Men trots tortyren trängde den ”bolsjevikiska pesten” in överallt och upplöste inte bara de vita arméerna utan också de utländska expeditionskårerna: franska, engelska, tjeckoslovakiska, etc. ... Varifrån kom denna sällsamma kraft, som fanns i Ryssland men saknades i Spanien?

¹⁴ ”Socialdemokrati och fascism är inte motsatser utan tvillingar.” Detta geniala och mycket lyckade uttryck av Stalin var den ”teoretiska” grunden för den berömda ”socialfascism”-politiken som möjliggjorde Hitlers makt-tillträde i Tyskland.

Den kom från den proletära revolutionens dragningskraft.

Allt detta visar att den borgerliga demokratins och Folkfrontens slappa och ruttna språk inte kunde upplösa och demoralisera den fascistiska armén som bestod av element vilka just var lätta att vinna över: de utsugna bönderna, kolonialslavarna och till och med tyskarna och italienarna kämpade för en sak som inte var deras.

Du förstår – envisas Casanova – för bedragarna i Folkfronten är allt svårt och de försöker till och med övertala proletariatet att det är omöjligt att störta den kapitalistiska regimen, eftersom kapitalisterna använder sig av fascister, stridsvagnar och ett obestämt antal flygplan, etc. ... De glömmer bara att titta sig i spegeln och tillägga att kapitalismen överlever framför allt därför att den har lakejer som heter Blum, Stalin, Thorez, Negrín och Comorera.

VII. Ännu en gång om tekniken

– *Men underskattar du i alla fall inte tekniken? Människan är visserligen viktig, men vad kan man göra utan vapen mot en motståndare som är välutrustad och får hjälp från utlandet med stridsvagnar, artilleri och framför allt flyg? Man är maktlös. Det kunde du väl övertyga dig om vid fronten?*

– Nej, jag underskattar inte tekniken. Du nämnde flyget, ett viktigt vapen i det moderna kriget. Vi saknade det till exempel vid anfallet mot Quinto den 15 juli 1937. Vi anföll och var redan mycket nära francisternas löpgravar, men förtrupperna saknade ammunition. Vårt artilleri arbetade visserligen lite, men flyget såg man inte till. Det spankulerade kanske just då omkring i Barcelona, kanske någon annanstans. Vi tvingades dra oss tillbaka vid skymningen samma kväll.

Fallet med det misslyckade anfallet mot Quinto¹⁵ liknar många andra operationer av samma slag på Aragonienfronten under åren 1936 och 1937. Du måste ha hört talas om sådana operationer, fortsätter Casanova.

– *Jag förstår inte riktigt vad du syftar på. Förklara dig bättre.*

– Visst. När C.N.T.-, F.A.I.- och P.O.U.M.-avdelningar dominerade på Aragonienfronten och centralregeringen i Madrid och sedan Valencia redan behärskades av stalinisterna och C.N.T.-ministrarna, då gjorde denna ingenting och saboterade av lättförståeliga skäl alla militära operationer. De ville inte att milisen från C.N.T.–F.A.I. och P.O.U.M. skulle erövra Huesca och Zaragoza. Detta hade ökat den revolutionära delens betydelse och vikt och utgjorde alltså för Prieto, Negrín och Comorera en lika stor fara som Franco. Dessa förberedde redan i kulisserna en ny ministerkombination för den internationella kapitalismens räkning.

Här är schemat för alla dessa operationer av C.N.T.:s och P.O.U.M.:s bataljoner och divisioner. Bataljoner beväpnade med gevär och ibland också kulsprutor i ett uselt skick anföll och erövrade med stora förluster de svåraste ställningarna och de brantaste höjderna, men efter att ha tagit dem från fascisterna tvingades de på nytt ge upp dem efter en natt eller ett dygn. Fascisternas flyg dök upp, vårt visade sig inte. De bombades och måste dra sig tillbaka.

Samma historia upprepades vid anfallet mot en mycket viktig ställning, Santa Quiteria, i mitten av april 1937. Man tog en ställning från fascisterna men tvingades dra sig tillbaka av brist på flyg. Samma sak hände nästan samtidigt vid det av P.O.U.M. organiserade anfallet mot Loma, nära Manicomio de Huesca där bland andra en av S.A.P.:s ledare, Wolf, dog. Jag

¹⁵ Sex veckor senare befann vi oss i det erövrade området i trakten av Pueblo de Albortón. Jag läste den fascistiska pressen som berättade om vårt anfall mot Quinto den 15 juli. Den talade naturligtvis om vårt misslyckande och även om ”ryska stridsvagnar”, födda i fantasin hos redaktörerna för Heraldo de Aragón (Zaragozas dagliga tidning) för den fascistiska propagandans behov.

känner till de två senare operationerna bara från andra kamraters berättelser vilka deltog i striden, men dessa berättelser – för det rör sig om åtskilliga vittnen – är autentiska. Kamrater som stannat vid fronten längre än jag kan ge dig fler exempel av detta slag.

– *Men Casanova, pekar inte dina exempel på just den tekniska faktorns betydelse för till och med inbördeskriget? Vad förmår man med de bästa män, även om de befinner sig i nivå med mytologiska hjältar, om man saknar stridsvagnar och flyg? Man kan inte säga att "människan är allt". Och den republikanska armén förfogade över ett begränsat, mycket begränsat antal stridsvagnar och flygplan och den hade så många fronter att försvara! Du kanske underskattar de skadliga effekterna av "noninterventions"-politiken!*

– Nej, jag underskattar inte de skadliga effekterna av den noninterventions-politik som inleddes av den första Folkfrontsregeringen: Léon Blums ...

Visst, noninterventionspolitiken försvagade allvarligt det spanska proletariatet. Den gynnade Franco, som – vilket jag kunde konstatera med egna ögon i Codo – fick vapen från franska vapenhandlare. Denna politik kan härledas ur Folkfrontens samlade politik för vilken den kapitalistiska regimens bas är helig och oberörbar och enligt vilken det i den nuvarande perioden är förbjudet för alla länders arbetare att ens försöka befria sig från det kapitalistiska oket. Den är givetvis en anledning till det antifascistiska lägrets tekniska underlägsenhet i Spanien. Jag vill inte försvara Blum (proletariatet kommer en dag att döma honom på ett passande sätt) och det är med en känsla av skam och också lite förvåning som jag har märkt den likgiltighet med vilken de franska arbetarna lät det "uppriktiga" uttalandet från Folkfrontens första regeringschef passera, hans bekännelse i deputeradekammaren angående orsakerna till Irúns fall ...

Men jag har redan förklarat och insisterar på det ännu en gång, att även om det omöjliga skulle hända (jag resonerar för ett ögonblick helt abstrakt) och den spanska republikanska regeringen från utlandet fick stora mängder flygplan, så skulle dess flygplan – med den politik som följs i Spanien – inte kunna rädda situationen.

För att besegra Franco krävs en revolutionär ledning, dvs. ett parti.

Resten av krigsförnödenheterna: kulor, kulsprutor, granater, granatkastare och till och med kanoner och flygplan skulle man kunna tillverka i stora mängder i Spanien. (Jag vill inte med detta säga att hjälpen från utlandet inte hade mycket stor betydelse.)

VIII. Krigsindustrin

– *Casanova, du måste berätta om detta. Det är en fråga av utomordentlig betydelse. Det var det i Spanien och det kommer det att bli i alla länder där proletariatet ställs inför nödvändigheten att föra ett revolutionärt krig mot fascismen. Att producera vapen av bra kvalitet och i stora kvantiteter, det är en fråga om liv eller död i varje revolution! Lyckades den republikanska regeringen skapa en krigsindustri och på vilken bas?*

– Även om jag inte är någon expert på detta område har jag en viss erfarenhet, eftersom jag hela 1938 arbetade just i krigsindustrin. Jag arbetade först i en liten katalansk by i Barcelona-provinsen, tre månader som vanlig bokhållare på en fabrik som tillverkade järnvägsvagnar och jordbruksmaskiner före den 19 juli men sedan ändrades om till en vapenfabrik. Man tillverkade granater, delar till kulsprutor, m.m. ... Sedan ledde jag under nio månader en vapenfabrik i Barcelona. Det skulle krävas en bok för att beskriva de svårigheter vi stötte på hela tiden eller snarare det konstanta och permanenta sabotaget, byråkratin, slöseriet, stölderna, slarvet, anarkin (i detta ords vulgära mening) och slutligen de bedrifter som gjordes

av den kriminella krigsindustriförvaltningen som kallades *Subsecretaria de Armamento*. Denna bok skulle bli mycket lärorik, men tyvärr är jag ingen författare, tillägger Casanova.

När man upplevde dessa stölder, detta permanenta slöseri (onödiga omflyttningar, avsaknad av elektricitet flera gånger just när man hade som störst behov av den, råvaror till fabriken när man inte begärt det medan de man behövde saknades trots att de centrala förråden var överfyllda, m.m.); när man upplevde allt detta frågade man sig ständigt: ”Är de idioter eller fascister?” Våra samtal under de lediga ögonblicken på mitt kontor kretsade alltid kring detta, mina samtal med min medarbetare som för övrigt var stalinist men en hederlig och hängiven arbetare, som genomförde den uppgift han blivit ålagd.

Idioter eller fascister? Visst fanns det idioter, men framför allt fascister, femtekolonnare, och de som kanske omedvetet gick deras ärenden.

Just i början, 1936, var det Generalidad som ledde krigsindustrin i Katalonien. För att göra detta skapades ett organ som kallades ”*Comisión de Industrias de Guerra de Cataluña*”. Denna kommission leddes först av en metallarbetare från Barcelona, en militant från C.N.T.:s metallfackförening, Vallejo. Man kan ha kritiska åsikter om hans anarkosyndikalistiska uppfattning som han delade med de flesta katalanska avantgardistiska arbetarna, men man måste beundra hans hängivenhet och gränslösa offervilja, hans mod, energi och initiativ.

Denna man, denna militant och enkla arbetare lyckades på en vecka och ibland några dagar omvandla vilken metallindustri som helst till en vapenfabrik. Han fann de nödvändiga maskinerna, konfiskerade dem på stället, tog dem med sig på lastbilar och letade upp kyrkklockor av brons som han gjorde kulor av. Liksom Vallejo fanns det säkert i Katalonien och i resten av Spanien hundratals och tusentals yrkeskunniga arbetare som offrade sig på barrikaderna men också på sin arbetsplats, framför svarven och masugnen. Men deras ansträngningar, deras förmåga, deras energi och deras uppoffringar för krigsindustrin (de förstod mycket väl betydelsen av varje granat som lämnade deras verkstad) lamslogs ständigt av de centrala organen. Man kan säga samma sak om åtskilliga hängivna och fina specialister från utlandet.

Jag skall på måfå ta fallet med den belgiska ingenjören, kamrat K..., specialist på tillverkning av explosiva varor, som erbjöd sina tjänster åt ministeriet. Dessa vägrade ta emot dem eftersom man hade kontrakt med utländska leverantörer. Och fallet med den spanske ingenjören, som ledde en flygskola. Han lade fram ett projekt för en flygplansfabrik som var fullständigt möjligt att förverkliga, men vilket avsågs för att möjliggöra inköp i utlandet.

Vad gäller den ovan omnämnde Vallejo så avsattes han i maj 1937, liksom så många andra hängivna arbetare, och ersattes naturligtvis av stalinister ... och fascister.

– *Fascister? Du överdriver!*

– Nej, jag överdriver inte alls. Jag konstaterar ett faktum. Katalonien hade en tillräckligt stor metallindustri, som var lätt att ställa om och de nödvändiga råvarorna kom fram i ansevärd mängd både från centrum och utlandet. *En betydande krigsindustri som hade gjort Spanien nästan oberoende av utländska spekulatörer kunde och borde skapas.* Ett historiskt bevis. Försåg den inte de två krigförande lägren i det första världskriget med ammunition av bra kvalitet? En stor ammunitionsfabrik, som då arbetade för Frankrike och där ingenjören under kriget mördades under mystiska omständigheter av det tyska kontraspionagens agenter, tillverkade emellertid under de sista månaderna 90 % blindgångare åt den republikanska regeringen.

I den fabrik jag ledde föll produktionen under sista tiden bara med 30-40 % (men detta är ett undantagsfall). Produktionen föll naturligtvis inte bara i kvantitet utan också i kvalitet, och detta var ett allmänt fenomen. Orsaken? Trögheten och den dåliga organisationen. Detta trots

det ständigt växande antalet ”organisatörer”, nya inspektörer och nya kommissioner som skulle leta upp orsakerna till denna anarki ... Ju fler sådana nya ”kommissioner”, ju fler cirkulär och instruktioner som ändrade arbetsmetoderna varannan vecka, ju mer statistik att upprätta och blanketter att fylla i (en vanlig faktura skulle göras i sex exemplar), ju fler kontrollkommissioner som undersökte exempelvis de falska sjuklingarna,¹⁶ ju fler kontrollörer som letade efter ”incontrolados” (okontrollerbara), desto värre blev det. Trots det officiella och lögnaktiga skrävlandet och trots stachanovitiska apkonster.

Låt oss illustrera denna allvarliga sak i största hast och sedan försöka förklara den. Subsecretaria de Armamento som omfattade och ledde hela krigsindustrin, skulle leverera råvaror (järn, kol, ved, bensen, eldfast lera, sand till gjuteriet, olja till maskinerna, m.m.). Utan dessa råvaror, eller om bara en enda av dem saknades, stoppades maskinerna och arbetarna tvingades spela kort i verkstaden.

Mycket ofta saknades emellertid en mycket viktig vara. Den saknades inte för att Undersekreteriatet inte hade den (lagren var överfulla och mycket ofta blev just denna vara stulen), utan därför att den ansvarige i respektive departement trots beställningar per brev och telefon ”glömde bort” att skicka till oss. Trots att han fått beställningar försedda med alla vederbörliga stämplat ”glömde” han skicka olja eller kol. Däremot ”glömde inte” han eller hans kollega mycket ofta att skicka en råvara i alltför stor mängd så den fyllde en hel fabrik.

Det fanns komiska, eller snarare tragikomiska sådana fall, berättar Casanova. En gång tog en ansvarig på ett departement fel på en siffra och lade helt enkelt till en nolla. I stället för 5 ton kol skickade han iväg 50 ... Det är ingen historia, det är ett faktum bland många andra. Man kan hitta liknande historier hos den sovjetiske humoristen Zosjtjenko, men han skrev satirer och överdrev med avsikt, medan jag bara redogör för fakta. Man sände oss mycket dyra råvaror, som vår fabrik inte behövde. Sålunda fastslog kontraktet mellan vår fabrik och Undersekreteriatet – helt mot vanligt sunt förnuft – en leverans av 200 kilo mangan och 200 kilo kisel per månad. Åtskilliga muntliga invändningar och telefonsamtal från den tekniske direktören, Undersekreteriatets kontrollör och mig själv i syfte att avbryta sändningarna av dessa dyrbara varor, vilka många andra fabriker saknade, ledde inte till något resultat. Mangan och kisel anlände till vår fabrik in i det sista.

För att flytta en vara från en fabrik till en annan krävdes speciella tillstånd från Undersekreteriatets kontrollör utan vilka man inte kunde göra någonting. Och eftersom det gällde ett kollektiv som var sammansatt av ett trettiotal fabriker och eftersom Regeringen följde en sabotagepolitik mot dessa kollektiv (jag behandlar frågan om kollektiviseringar senare), gavs inte tillstånden.

Undersekreteriatet föredrog att lamslå samma produktion som det officiellt skulle driva på och samordna, hellre än att ärligt samarbeta med kollektivet.

Jag övergår nu till elektriciteten (ett ytterst betydelsefullt problem) utan vilken man också stod stilla. Elektricitet saknades just under de timmar då man hade som störst behov av den, dvs. när man smälte järnet.

Ett långt strömavbrott och den elektriska ugnens innehåll stelnade, gjorde ugnen oanvändbar och lamslog fabriken. Jag såg åtskilliga gånger min medarbetare, den tekniske direktören (fabrikens tidigare ägare), mycket förvirrad i sådana ögonblick, när han upprepade gånger bad mig ringa Elektricitetsverket.

¹⁶ Falska sjuklingar, arbetare som missbrukade socialförsäkringar och inte kom till arbetet av bagatellartade skäl.

Elektriciteten saknades inte bara under alarmen (det var oundvikligt) utan flera gånger om dagen, och det fanns dagar då man inte alls såg till den (den sista tiden var det mycket vanligt).

Dessa händelser blev naturligtvis anledning till ett överväldigande pappersraseri. Varje morgon skulle man i tre exemplar meddela gårdagens strömavbrott (antal, varaktighet, etc.). Andra kontroller gjordes, blanketter fylldes i, ännu mer pappersraseri, men strömmen saknades fortfarande.

En annan sak. Vårt kollektiv behövde vissa maskiner, som bara kunde köpas i utlandet. Men regeringen som inte var benägen att gynna kollektivet (ett C.N.T.–U.G.T.-kollektiv där majoriteten av arbetarna och företagsrådet var från C.N.T.) vägrade pass åt dem under förevändning att de inte hade råd med sådan lyx. Däremot hade de råd att skicka flera delegationer till utlandet för att slicka några demokratiska miljonärers skor och slita på stolarna i engelska och franska ministrars väntrum. De ville vinna Chamberlains hjärta – den centrala och ouppnåeliga målsättningen för Folkfrontens internationella politik. Nåväl maskinerna köptes inte ... Resultatet blev en förlust för kollektivet. Några viktiga avdelningar i flera fabriker kunde inte sättas igång. Naturligtvis en förlust för krigsindustrin, men herrarna i Undersekretariatet brydde sig inte om sådana detaljer.

När en del är färdig – vare sig det är en maskindel, en fot till en Hotchkiss-kulspruta eller en granat – måste den levereras till adressaten, dvs. till en annan fabrik som gör den färdig eller till en vapenarsenal. Den bör i princip inte ligga och vänta på att ”se maduran los higos” (på att fikonen skall mogna).

– *Detta är uppenbart, det är till och med för enkelt för att du skall behöva förklara för oss ...*

– Det är enkelt för dig, men det är inte lika enkelt för mig eller för oss alla i fabriken i Barcelona. Vi kunde t.ex. få en order från Undersekretariatet, sprängämnes- eller pansaravdelningen att brådska tillverka ett visst antal pjäser. De skulle vara klara på en vecka. Arbetarna slet och blev klara på utsatt tid. Men någon måste komma och hämta dem. (Det är visserligen en småsak, men småsaker kan bli stora, eller hur?). Ibland gick veckor, ibland en månad trots ”brådskan”, men pjäserna väntade ... Man bad dem gång på gång per telefon att komma och hämta dem och fick alltid samma svar, det första ord en utlänning i Spanien hör och lär sig: *mañana (i morgon)*.

Däremot kom lastbilar mycket ofta till oss helt i onödan, bara för att hälsa på helt enkelt. Det var mycket artigt och mycket trevligt men gjorde slut på värdefull bensin. Jag kan också nämna fallet med två motorcyklister som åkte en sträcka på ett hundratal kilometer för att lämna oss ”ett dokument av största vikt” – en vanlig faktura som man mycket enkelt kunde skickat med posten.

– *Du är petig ... Du hänger upp dig på småsaker som inte alltid är av avgörande betydelse. Är detta inte en byråkrati man kan hitta lite varstans, framför allt i en revolutionär period, när den nyligen uppbyggda apparaten inte kan fungera normalt?*

– Jag protesterar, avbryter Casanova. Man kan se att du inte har den blygsamma erfarenhet av arbetet, som har låtit mig se detta på nära håll.

”Solo trabajando mucho ganaremos la guerra” och även ”Trabajan 12 horas, 14, 18, 24 horas no es bastante para ganar la guerra!”.¹⁷ Det stämmer. Kriget vinnas genom att man arbetar,

¹⁷ ”Solo trabajando mucho ganaremos la guerra”: endast genom hårt arbete kommer vi att vinna kriget. – ”Trabajan 12 horas, 14, 18, 24 horas no es bastante para ganar la guerra”: Att arbeta 12 timmar, 14, 18, 24 timmar är inte tillräckligt för att vinna kriget” – propagandaffischer. Den första hittade man på kontoret ... där man inte slogs. Den andra fanns på alla biografier och teatrar i Barcelona.

naturligtvis under förutsättning att man gör nyttiga saker. Tiden är en faktor av största vikt. Vad gäller den byråkratism jag pekade på, så tog den inte enbart kolossala proportioner. Den bekämpades inte heller på ett allvarligt sätt. Jag använder en något rå term som jag inte tycker om, men vilken väl motsvarar verkligheten, i varje fall vad gäller den katalanska förvaltningen: ”Det skiter vi i” ... ”Es igual”, ”Está bien” (”Det kvittar” och ”Det går nog”). Men bakom denna likgiltighet dolde sig inte bara idiotins bekymmerslöshet utan också rent sabotage ... och den verkliga femtekolonnen. Man kan inte ens jämföra denna byråkratism med den som finns och som fanns i Ryssland under revolutionens första år.

Jag skall ge dig ett exempel för att visa skillnaden mellan metoderna i Ryssland 1918-1919 – i fullt inbördeskrig – och Spanien 1936-1939.

När Aragonienfronten bröt samman i slutet på mars kom en representant från Undersekretariatet till fabriken där jag arbetade med en beställning på hackor. Man hade ett trängande behov av dem, eftersom fascisterna hade brutit genom fronten och med en förkrossande hastighet avancerade mot Katalonien. Fabriken var belamrad med beställningar, men det andra kunde absolut ha väntat. Hackorna var viktigare. Man behövde dem för att göra löpgravar och bygga en ny försvarslinje. I ett liknande fall i Ryssland (jag skulle kunna citera fakta jag fått av en kamrat som arbetade i krigsindustrin i Ryssland och 20 år senare i Spanien) fick man en militär order: man måste verkställa ordern under hot om ... avrättning.

I min fabrik i nådens år 1938 startade man först förhandlingar, sedan köpslagan, därefter kommittémöten följda av en brevväxling mellan fabriken och Undersekretariatet, och man gjorde inga hackor.

Även om byråkrati inte saknades i Ryssland fanns det i alla fall en fast hand, en medveten ledning som centraliserade allt och tvingade genom sin vilja, trots sabotagen och hindren. Allt detta saknades i Spanien. Det saknades därför att det inte fanns någon verklig enhet (trots alla lovsånger till den), *en enhet som för övrigt inte kunde byggas på Folkfrontens motsägelsefulla grund*. Denna motsättning bröt ständigt fram. Den öppnade ögonen på dem som kunde se. Motsättningen var denna: *på ena sidan proletariatet som ville befria sig ekonomiskt, på den andra vänsterborgarna och deras lakejer som bekände sig till stalinismen eller anarkismen. Den ena ville bli herrar över fabrikerna, de andra ville att allt skulle återgå till ordningen ... den borgerliga ordningen där de generöst lovade arbetarna reformer. DEN ENA SIDAN, ARBETARNA, VILLE GÖRA SLUT PÅ KAPITALISMEN. DE ANDRA VILLE BEVARA DEN*. För att se motsättningen behövdes inte något mikroskop, men inget mikroskop hjälper den blinde.

Påminnelsen om denna ”obetydliga” motsättning betraktas av Folkfrontens strutspolitiker som det tjugonde århundradets största synd och kallas trotskism. Men den kommer fram överallt, utan undantag, eftersom den inte är tillfällig eller underordnad. Den utgör grunden för hela inbördeskriget i Spanien.

Den kom som vi kunde konstatera fram i krigsindustrin, i den republikanska armén, i republikens hela liv och i synnerhet i dess ekonomi.

IX. Vad hände den 19 juli?

Det är viktigt att precisera detta, eftersom den beskrivning av händelserna som Folkfrontens reformistiska och stalinistiska ledare ger är lögnaktig.

Vad sade man er i Frankrike dagligen under 30 månader i *L'Humanité* och *Le Populaire*? Att det i Spanien fanns en demokratisk republik och en laglig regering som ledde det vackra landet mot framsteg och lycka. Men en dag gjorde de falska generalerna uppror. (Det är

nästan som djävlarernas revolt i himlen som förde ondskan till jorden och som Kyrkan använder sig av för att försona dogmen att Gud är allsmäktig och samtidigt oändligt god.) Dessa tyska och italienska agenter störtade ett land som vandrade på demokratins blomstrande väg in i ett blodigt inbördeskrig. Inbördeskriget påtvingades spanjorerna (som trots sitt impulsiva temperament egentligen ville samarbeta) av utlandet och av Mussolinis och Hitlers agenter. Det var de som krossade den spanska nationens enhet, som var på god väg i synnerhet efter den spanska Folkfrontens segerrika val i februari 1936. Generalerna i utlandets tjänst gör alltså uppror. Alla demokrater, arbetare, bönder småborgare, borgarna själva, som sätter demokratins och nationens intressen över sina egna, går ut på gatan och ger sitt blod för Spaniens lagliga, konstitutionella och demokratiska regering, vilken de den 19 juli räddar ur en besvärlig situation. Det andra självständighetskriget i Spanien börjar. Det är framför allt ett nationellt krig mot de främmande länderna för att skydda den spanska statens integritet och dess kolonier och protektorat. Även om ”Spaniens sak är hela den progressiva och framåtskridande mänsklighetens sak”¹⁸ var det i Spanien inte fråga om ett inbördeskrig eller ett klasskrig, utan enbart ett krig mot den utländske inkräktaren.

Denna uppfattning – som fann sitt fullständiga uttryck i Negríns 13 punkter vilka godkändes (glöm inte det!) inte bara av stalinisterna utan också av C.N.T.:s representant i regeringen – upprepades tusentals gånger. Denna uppfattning hade för övrigt också som mål att vinna Chamberlains hjärta.

Om vi återvänder till ekonomin som Folkfrontens ledare ville ha den, är det uppenbart att den tog skada av generalernas revolt. Arbetarna och bönderna tvingades överta vissa fabriker¹⁹ och bruka jorden, men det var för att ägarna som var fascister eller andra borgare av obestämd färg hade flytt. Vad gäller dessa senare var de långt ifrån fascister. De var vanliga borgare som begick en stor dumhet när de flydde. En dumhet som var ett resultat av att de inte förstod den spanska konfliktens verkliga karaktär vilken förklarades så väl i Dimitrovs och José Díaz’ teser. Denna oförståelse och detta missförstånd fick dem att flytta antingen till det fascistiska området eller utlandet ... Det gällde alltså ingen revolution i Spanien²⁰ (en uppfinning av trotskisterna som med sina teorier tjänar fascismen), utan enbart ett försvar av den lagliga regeringen och de rättigheter som erkändes i författningen och lagboken.

Ni känner till beskrivningen eftersom ni dagligen gjort er besväret att läsa Folkfrontens prosa. Låt mig nu förklara sanningen för er.

Som marxist tror jag inte att proletariatet har någon som helst anledning att blunda. Det måste se sanningen i vitögat, ”cara a cara” som man säger på spanska. Den materialistiska och vetenskapliga marxismens överlägsenhet över all idealism består just i detta att den utgår från en exakt analys av den ekonomiska och politiska verkligheten, av de verkliga motsättningarna mellan klasserna utan förutfattade känslomässiga hänsyn, för att visa proletariatet vägen det måste följa. Men det är sant att det inte fanns några marxister bland doktorerna i Folkfronten.

Min analys av den spanska konflikten utgår från fastställandet av den grundläggande och viktigaste motsättningen i vår tid, dvs. konflikten som ställer det nuvarande samhällets två

¹⁸ ”Spaniens sak är hela den progressiva och framåtskridande mänsklighetens sak”. Stalins berömda fras i telegrammet till José Díaz 1936, det enda uttalande Stalin gjorde om Spanien under 3 år. För att ha ett sådant perspektiv måste man sannerligen vara världsproletariatets ledare och en tänkare av gigantiska mått, som världen aldrig tidigare skådat.

¹⁹ Man ville till och med för den demokratiska opinionen dölja att de spanska arbetarna övertog alla viktiga fabriker. Man lyckades naturligtvis inte lura Frankrikes och Englands ”demokratiska” kapitalister, som kunde skaffa sig upplysningar på platsen. Däremot lyckades man lura proletariatet i andra länder.

²⁰ Se en symptomatisk artikel av en tjänsteman i C.N.T.:s regionala kommitté, en viss Fortin: ”Svar till Styr-Nhair” publicerat i *La Revolution prolétarienne* där en fransk anarkists groteska närsynthet framträder med speciell tydlighet.

grundläggande klasser mot varandra: Proletariatet och Bourgeoisien. Borgarklassen existerade och styrde Spanien före den 19 juli under Folkfronts-regimen efter valsegern i februari, på samma sätt som den styrde Frankrike under alla Folkfrontsregeringarna (och den klarade sig inte illa); på samma sätt som den styrde i Ryssland under en annan Folkfrontsregering, nämligen Kerenskij 1917 innan ”de tyska agenterna” Lenin och Trotskij jagade bort den.

Men Spanien är ett efterblivet land, kanske inte så mycket som det tsaristiska Ryssland, men det liknar det i många avseenden.

Den spanska borgarklassen och finanskapitalet styr alltså liksom borgarklassen styr i det agrara och efterblivna Litauen eller på Filippinerna. Men den spanska borgarklassen styr utan att ha gjort en borgerlig revolution, som jakobinerna gjorde så bra i Frankrike 1789. Den spanska borgarklassen kom till makten genom en rad kompromisser med feodalismen. De reaktionära skikten, jordägarna, Kyrkan (en ekonomisk och inte bara moralisk och politisk kraft i Spanien), militärkusten och en mäktig byråkrati spelar en huvudroll i landets liv och hindrar det att utvecklas längs den kapitalistiska vägen. Lägg till detta den utländska kapitalismens avgörande roll (liksom i det tsaristiska Ryssland). Den behärskar landets viktigaste tillgångar, framför allt den engelska och franska kapitalismen, av vilka den spanska borgarklassen är helt beroende.

Spanien stod kort sagt liksom Ryssland 1917 inför den borgerliga revolutionen, dvs. de trängande uppgifter som ställdes av de objektiva behoven för landets utveckling var: avskaffande av feodalismens alla rester, uppdelning av jorden bland fattigbönderna, krossande av Kyrkans, militärkastens och byråkratins makt och även landets frigörelse från den utländska kapitalismen som just är intresserad av att bevara det efterblivna Spaniens medeltida karaktär.

Liksom i Ryssland kunde emellertid inte denna borgerliga revolution genomföras av den svaga och tama spanska borgarklassen. Den borgerliga revolutionen kunde bara ledas av det unga men mycket kampvilliga spanska proletariatet. Men för att bli kvitt kvarlevorna från medeltiden kunde det spanska proletariatet inte nöja sig med att undanröja feodalismens rester. Det måste göra slut på kapitalismen, som var intimt och oupplösligt förbunden med jordägarna och militärkusten.

För att väcka Spanien ur dess mer än hundraåriga sömn måste alltså det spanska proletariatet genomföra sin proletära revolution, upprätta proletariatets diktatur och med den europeiska revolutionens hjälp påbörja uppbygget av en viktig del av Europas Förenade Socialistiska Stater.

Detta var dilemmat Spanien hade ställts inför, inte på grund av några tjurskalliga testuggare, utan på grund av landets objektiva utveckling. Antingen förbli ett efterblivet halv-feodalt land; okunnighet och förslavning, eller djärvt gå framåt mot Socialismen. Sådant var och förblir det tragiska valet för detta land där just den Permanenta Revolutionens teori är tillämpbar.

Denna teori, som vi ser ansatser till hos Marx, utvecklades på ett mästerligt sätt av Leo Trotskij 1905 och tillämpades sedan lika mästerligt av Lenin och Trotskij tillsammans 1917, trots de skilda teoretiska vägar som lett dem till den. Den säger oss att i den förfallande kapitalismens imperialistiska epok demokratiska borgerliga revolutioner av samma slag som den franska Revolutionen 1789 är omöjliga. Det tillkommer de efterblivna ländernas proletariat att ta ledningen i rörelserna för dessa länders befrielse från feodalismen och även från kapitalismen.

Den politiska revolutionen i april 1931 löste ingenting. Historien om denna republik av ”*trabajadores de todas clases*”²¹ är historien om ständiga konvulsioner. Kungen flydde och levde rullan på de europeiska huvudstädernas bästa krogar. Han sade de härskande klasserna: ”Klara er själv!” Det var inte lätt. De fem åren 1931-1936 fylldes av ständiga militärkompiler, reaktionära kupper (Sanjurjo). Å ena sidan försök att tysta proletariatet genom en reaktionär diktatur under parlamentarismens täckmantel (Gil Robles-Lerroux), å andra sidan det spanska proletariatets heroiska motstånd. Detta tog ibland formen av anarkistiska rörelser, som visserligen var perspektivlösa men vilka drog med sig viktiga delar av proletariatet (i synnerhet det katalanska), ibland formen av massrörelser som nådde sin höjdpunkt i den stolta Asturiska Kommunen. Åren fylldes av lockouter, men också av mäktiga strejker. Bondeuppror som tog formen av jacquerier. Landet befann sig i ett tillstånd av permanent brist på jämvikt. Bönderna ville ha jord. Republiken av arbetare av alla kategorier med Azaña som konseljpresident gav dem kulor. Till och med när Azaña genom Folkfrontens seger upphöjdes till den högsta värdigheten – Republikens President – fortsatte den vackra republiken att skänka kulor till de andalusiska bönderna. Den försvarade adeln och markiserna och deras liv som herremän. Arbetarna organiserade sig i starka fackföreningar, fabriksägarna krävde kraftåtgärder av statsmakten. Förföljelserna av de proletära organisationerna var lika starka under Gil Robles-Lerroux som under de värsta åren av Primo de Riveras diktatur, och de gick ända till det blodiga krossandet av den Asturiska Kommunen. Republiken skyddade monarkins generaler och garanterade deras ställning, men generalerna kände sig inte säkra eftersom de bakom Republiken såg proletariatet. Och de gav republiken ansvaret för den revolutionära faran. Man stiftade formella lagar om Kyrkans skiljande från Staten. Man gjorde därmed prästerna missnöjda då dessa kände sig hotade, men man rörde inte Kyrkans verkliga makt, den ekonomiska makten. I själva verket skyddade Republiken Kyrkan, men kyrkan hatade den på grund av dess världsliga avsikter. Och så vidare i det oändliga. *Man tillfredsställde inte någon, och man gjorde alla missnöjda!*

Röran fortsatte att växa. Den spanska borgarklassens klarsynte företrädare Gil Robles insåg att han inte hade något med parlamentarismen att göra. Några månader före kuppen i juli 1936 lämnade han parlamentet och smällde igen dörren bakom sig. Och det var mer än en gest. Det var storbourgeoisens brott med demokratin.

Folkfrontens fem månader från februari till juli 1936 var månader som fylldes av konvulsioner och slutade i en paroxysm. Generalerna, Kyrkan och Banken förberedde sin kupp med hjälp av den utländska kapitalismen. Bönderna gjorde uppror. Arbetarna strejkade och var otåliga. Men Folkfrontens ledare manade hela tiden om lugn och förtroende för den lagliga regeringens apparat som skulle rensas. Initiativet låg hos arbetarna, men de paralyserades av Folkfronten.

En liknande broms fanns inte på andra sidan barriaden. Reaktionen kände faran från den uppåtstigande Revolutionen.

Mola, Cabanellas och Franco var redskap för alla de reaktionära klasserna. De stod i förbund med Hitler och Mussolini, men också med den engelska kapitalismen. Hitler och Mussolini sökte och söker naturligtvis fortfarande strategiska positioner i Spanien. De utnyttjade och utnyttjar fortfarande Franco av imperialistiska skäl. Vi förstår detta lika bra som José Díaz och Álvarez del Vayo. Men det är bara en sida av inbördeskriget. Och inte den viktigaste!

Den internationella kapitalismens – såväl de demokratiska som de fascistiska ländernas – viktigaste mål var och förblir att krossa ”den röda smittan”, dvs, att krossa proletariatet och på

²¹ ”De trabajadores de todas clases” – av arbetare av alla kategorier. Detta är den spanska republikanska författningens formulering.

det enda möjliga sättet säkra den kapitalistiska utsugningens kontinuitet i ett land där den borgerliga demokratin inte hade någon möjlighet att överleva. Detta var orsaken till hela ”non-interventionen” och den internationella, inklusive den demokratiska kapitalismens enhet (som verkligen var reell). Den ”demokratiska” kapitalismen kunde visserligen manövrera mot sin fascistiske konkurrent i Spanien genom att ibland leverera ett visst antal vapen²² för att förlänga dödandet. Men den kunde inte inveckla sig på allvar ... och rädda den spanska arbetarklassen från fascismen.

Vi förnekar inte den föll som Hitlers och Mussolinis agenter spelade i inbördeskrigets utbrott, men att förklara kriget bara utifrån deras intriger är att gå mycket längre. Om Hitler och Mussolini kunde använda Franco (och det är inte alls säkert att det bara är de som kommer att utnyttja honom i framtiden²³) är det för att det i själva Spanien fanns en tungt vägande konflikt: mellan fascismen och proletariatet. De uppfann inte Franco vid sitt skrivbord, utan stödde sig i själva Spanien på de existerande reaktionära krafterna. Teorin som förklarar fascismen genom ”utländska agenter” ingripande är lika löjlig som reaktionärernas teori att varje revolutionär rörelse var som helst på klotet förklaras genom ”Moskva-agenternas manövrerande”. Det är ytterligare ett bevis på den simpelhet och idioti som uppnåtts av Kominterns ideologer.

Resningen den 18 juli var ett försök att föra Spanien bakåt och brutalt hejda dess utveckling.

Fascismen kastade handsken. Proletariatet reste sig. Det reste sig inte för att försvara den ruttna utsugarrepublik som frambringat fascismen. Det reste sig för att frigöra sig.

X. Ägde en proletär revolution rum i Spanien?

Ägde en proletär revolution rum i Spanien? Den frågan är värd att ställas och besvaras.

Del Vayo, Dimitrov, Díaz, Marty och till och med vissa anarkister svarar att det är ett påhitt av galningar och trotskister.

Låt oss se på detta lite närmare. Jag begär alltså en stunds uppmärksamhet av medlemmarna i andra och tredje Internationalens partier och även av de i den anarkistiska Internationalen. Jag lämnar ”galningarna” som bygger IV:e Internationalen åt sidan. Öppna era medlemskort i partiet. Ni ser där hur era organisationers revolutionära mål definieras. Produktionsmedlen skall övergå i proletariatets händer, som samtidigt skall bemäktiga sig den politiska makten. Detta revolutionära mål, som samtidigt är en definition av den proletära revolutionen, finner vi i stadgarna hos de partier vi kallar marxistiska. Vad gäller anarkisterna, så är för dem den revolutionära omvandlingens mål det ögonblickliga avskaffandet, inte bara av kapitalismen, utan också av staten.

Enligt marxisterna betyder alltså den proletära revolutionen arbetarklassens erövring av produktionsmedlen och av den politiska makten. Den måste ta formen av proletariatets diktatur.

Låt oss efter denna enkla påminnelse återgå till Spanien.

²² Vissa vapenhandlare levererade vapen till båda sidorna. Som Vespasianus sade: ”Non olet” – ”pengar luktar inte”.

²³ Om Franco segrar, har han allt att vinna på att byta herre. Till Italien och Tyskland har han skulder. Däremot skulle ett närmande till demokratierna låta honom fylla på kassan. Det kommer att bli svårt eftersom Hitler och Mussolini har vidtagit sina försiktighetsåtgärder! Men försiktighetsåtgärder är värdelösa inför de ständigt växlande styrkeförhållandena. Vi är inga profeter. Det troligaste är att en segerrik Franco försöker sitta på två stolar som Polen eller Jugoslavien.

När generalerna och hela det reaktionära packet satte sin kupp i verket den 18 juli, förstod arbetarna instinktivt statskuppens innebörd. De reste barrikaderna. Proletariatet, och enbart det, räddade situationen. Den borgerliga apparatens majoritet gick över till fascisternas sida ...

Men arbetarna besteg inte barrikaderna för den borgerliga demokratins vackra ögons skull. De gick över till den socialistiska revolutionen. I de stora städerna och de små byarna tog de borgarna och jordägarna i kragen och lade beslag på deras egendom. Om det tog formen av kollektivisering, socialisering eller ”uppbygge av den frihetliga kommunismen i en enda by” har bara sekundär betydelse. Det viktiga är att det blev en allmän företeelse. Arbetarna lade beslag på landets alla tillgångar.

Vad gäller revolutionens politiska sida ”började” den lika påtagligt i Spanien 1936. Arbetarna skapade egna organ oberoende av den borgerliga staten: milisen med *sin Centralkommitté för den antifascistiska Milisen; Kontrollpatrullerna* som var ett verkligt revolutionärt organ avsett att skydda den allmänna ordningen mot kontrarevolutionära attentat; arbetarkommittéerna som fanns i alla byar och – oberoende av sin heterogena form – utgjorde den enda verkliga makten under de första månaderna efter den 19 juli. Två makter existerade. En skenmakt, den officiella republikanska statsmakten. En annan verklig makt, arbetarorganisationerna och kommittéerna. Även om denna andra makt aldrig fick den samordnade, organiserade och centraliserade sovjetformen, dominerade den landets liv under de tre första månaderna ända tills bildandet av koalitionsregeringar, som omfattade alla arbetarpartierna. Den överlevde ända till den kontrarevolutionära kuppen i maj 1937. Arbetarnas revolution började alltså på allvar på det ekonomiska och politiska området i Spanien i juli 1936.

Naturligtvis måste den fullbordas. Borgarklassens gamla statsapparat och alla dess rester måste förstöras fullständigt. Kommittéerna måste bredda sin bas och omvandlas till proletariatets demokratiska organ. De måste erövra makten i landet, centralisera ekonomin, nationalisera bankerna, utarbeta en ekonomisk plan och på den proletära revolutionens grundval föra kriget mot fascismen vidare.

Men den sociala revolutionen kvävdes sedan på ett kriminellt sätt av Folkfrontens ledare och även av alla arbetarpartiernas ledare. De föredrog ministerplatser i regeringen och Generalidad framför den revolutionära vägen. Det var tillämpningen av formeln ”Vinn först kriget, gör sedan revolution”, som – vilket vi förutsåg sedan 1936 – ledde till att de först förlorade revolutionen och sedan kriget.

XI. Majhändelserna 1937

Dubbelmakten existerade i Spanien, även om i en ofullständig form, under de första månaderna efter den 19 juli. Den andra makten – fröet till arbetarmakten – tog sitt uttryck i arbetarkommittéerna, som skapades i alla städerna och i de minsta byarna i det regeringsbehärskade Spanien. Kommittéerna omfattade företrädare för alla de proletära organisationerna och tog olika former: det fanns försvarskommittéer som säkrade den allmänna ordningen via Kontrollpatrullerna och styrde byarna och städerna. I fabrikena bildades fabrikskommittéer. Transportväsendet och hela statsförvaltningen kontrollerades av fackliga representanter. Flottisterna bildade egna råd på fartygen. Milisen organiserades från första stund av partierna och fackföreningarna. På förslag av president Companys bildades i Katalonien Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen. Denna var formellt ett av Generalidads organ, men i verkligheten var det under den första perioden den enda verkliga makten i Katalonien. Generalidads regering tolererades därför att arbetarorganisationerna inte hade haft mod att undanröja den.

Ändå var det denna skenmakt, Generalidad, som slog ner folkets och kommittéernas makt. Den döende inrättningen tillfördes nytt blod av arbetarorganisationernas ledare. Man av-

skaffade Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen och bildade Tarradellas' koalitionsminister i Katalonien i slutet av september. En månad senare gick även anarkisterna med i Centralregeringen. Efter bildandet av koalitionsregeringar utvecklades situationen i det "regeringsbehärskade" Spanien i riktning mot ett försvagande av Kommittéernas makt och ett förstärkande av den borgerliga centrala makten. Orsaken till denna reaktionära utveckling ligger helt i arbetarpartiernas politik.

Huvudparollen för det spanska kommunistpartiet och dess katalanska filial var: "All makt till regeringen!" Kommunisterna tillade: "Mas pan y menos comités!" (Mer bröd och mindre kommittéer!). Stalinisterna gjorde kommittéerna, dvs. revolutionen, ansvariga för alla administrativa svårigheter, bristen på organisation och försörjningens kaotiska tillstånd. Likväl medförde Comoreras förtryck av kommittéerna endast att svårigheterna ökade. Kommittéerna krossades, men brödet blev ännu sällsyntare. I sin kampanj för att krossa försvarskommittéerna, Kontrollpatrullerna och matrosernas råd understöddes kommunisterna livligt av de borgerliga och nationalistiska elementen. I sitt kontrarevolutionära arbete i Katalonien stöddes de av Esquerra Catalana ("den Katalanska Vänstern"), det borgerliga demokratiska partiet och "Estat Catalá" (Katalanska Staten), ett nationalistiskt separatistiskt katalanskt parti. Vad gäller anarkisterna, så svansade de efter det stalinistiska-borgerliga blocket. Om C.N.T.-ledningen gjorde lite motstånd, var det på grund av trycket från basen, dvs. från de anarkistiska arbetarna som ville bevara revolutionens erövringar. I Katalonien hade revolutionen gått längre socialt än i det övriga Spanien. Det är alltså inte förvånande att konflikten mellan de två krafterna fick sin mest tillspetsade form där.

Kataloniens Generalidads dekret utfördes bara om arbetarorganisationerna och främst C.N.T. önskade det. Sedan november 1936 hade exempelvis milisen militariserats och "Ejército Popular" (Folkarmén) bildades genom ett dekret från Generalidad. Juridiskt sett var de beroende enbart av Försvarsrådet och centralregeringens generalstab. Men i själva verket var milisen beroende av partiernas och fackföreningarnas ledande organ. Förhållandet med den allmänna ordningen var detsamma.

Dubbelmakten, som är ett allmänt fenomen vid varje revolutions början, kan bara vara en övergångsperiod. En av de rivaliserande krafterna måste försvinna. Ännu mindre kunde dubbelmakten bestå i en period av inbördeskrig mot fascismen. Maktens centralisering var oundviklig och nödvändig. Enligt oss bolsjevik-leninister borde detta ske på grundval av utbredda, demokratiserade och samordnade arbetarkommittéer. Enligt stalinisterna och republikanerna borde centraliseringen försiggå på den återupprättade borgerliga republikens grund.

Vissa anarkister inbillade sig visserligen att rivaliteten mellan krafterna kunde förlängas på obestämd tid. Är inte detta anarki? Dubbelmakten har faktiskt detta gemensamt med anarkin, i ordets vulgära mening, att konflikten mellan dem som gör anspråk på makten förhindrar bildandet av en stark och centraliserad statsmakt. Men denna "anarki" eller snarare brist på samhällsjämvikt har under alla revolutioner hittills lett till en kollision mellan de rivaliserande krafterna. Efter denna alltid blodiga kollision segrar den ena makten över den andra och eliminerar sin rival. Detta var innebörden av händelserna i Barcelona den 3 till 6 maj.

Stormtruppernas ockupation av Telefoncentralen var bara den stalinistiska-borgerliga koalitions förevändning för att avvärja proletariatet. P.O.U.M.:s och speciellt C.N.T.:s och F.A.I.:s slapphet och deras ständiga hjälplöshet och kapitulationer gjorde att stalinisterna, som under de första månaderna inte ens vågade sticka fram näsan, i början av maj 1937 kände sig tillräckligt starka för att pröva sin kupp mot revolutionen och dess organ.

Telefoncentralen styrdes liksom andra allmännyttiga inrättningar sedan juli av arbetarkommittéerna med representanter från de två fackliga organisationerna U.G.T. och C.N.T. Det

var C.N.T. som dominerade i Katalonien. Truppernas ockupation av Telefoncentralen genomfördes efter en komplott smidd av stalinisterna och republikanerna utan att den katalanska regeringen, Generalidad, underrättades. De anarkistiska ministrarna kände inte till beslutet att ockupera Telefoncentralen.

C.N.T.-arbetarna i Barcelona reagerade genom att bygga barrikader. De förstod att man ville avvärja dem och ta ifrån dem deras erövringar från den 19 juli. P.O.U.M. slöt sig till rörelsen. Dess ledning avvaktade emellertid beslut från CNT:s Regionalkommitté. Rörelsen blev kraftig. De revolutionära arbetarna från C.N.T. dominerade staden. C.N.T. hade alla trumf på hand: stöd från majoriteten av proletariatet, vapen i tillräckliga mängder och transportväsendet vilket gjorde att de kunde hindra trupper från Valencia att komma fram. Den katalanska provinsen slöt sig till rörelsen. C.N.T.:s bas väntade bara på order från centrum för att övergå till offensiv.

På andra sidan barrikaderna i Barcelona stod polisen och stalinisterna, men på flera platser bestämde polisen sig för att inte ingripa på grund av sin underlägsenhet och förklarade sig neutrala. Stalinisterna kände sig emellertid tillräckligt starka för att mörda enstaka revolutionära militanter som Berneri, Barbiéri och andra. Men inte heller de vågade övergå till offensiven. De väntade på hjälp från Valencia.

C.N.T.:s ledning befann sig i en situation där den kunde spela rollen av det proletära upprorets ledande centrum, men den spelade i stället rollen av fiendeagent. Den förrådde rörelsen genom att uppmana arbetarna att inte gå till angrepp och därefter överge barrikaderna. På detta sätt utlämnade C.N.T.:s ledning Barcelonas proletariat till den stalinistiska-borgerliga reaktionen.

”Men vi kunde inte inlåta oss i kampen på allvar, för det skulle kräva att vi kallade tillbaka vår milis från fronten och alltså gynna Franco!” argumenterar de anarkistiska ministrarna. Det är betecknande att detta argument inte existerade för Folkfrontens högerflygel, dvs. stalinisterna och borgarna. Dessa generade sig inte för att sända trupperna som behövdes vid fronten till Barcelona.

Men för att behärska situationen i Barcelona, Katalonien och Aragonien behövde C.N.T. inte ta sin milis från fronten. De förfogade ändå över tillräckliga styrkor. C.N.T.-ledarna återopade inbillade faror för att rättfärdiga sitt förräderi. Krossandet av den borgerliga makten, dvs. Generalidad, och maktens övergång till de under kampen spontant bildade Försvarskommittéerna vore emellertid ett fruktansvärt slag för Franco. En segerrik proletär revolution i Katalonien hade fullständigt förändrat situationen i hela Spanien. Den hade gett arbetarna i Madrid och Valencia mod att följa Barcelonas exempel. Den hade mångdubblat proletariatets energi och kampvilja. Den hade fått återverkningar på Francos hemmafront som hade rest sig, och den hade till och med fått återverkningar utanför Spaniens gränser.

García Oliver och Federica Montseny föredrog en annan väg. De följde borgarna och stalinisterna. Men de fick ingen belöning: tre veckor senare blev de utrensade. De hade gjort sitt arbete och kunde gå. Largo Caballeros regering ersattes av doktor Negríns ”El Gobierno de la Victoria”. C.N.T.-arbetarna avvärjades. Kontrollpatrullerna upplöstes. Proletariatets ekonomiska erövringar undanröjdes steg för steg.

Krossandet av de revolutionära arbetarna i Barcelona banade väg för den stalinistiska-borgerliga reaktionen och därefter för Franco.

XII. Folkfrontens ekonomi

Arbetarna lade beslag på fabrikerna. Revolutionen kom underifrån. Ovanifrån, dvs. från arbetarpartiernas ledningar, kom bara hinder.

Dekreten från Taradellas' Generalidads regering angående kollektiviseringarna var bara ett försenat erkännande av det faktiska tillståndet.

Det regeringsbehärskade Spaniens ekonomi speglade de motsägelsefulla tendenser som sönderslet det antifascistiska lägret. Å ena sidan förstatligande, dvs. staten övertog "övergivna" fabriker och företag, dvs. fabriker som arbetarna tvingat kapitalisterna att lämna. Å andra sidan kollektiviseringarna som speglade arbetarnas vilja att styra landets ekonomi, men vilka framför allt inspirerades av anarkisterna som i dem såg början på förveklighandet av sina teorier om de fria kommunernas förbund.

Dessa kollektiv hade mycket ofta drag av den småborgerliga socialismen: arbetarna lade beslag på ett företag och delade ibland till och med upp vinsten. Trots denna felaktiga inriktning kunde kollektiviseringarna i händelse av en revolutionär utveckling naturligtvis tjäna som utgångspunkt för den socialistiska ekonomin.

Företagsråden utgjorde – trots den fackliga byråkratins metoder, vilka hindrade dem att fungera på ett demokratiskt sätt – proletära organ--födda ur 19 juli-rörelsen. Därav regeringens ständiga kamp mot dessa företagsråd. Folkfrontsregeringen slets mellan den kapitalistiska uppfattningen av ekonomin, anarkisternas fria kommuner och den socialistiska synen.

Folkfrontens allmänna inriktning pekade uppenbarligen mot kollektivens avskaffande. De var oförenliga med den demokratiska republiken och utgjorde ett hinder för erövringen av Chamberlains kalla hjärta.

För fyra månader sedan förklarade Generalidads rådgivare Vidiella, en av P.S.U.C.:s ledare, öppet att han skämdes över att i Barcelona se så många inskriptioner av följande slag: Colectividad, Industria Socializada, etc. ... Vidiella sade att detta besvärade de utländska besökarna och att det stod i vägen för hjälpen från demokratierna.

Men trots detta varma hjärta som var så fäst vid Chamberlain, kunde Folkfrontens ledare inte ta steget fullt ut och fullständigt krossa kollektiven. De kunde inte bryta med C.N.T.-arbetarna i synnerhet eller med U.G.T.-arbetarna, vilka inte heller ville att kollektiven skulle krossas. Våra demokrater stod alltså mellan två höttappar. De ville försona Herren Gud med Djävulen. Det var svårt. Det var till och med omöjligt. Men på grund av sin klassnatur kunde dessa småborgare bara försöka försona de oförsonliga.

Folkfrontens ekonomiska politik är just en avspegling av denna motsättning.

Det kollektivs historia där jag arbetade är symptomatiskt i detta avseende.

I januari 1938 beslöt regeringen att överta kollektivet, eller snarare samlingen av kollektiv. Det övergick i regeringens händer och blev ett statsföretag. Men den förstatligade tillvaron varade bara tre månader. Det var ständiga konflikter mellan regeringens representanter och företagsråden, mellan Undersekretariatet och C.N.T.:s fackförening. Det fungerade inte alls. Regeringen beslöt i mars att ogiltigförklara dekretet om förstatligande. Vi blev åter ett kollektiv och ett självständigt företag, som upprättade kontrakt med regeringen och kontrollerades av den.

Den nya "period" som började för vårt kollektiv i mars 1938 och varade ända till slutet var inte alls en period av fredligt samarbete mellan regeringen och fabriksrådet. Tvärtom. Jag hänvisar er till allt jag redan sagt om krigsindustrin. Det var ett ibland dolt, ibland öppet, men permanent krig. Regeringen krånglade med oss hela tiden. Den höll ständigt en pistol riktad

mot kollektivets huvud: man levde under ständigt hot om ett nytt förstatligande. En gång ville Generalidads kontrollör lämna in ett klagomål mot fabriken på grund av ett bokföringsfel på 800 pesetas, vilket automatiskt skulle ha medfört ett förstatligande....

Kommunisterna ansåg naturligtvis att staten skulle ta över hela krigsindustrin. Det var ledmotivet i all deras propaganda: ”Krigsindustrin och transportväsendet till regeringen!” Men det var lättare sagt än gjort.

Arbetarna hade inte förtroende för Negríns Stat, dvs. den borgerliga staten. Vi spanska bolsjevik-leninister ansåg naturligtvis också att centraliseringen av hela krigsindustrin, transportväsendet och ekonomin i allmänhet var nödvändig. *Men den kunde bara förverkligas av den proletära makten, dvs. proletariatets diktatur.*

Men kommunisterna var otåliga. De pressade regeringen till energiska åtgärder, dvs. nya förstatliganden. För dessa gangsterhjältar behövdes bara energiska och diktatoriska åtgärder. Dessa ”marxister” inbillade sig att alla problem kunde lösas genom administrativa åtgärder och en ”stark regerings” metoder. De trodde alltså att kraftfulla och diktatoriska åtgärder kunde få ordning på krigsindustrin, att dekret kunde göra slut på den blomstrande spekulatio- nen, etc.... Det är förklarligt. Hade de inte med polismetoder ”krossat” trotskismen och mördat Andrés Nin, vår Erwin Wolf, Moulin, m.fl.?

Det är emellertid lättare att utföra ett attentat och döda arbetarmilitanter än att lösa ekono- miska problem med dekret.

Kommunisterna kom visserligen ihåg Ryssland och de diktatoriska metoder som tillämpades där under inbördeskriget. De glömde bara en liten detalj, nämligen att *bolsjevikerna i Ryssland upprättade proletariatets diktatur under Lenins och Trotskijns ledning och inte en ruten Folkfronts-regim.*

Men låt oss återgå till kollektiven.

Några veckor före sammanbrottet fick kommunisterna slutligen igenom sin vilja: ett nytt regeringsdekret ställde alla industrier som till och med bara indirekt arbetade för kriget under statens ledning, men det hann aldrig genomföras. Man kan fråga sig om det hade kunnat tillämpas även om sammanbrottet inte kommit.

En av trotskisternas grundläggande synder är att vi är motståndare till teorin om ”Socialismen i ett land”. Men ännu bättre inser vi hur löjliga teorierna om och försöken med socialism i en by, i en fabrik eller på en farm är.

Rent konkret kunde kollektiven bara utvecklas och blomstra om de var centraliserade, allmänt spridda och fick ständig hjälp från en *proletär* regering. Men detta fanns inte i Spanien.

Det regeringsbehärskade Spaniens ekonomi var alltså mycket heterogen: statsindustrin, centralregeringens och Generalidads industri, den ena i krig med den andra. Kollektiv som också konkurrerade med varandra och vid sidan av detta privatkapitalismen som återhämtade sig steg för steg. Förutom detta en blomstrande spekulatio, tillströmning av en mängd äventyrare och utländska handelsmän, mot vilket Folkfrontens politik inte förmådde göra någonting. Ett nästan fullständigt avbrott i utbytet mellan städerna och landsbygden, där bönderna stängde in sig i sina kollektiv eller på sina små jordlotter. De ville inte sälja eftersom de från städerna bara fick sedlar vars värde sjönk för varje dag. Återgång till en primitiv ekonomi alltså.

Eftersom pengarna i praktiken var värdelösa försiggick all handel som byteshandel. Om det fanns olja bytte man den mot ris eller bönor, bröd mot tobak och födoämnen mot kläder. Det var t.ex. omöjligt att sula om ett par skor i Barcelona och betala med Spanska Bankens sedlar.

Däremot kunde man betala med några kilo ris. Ett kilo socker öppnade alla dörrar. Alla bytte, alla handlade på svarta börsen och *alla drog åt sitt håll*. En individ, ett företag, en farm, ett kollektiv och även en byråkrati i ett permanent marknadskrig mot alla andra... Resultatet var lätt att förutse: röran ökade utan avbrott.

Regeringens alla ”energiska” åtgärder var bara tomt prat och kunde inte vara något annat. Visserligen bekämpade man exempelvis spekulatörerna ... genom att arresterade de stackars kvinnor som på gatan sålde mycket dyra hasselnötter.²⁴ Ibland dömdes man också en stor spekulatör till böter. Men det var en yrkesrisk som var minimal. Spekulanterna skyddades alltid av sina inflytelserika vänner.

Att ange en spekulatör var farligt: inte för spekulanten, men för hans offer.

För övrigt brydde sig ingen om det. Ansvarskänslan försvann. Likgiltigheten spreds. Man levde för en dag i sänder. Alla insåg att denna röra inte skulle vara länge och ville utnyttja tillfället. *Folkfronts-regimen tillfredsställde inte någon, men gjorde däremot alla fientligt inställda. För vissa var den för röd, för andra för blek.*

– Vi förstår de motsättningar som sönderslet Folkfrontens ekonomi, men den fascistiska ekonomin sönderslets väl också av motsatta strömningar, exempelvis mellan de falangister som ville ha en korporativ ekonomi och reaktionärer av den gamla sorten? Hade inte Franco samma svårigheter på ekonomins område som Negrín? Varför kunde han ”göra bättre motstånd” än Negrín?

– Ett allvarligt fel! Francos ekonomi fungerade i stort sett (jag kan inte ge några detaljer) som den kapitalistiska ekonomin i vilket land som helst. Den samordnades och reglerades genom de lagar som styr den kapitalistiska ekonomin, nämligen den fria marknadens och den fria konkurrensens lagar.

Negríns ekonomi var däremot inte och kunde inte vara en organiserad kapitalistisk ekonomi. Men den var inte heller en socialistisk ekonomi, jag menar en ekonomi för övergångsperioden och proletariats diktatur. Den var varken fågel eller fisk. Den var ett systematiskt intet.

Man behövde inte vara lärd för att förstå dess medfödda maktlöshet och svaghet. Man behövde bara vara marxist. Olyckligtvis fanns det mycket få sådana på den iberiska halvön.

”Resistir”, segerrikt motstånd mot fascismen på det ekonomiska, militära och ideologiska området var möjligt endast genom att *mot fascismen ställa upp socialismen och proletariats diktatur*. Må andra länders arbetare inte glömma detta.

Innan jag avslutar dessa ord, som kan ge de franska arbetarna en föreställning om det regeringsbehärskade Spaniens ekonomi, skulle jag vilja påminna om en liten detalj. Alla stal, stal efter spelets alla regler. De högt uppsatta tjänstemännen stal, byråkraterna och spekulanterna stal, men de fattiga, enkla arbetarna stal också. De måste äta och föda sina barn, och lönerna räckte bara till rovor och hasselnötter.

Till och med i många krigsindustrier försvann regelbundet kol och ved, men också smörjfett, tjockolja och ibland till och med metaller av avsevärt värde. Man stal inte maskiner, därför att de var svåra att ta med sig och att använda.

– Och ni förblev passiva inför sådana brott?

²⁴ Generalidad skapade för detta ändamål en hel apparat, och massor av folk – speciellt från P.S.U.C. – var på ständig jakt efter spekulatörer, dvs. grönsaksmånglerskor.

– Nästan ... För att bekämpa dessa brott, måste man undanröja den verkliga orsaken som låg bakom allt detta: den demokratiska republikens ruttna utopiska politik, men just denna politik försvarades av Folkfrontens allsmåktiga ledare.

Dessutom var det inte alltid möjligt att ange en tjuv eller en spion, eftersom femtekolonnen skyddades bra i apparaten. En gång jagade man bort en arbetare från vår fabrik som hade arbetat där i 20 år, därför att han stulit en oljekanna. Han tog den för att göra tvål. Man kunde bara tycka synd om honom. De verkliga tjuvarna fick utmärkt skydd av Folkfrontssystemet.

XIII. Försörjningen

– *Du sade att arbetarna tvingades schackra och ibland till och med stjäla för att föda sina barn. Vill du säga något om försörjningsproblemet och hur det löstes av den republikanska regeringen? Hela pressen har sagt att det var hungersnöd i Katalonien. Detta är ett viktigt problem. Du glömmer att man måste äta.*

– Nej, det glömmer jag inte alls. Sedan åtta dagar gör jag inget annat och ibland försöker jag till och med förstå noninterventions-politiken genom att betrakta vitt bröd och det goda franska köket.

Försörjningsproblemet är ett av de centrala problemen under ett krig och även under ett inbördeskrig. Man måste äta för att leva, men framför allt för att hålla en skyttegrav och för att arbeta. En svarvare, en maskinmontör, men i synnerhet en smed, en gjutare eller en grovarbetare kan inte hämta sin näring ur vackra tal. De kan inte producera om de bara har rovor och hasselnötter i magen. Det har jag sett på nära håll.

Varken i Katalonien eller i Barcelona var det någon hungersnöd i ordets verkliga betydelse, som t.ex. i Ryssland 1920. Men det fanns en märkbar undernäring. Man åt mindre och mindre. Kött, fett och potatis försvann gradvis. Till sist höll till och med grönsakerna på att försvinna. Man åt grönsaker, men i allt mindre mängd och utan fett. Brödransonen var 150 gram per dag och invånare. Medelvikten för en vuxen Barcelonabo sjönk med ungefär 20 kilo.

Men detta gällde inte alla Barcelona-bor. För att bättre förstå Folkfrontens försörjningspolitik vore det intressant och till och med mycket lärorikt att jämföra viktminskningen hos å ena sidan en spekulant, högt uppsatt byråkrat, polis eller tullbetjänt och å andra sidan hos en fabriksarbetare, till och med i krigsindustrin. En sådan statistik gjordes inte men den som bodde i Barcelona 1938 kommer inte att motsäga mig när jag säger att om kategori A (byråkrater, borgare, spekulanter, poliser, stormtrupper och i allmänhet alla de som var en del av statens repressiva styrkor) ibland ökade i vikt, behöll sitt hull eller i värsta fall förlorade några kilon överflödigt fett, så förlorade däremot kategori B (dvs. Barcelonas arbetare) i medeltal ungefär 20 kilo av sin vikt.

I min fabrik dog en arbetare på grund av undernäring som försvagade hans organism och gjorde att han inte kunde ”göra motstånd”.

Folkfrontens försörjningspolitik var rakt motsatt den berömda evangeliska föreskriften: ”Den som inte arbetar skall inte heller äta.”

Det var just de som arbetade minst som åt mest. Förstår du vilken effekt detta hade på hemmafrontens moral, förstår du hur mycket detta demoraliserade arbetarna? Man talade bara om försörjningsproblemet i Barcelona. Inte bara husmödrarna, utan alla, även de mest filosofiskt lagda... Man tänkte ständigt på att skaffa sig en extra ris- eller bönranson, eller ytterligare en brödbit. Varje söndag och ibland till och med mitt i veckan reste arbetarna ut på landet för att leta efter mat. På fabrikerna fanns det speciella försörjningskommissioner som

skulle köpa upp mat. Efter en tre dagar lång resa återvände de den sista tiden med pumpor (calabaza) och hasselnötter och ibland helt tomhänta.

Det fanns visserligen inte längre överflöd av mat i Katalonien 1938, eftersom bönderna lät mycket jord ligga i träda utan att odla den – av skäl som vore intressanta att studera, men vilka jag lämnar åt sidan – och även därför att det inte kom tillräckligt med mat från utlandet.

Men det viktiga är att de födoämnen Katalonien och Spanien förfogade över fördelades på nästan samma sätt som i vilket borgerligt land som helst. Det var bara mer upprörande eftersom det ägde rum mitt under ett antifascistiskt krig.

Den spanske arbetaren behöver inte några lektioner i hängivenhet och uppoffringar. Han visade att han kunde offra sig ända till slutet, men man hånade honom ständigt. Till och med det officiella ransoneringssystemet organiserades på ett sätt som stod i motsats till proletariats, och därmed krigets behov.

Jag vill långt ifrån idealisera allt som hände i det revolutionära Ryssland, inte ens under den leninistiska perioden 1917-1923. Jag tillåter mig ändå att peka på den grundläggande skillnad som fanns även på detta område mellan bolsjevikernas Ryssland och Folkfrontens Spanien.

I Ryssland började man exempelvis med brödkort 1918. Man delade upp befolkningen i fyra kategorier. Den första kategorin var grovarbetare, därefter kom arbetare i den lätta industrin, sedan de fria yrkena och till sist borgarna.

I Spanien var ransonen lika för alla enligt den formella demokratins regler. Om arbetarna i krigsindustrin fick en extra ranson bröd och ibland grönsaker, så var detta ingenting jämfört med de ransoner som förekom i exempelvis Undersekretariatet eller bland stormtrupperna. Vad gäller spekulanterna så klarade de sig inte så illa.

Ett exempel ur livet för att illustrera detta.

Den tidigare nämnde gjutaren som arbetade i vår fabrik och jagades iväg för stöld av en liten oljekanna, klarade sig inte sämre för det. Han började göra resor till landet för att samla ihop mat och sedan sälja den. Han åt bättre nu än när han arbetade hårt i gjuteriet.

Ett sådant exempel gör inte arbetarna benägna att arbeta.

För att sammanfatta försörjningsproblemet kan vi konstatera – avslutar Casanova – att Folkfrontens inre klasskonturer eller snarare klassuppdelning gav sig till känna på detta område, liksom de gav sig till känna under den tragiska flyktens dagar, när de ena räddade sig i vackra bilar medan de andra tvingades gå till fots.

XIV. Den republikanska ordningen

– Vi förstår de skadliga effekter som Folkfrontens ekonomiska politik och försörjningspolitik fick. Men närmades inte de olika strömningarna varandra genom känslan att de stod inför en gemensam fiende: detta Damokles-svärd som hängde över antifascismen, vilket hette Franco och hotade att sopa undan allt? Försökte inte regeringen bygga upp en verklig kampenhet inför faran som hotade den? Folkfrontens press presenterade doktor Negríns regering som en Nationell Enhetsregering. Var Negrín-regeringens inställning verkligen demokratisk?

– Ni skämtar, men det är bra att ni ställer den frågan. Det ger mig tillfälle att tala om repressionen och om ”den republikanska ordningen” i allmänhet.

De franska arbetarna vet vad nationell enhet är: Poincaré och Doumergue, arbetarna sugt ut och borgarna profiterar. *Enhet mellan borgarklassen och proletariatet är omöjlig.*

Som ni ser är jag oförfädd och upprepar ofta samma tanke, men det är en tanke man måste inpränta ordentligt i alla utsugna.

Nationell enhet à la Negrín skiljer sig naturligtvis på ett grundläggande sätt från Poincarés. Socialt svävar den fritt i luften och doktorn försöker sitta på två stolar, vilket inte innebär att han under tiden inte pinar proletariatet, förföljer, arresterar och ofta mördar dess bästa militanter.

Negríns och Comoreras bedrifter på detta område är redan delvis kända i utlandet. Blodet från Andrés Nin, från den anarkistiska ängeln professor Berneri, från Domingo Ascaso, från Erwin Wolf, Moulin och tusentals andra har för alltid fläckat stalinisternas händer, liksom också deras som tvådde sina händer liksom Pontius Pilatus och struntade i det.

Jag skall kort försöka sammanfatta hur Folkfrontens polis fungerade och vilken inriktning och innebörd regeringens repression hade.

Som jag redan förklarat utgjorde majhändelserna 1937 en vändpunkt i det republikanska Spaniens utveckling. Maj 1937 var proletariatets avväpning, krossandet av alla arbetarklassens självständiga organ och däribland Kontrollpatrullerna.

Kontrollpatrullerna var ett verkligt arbetarklassens organ fött under de heta dagarna i juli 1936. Det var arbetaravdelningar under de proletära organisationernas kontroll med uppgift att upprätthålla den allmänna ordningen. I början var alla antifascistiska partier, inklusive kommunisterna och P.S.U.C., företrädare i Kontrollpatrullerna. I enlighet med Folkfrontens allmänna politik gick dessa frivilligt ur Kontrollpatrullerna och kämpade därefter för deras upplösning. De flesta bestod av medlemmar i C.N.T. och F.A.I. Också P.O.U.M. var med. Även om vi kan kritisera många brister hos dessa organ (slapphet och decentralisering som resulterade i en anarkistisk inriktning), måste vi likväl slå fast att de utgjorde ett frö till och ett element av den proletära makten. Det var i alla fall ett hundra procentigt antifascistiskt organ. Det krossades av Folkfrontens "realistiska" ledare och ersattes med den borgerliga polisen, som återuppbyggdes tack vare republikanernas, socialisternas, stalinisternas och även de anarkistiska ledarnas gemensamma ansträngningar.

Återuppbygget av en borgerlig "stark makt" (i själva verket var den bara stark mot det revolutionära proletariatet) tjänade uppenbarligen fascisterna och de verkliga femtekolonnerna.

Hädanefters kunde vem som helst arresteras i Barcelona som spion eller misstänkt. Vem som helst, utom Francos verkliga agenter och riktiga spioner. Detta låter som en paradox, men det var så. Några få undantag från denna allmänna regel bara bekräftar den.

Repressionen som följde efter *maj 1937 hade ett exakt klassinnehåll*. Det var helt enkelt girondisterna och bakom dem de reaktionära elementen som lyfte på huvudet. De hämnades på de revolutionära arbetarna och kämparna från den 19 juli. De hämnades på medlemmarna i Kontrollpatrullerna och på de förbannade kommittéerna, som skapades under kampens första dagar. *Det var borgarna som lyfte på huvudet*. De gömde sig visserligen bakom antitrotskismen och lyssnade med sympati på de stalinistiska ramsorna. Men detta ändrar inget i grunden, det är bara en bekräftelse.

Ett exempel bland tusen för att illustrera klasskaraktären av den repression som följde efter maj 1937.

I början av augusti 1937 arresterades P.O.U.M.:s politiske kommissarie *Mena* i Lérida.

Vem var Mena? En proletär militant och kämpe i ordets verkliga mening. Jag kan inte skriva någon biografi, eftersom jag inte förfogar över tillräckliga uppgifter. Men jag hade lyckan att

lära känna honom i februari 1937, när jag besökte fortet i Lérida medan han fortfarande var herre där. Jag såg hans brinnande ögon och minns den oförlömliga scenen när han visade in mig i en av fortets salar och sade: ”Här låste jag in Léridas alla fascister och borgare de första veckorna i juli. De fick göra vad jag sade till dem. Om någon knorrade visste han vad som väntade honom.” Och han pekade på sin revolver. Sedan återupplivade han med gester ögonblicken då Léridas fängslade hedervärda borgare måste ställa sig i kö med sina matskålar för måltiderna. När Mena berättade detta lyste hans ögon fortfarande av tillfredsställelse. Den tillfredsställelse en arbetare, som alltid förföljts och kastats i fängelse, kände när han nu hade Léridas borgare i sin hand!

Han blev en av det revolutionära Spaniens första politiska kommissarier. Han var bland de första som trängde in i Léridas fort den 19 juli. Och det var inte så lätt! I fortet fanns vakna soldater. Mena gick till angrepp mot fortet i spetsen för arbetarna. Först beväpnad med ett gevär, sedan med ett kulsprutegevär tog han sig fram mot fortet. Han rensade trappan.

Som politisk kommissarie för Lérida-fortet efter juli försvarade han alltid soldaternas intressen. Denna kämpe kunde verkligen hata. Man förstår att han själv också blev hatad och att hans fiender bara väntade på ett lägligt tillfälle att hämnas.

Jag känner inte till omständigheterna kring mordet på honom. Kamraterna i P.O.U.M. – framför allt de från Lérida – som kände honom väl kommer en dag att berätta om det med alla detaljer. I augusti fick jag vid fronten i trakten av Quinto veta att han avrättats i just Léridas fort. Jag fick veta det genom att läsa ”*Le Noticiero Universal*”. Ungefär så här rapporterade den republikanska tidningen om Menas avrättning bland andra smånyheter: ”*När Mena fick veta domen krävde han att bli sänd till fronten för att kunna dö av en fascistisk kula. För att understryka sitt krav förde han fram det faktum att han var den förste som fick äran att bära titeln politisk kommissarie efter juli.*”

Detta var ”Noticieros” redogörelse. Mena mördades utan vidare av stalinisternas och borgarnas koalition i Lérida.

När jag i december 1937 åter passerade genom Lérida talade jag med arbetarna om Menas öde, han som tio månader tidigare varit min vägvisare i fortet. Arbetarna i Lérida hade inte glömt honom. De förklarade mordet på honom framför allt genom att han tog soldaterna i försvar mot de ”republikanska” officerarna. En C.N.T.-militant, som snarare var hans fiende och politiske konkurrent på platsen, sade mig: ”*Era un verdadero luchador!*” (Det var en verklig kämpe!)

När man minns sådana kämpar som Mena skäms man ibland för att inte ha dödats med dem. Men vi har den heliga uppgiften att hämnas dem. När jag påminner om Menas öde²⁵ är det inte bara för att föreviga minnet av denna proletära hjälte, utan snarare för den saks skull för vilken Mena tog sig upp för fortets trappor och för vilken han mördades ett år senare. Denna sak, den proletära världsrevolutionens sak, kräver att man i utlandet får veta vilka offren för den stalinistiska-borgerliga repressionen i maj var. Multiplicera Mena med hundra, med tusen och med tiotusen, sätt i hans ställe en C.N.T.- eller F.A.I.-militant och ni förstår mot vem repressionen efter maj riktades.

Efter maj blev P.O.U.M. förbjudet. C.N.T., F.A.I. och framförallt den Frihetliga Ungdomen trakasserades och förföljdes systematiskt. Många av deras militanter mördades fejt, andra fängslades. Ett brev från sekreteraren i C.N.T.:s Regionalkommitté Domenec till hans Excellens Republikens President Azaña hölls i en svag och gråtmild ton, som på ett förunderligt sätt påminner om den petition som arbetarna – vilka av Gapon leddes mot

²⁵ Mena är känd av många franska kamrater, speciellt av medlemmar i P.S.O.P., ty i landsflykten efter oktober 1934 tillbringade han en tid i Frankrike i Paris-området.

Vinterpalatset – överlämnade till tsaren. Av detta brev framgår att det i regeringens fångelser fanns lika många antifascistiska fångar som under Gil Robles' tid. Det är svårt att tro att Domenec överdrev, ty han var mycket tålmodig och van att filosofera lugnt medan hans organisation förföljdes. Denna anarkist sade sanningen och bönföll om förståelse och nåd från herr Azaña, dvs. från borgarklassen.

”Skratta inte, gråt inte, utan förstå!” Den fruktansvärda ”anarkisten”, f.d. rådgivare åt Generalidad och sekreterare i C.N.T.:s Regionalkommitté plågades svårt.

F.d. ministern nöjde sig inte med att förbli ”f.d.”. Han ville bli minister igen. De månader under vilka denne ”motståndare till staten” kunde njuta av en ministerpost hade inte försvunnit utan att lämna spår efter sig. De gjorde sig gällande, inpyrd som han var av en småborgerlig ideologi, av den ”realism” som är nödvändig för en man med ansvar och för en minister som inte längre kan nöja sig med att hålla demagogiska tal utan aktivt måste tjäna kapitalet.

”Enheten” och ”statsnyttan” som också splittrades av C.N.T. krävde att man ”dämde i ån” och ostraffat lät organisationens medlemmar förföljas. Men å andra sidan fick Domenec dagligen meddelanden från olika platser angående arresteringen av militanter. Dessa frihetliga militanter var oförbätterliga: de ville bara ha frihet och bråkade för att de hade fängslats för bara några månader sedan.²⁶

Regeringens, dvs. den stalinistiska-borgerliga koalitionen förföljelse mot C.N.T. var metodisk. Syftet med denna systematiska förföljelse var som alltid i liknande fall att tämja och banka in vett i skallen på C.N.T. I denna undervisningsmetod kombinerades hugg och slag med komplimanger. Negrín, Companys och till och med Comorera insåg att utan C.N.T. (en massorganisation som hade stöd av en förkrossande majoritet av det katalanska proletariatet och eliten av de kampvilliga elementen) vore det antifascistiska kriget omöjligt. Detta innebär inte att de ville ha och arbetade för ett hederligt samarbete med Spaniens revolutionära fackföreningscentral. Ett uppriktigt och lojalt samarbete vore omöjligt för Negrín och Comorera på grund av deras allmänna inriktning: att vinna Chamberlains och den ”demokratiska” kapitalismens hjärta. Inför Englands ambassadör var C.N.T. emellertid snarare en black om foten. Men att löpa linan ut och krossa C.N.T., som man gjorde med P.O.U.M., var också omöjligt. Det hade framkallat ett omedelbart sammanbrott. Stalinisterna gjorde ett försök att göra det och G.P.U. hade redan förberett en process mot C.N.T., som man tänkte anklaga för samarbete med femtekolonnen.

Mot augusti och september (månaderna då det stalinistiska gangsterväldet i Barcelona nådde sin höjdpunkt) sände Kommunistpartiets Politbyrå ut en kommuniké, i vilken man sade att ”vissa extremistiska element” tillsammans med femtekolonnen förberedde andra rörelser i stil med maj. Det var efter P.O.U.M.:s upplösning. En polemik följde av brevväxling mellan C.N.T. och Kommunistpartiet publicerades i pressen vid den tiden.

Men Kommunistpartiet hejdade sig på vägen. Man olagligförklarade alltså inte C.N.T., som man gjorde med P.O.U.M. I stället trakasserade man dem utan uppehåll. C.N.T.:s ledning sade ”Tack”, tog ibland fram sin näsduk och lät några tårar rulla medan de åkallade rättvisan och de tjänster de gjort den antifascistiska saken i det förflutna (”Det var vi som gick ut den 19 juli”) och även de tjänster man gjorde borgarna i maj 1937 genom sitt förräderi och ”Alto el fuego!” Men otack är världens lön och ännu mer den ”smutsiga” politikens. Det faktum att

²⁶ Under ett C.N.T.-möte i Olympia-salen i Barcelona mottogs Mariano Vázquez, C.N.T.:s nationelle sekreterare, av ropen: ”Presos!” (Frige fångarna!). Han kunde inte tala på en lång stund, men ”anarkisten” vände dövörat till och sade inte ett knäpp om en sådan bagatell som de republikanska fångelserna.

C.N.T. ”tog emot” med så gott humör stimulerade bara paret Negrín och Comorera att fortsätta sina vänskapliga sparkar mot C.N.T.

Vad gäller C.N.T.:s bas ville den Regionala och Nationella Kommittén inge dem tålamod genom att påminna om att: 1) Det är krig, så vi måste stå ut med allt. För många betydde detta: ”Först vinna kriget och sedan slippa ut ur fängelset.”; 2) Guds rike är inte av denna världen, dvs.: vi lever i smutsig luft omgiven av politiker. I den frihetliga kommunismens paradiset tar vi igen det försummade; 3) Sådant är anarkisters öde: lidande, förföljelse, fängelse. Det var rörande och romantiskt, men övertygade inte alltid fångarna.

Regeringen förföljde de revolutionära elementen i C.N.T., dess vänstra flygel, ”Los amigos de Durruti” och de revolutionära delarna av den Frihetliga Ungdomen och F.A.I. Då och då arresterades även några reformister i de ledande kommittéerna, för att de skulle lära sig att leva. Dessa senare kom ut ur fängelset efter en kur på några månader, klokare än de kommit in. Samtidigt talade de kommunistiska och republikanska ledarna om ”enhet”. Ibland omfamnade de till och med ömt C.N.T.:s företrädare på offentliga möten, för att visa massorna att en perfekt harmoni härskade mellan de två fackliga rörelserna och att en ljuv atmosfär rådde i familjen. Negríns och Comoreras undervisningsmetod hade gjort nytta. C.N.T.-ledningen blev klokare, lärde sig att behärska sina impulser till den grad att man redan i april månad 1938 på nytt kunde erbjuda dem en ministerpost, därför att man var säker på att de inte utgjorde något hinder för regeringens reaktionära politik. Hädanefter godkände C.N.T.-ledningen allt utan att knorra och återinträdde som en integrerad del i Folkfronten.

Negrín-regeringens förföljelser tog sig inte bara uttryck i mord och arresteringar, utan också i stängningar av fackföreningslokaler, razzior och en censur som inte släppte genom minsta kritik. Framför allt inte sådant som kunde misshaga Frankrikes och Englands diplomatiska representanter, om de händelsevis gjorde sig besväret att läsa Folkfrontens prosa.

Jag sade att C.N.T.-ledningen tillämpade principen om icke motstånd mot det onda, att den vände högra kinden till när man slog på den vänstra. Men jag vill inte bli missförstådd. Denna slapphet visade C.N.T.-ledningen – liksom för övrigt stalinisterna och reformisterna i allmänhet – i sina förbindelser mot vänsterborgarna, med regeringen. Däremot begåvades de med en ungdomlig energi när det gällde att bekämpa revolutionärerna. Det är normalt och helt i sin ordning. Reformisterna kryper alltid på magen inför kapitalet, men är däremot mycket beslutsamma mot revolutionärerna när dessa säger sanningen och avslöjar deras brott.

Därför beslöt Regionalkommittén – trots sin anarkistiska ultra-demokrati, som den älskade att sätta upp mot de bolsjevikiska organisationsmetoderna – att på amerikanskt sätt, dvs. på 24 timmar, ur C.N.T. (en facklig organisation) utesluta alla medlemmar av gruppen ”Amigos de Durruti”. Dessa var gamla militanter som åtskilliga gånger riskerat sina liv för C.N.T. och F.A.I. De uteslöts för att de hade sagt några sanningar om förräderiet av C.N.T.-ledningen och av de ”antistatliga” ministrarna som García Oliver under majdagarna.

Att uteslutningarna sedan inte kunde verkställas fullständigt var varken Mariano Vázquez’ eller Domenecs²⁷ fel. Det var ett resultat av förekomsten av en revolutionär flygel i C.N.T.: dess bas som bokstavligen hatade den anarkistiska ledningen, och inte bara basen utan till och med mellankadrerna talade föraktfullt om ”Casa grande” (”Det stora huset”, Regionalkommitténs säte).

²⁷ Den Nationella Kommitténs förstesekreterare, andresekreterare i Kataloniens Regionalkommitté av C.N.T.

Mot förföljelserna av P.O.U.M. reagerade C.N.T.-ledningen svagt. De försenade beklagandena, som exempelvis Santillán,²⁸ ändrar inte på det faktum att den passivt medverkade i stalinisternas bedrifter och deras gangstervälde.

Vi bolsjevik-leninister glömmer inte att när vår spanska grupps företrädare vände sig till Regionalkommittén för att försöka få till stånd ett ingripande i våra fångars favör, mottog han i bästa fall kondoleanser. I andra fall förvånades man över vår begäran då våra kamrater bara satt i fängelse sedan några månader.

För att hålla sig till sanningen måste man komma ihåg att vi fann mer förståelse hos vissa vänsterborgare.

Som vi redan sagt, lät C.N.T.:s ledning förfölja inte bara bolsjevik-leninisterna och P.O.U.M.:s medlemmar, alltså ”politikerna”, utan också sina egna militanter.

När Berneri mördades var det sålunda nödvändigt med ett starkt tryck underifrån för att *Solidaridad Obrera* skulle publicera en notis om mordet. Till och med Aurelio Fernández – en anarkistisk ledare, ministerämne, polischef i Katalonien från juli till maj – tillbringade åtskilliga månader i fängelse utan att C.N.T.-ledningen gav ifrån sig en allvarlig protest. Vad kunde C.N.T.-ledningen då göra när man arresterade en militant ur leden, vilken ibland till och med kritiserade denna ledning?

C.N.T.-ledarna var för övrigt lugnare när åtskilliga medlemmar av deras organisation – i synnerhet motsträviga utläningar – tillbringade sin tid i Modelo-fängelset och inte på Vía Durruti (Regionalkommitténs säte).

C.N.T.-ledningens huvudsakliga argument för att rättfärdiga oviljan till motstånd mot det onda var samma som stalinisternas och hela Folkfrontens: ”Vi måste vinna kriget.”

Ni förstår väl. För att vinna kriget måste man gå på tå för den utländska kapitalismen, kröka rygg och slicka den demokratiska bourgeoisieens stövlar. Man måste tillåta det systematiska krossandet av alla erövringarna under juli och exempelvis lämna kvar arbetarmilitanterna i fängelserna. Detta gav naturligtvis arbetarna mod att ”resistir”.

När jag fängslades under majdagarna, lärde jag känna en 17-årig yngling – nästan ett barn – som var medlem i den Frihetliga Ungdomen. Man hade arresterat honom under majdagarna och hittat bomber i hans fickor. Han var rädd att de skulle skjuta honom, grät och ropade hela tiden efter sin mor. Efter häktningen hade han tillbringat flera månader i fängelse.

Jag träffade honom ett år senare på Ramblas. Min kamrat såg lycklig ut. Han hade fått sina föräldrars tillstånd att anmäla sig som frivillig och komma till fronten. Dödades denna unga majkämpe sedan vid fronten av fascisternas kulor? Jag vet inte. I varje fall förstod han – trots paret Negríns och Comoreras förföljelser – vad som var proletärerens plikt inför fascismen. Trots Folkfrontens repression lät han sig inte ledas av sitt hat och även om han var svag på de sociologiska generaliseringarnas område, förstod han och märkte framför allt att trots Negrín-regeringens reaktionära karaktär, måste han kämpa med vapen i hand mot Franco.²⁹

Men den förkrossande majoriteten av de katalanska och spanska arbetarna reagerade inte och kunde inte reagera som min unge vän, som började sin revolutionära bana på majbarrikaderna ”con bombas de mano” (med bomber i händerna). Folkfrontsregeringens repression mot

²⁸ I sin bok ”Guerra y Revolución en España”, beklagar Santillán att C.N.T. tillät den stalinistiska förföljelsen av P.O.U.M.

²⁹ Som exempel på en motsatt inställning tar jag mig friheten att nämna de förslag jag fått av åtskilliga ”vänsterister”, som de okunniga ibland blandade samman med Fjärde Internationalen: ”Är det värt besväret att gå till fronten och riskera sitt liv för Caballeros eller Negríns demokratiska Republik?” Denna ”vänsterism” dolde mycket ofta ren och skär slapphet. Mellan dessa ”vänsterister” och oss finns en djup klyfta.

proletariatet krossade systematiskt hemmafrontens moral. Och likväl talade man om nödvändigheten att bevara denna moral och om nödvändigheten att pånyttföda entusiasmen från den 19 juli!

Nästan varje dag publicerade *Solidaridad Obrera* artiklar som uppmanade arbetarna att alltid vara lika entusiastiska och heroiska som den 19 juli. Dessa artiklar åkallade jämt ”19 juli-andan”. De naiva och sentimentala idealisterna som redigerade artiklarna insåg inte det löjliga i sina appeller. De begrep inte att för att en anda skall finnas måste också kroppen finnas. För att återskapa entusiasmen från den 19 juli, måste man återskapa styrkeförhållandena och situationen från den 19 juli, dvs, den situation där proletariatet kände sig som herrar.

Kan man bekämpa den fascistiske fienden vid fronten entusiastiskt, när man inte vet om man får tillbringa sina permissionsdagar (som milisen alltid väntade på) i de republikanska fängelserna som misstänkt eller som trotskist? Kan man kämpa med den absolut nödvändiga uthålligheten och offerviljan, när man har en känd antifascistisk bror eller kusin i fängelse, eller när man själv just sluppit ut ur det? Mycket få människor kan reagera som min vän, den unge anarkisten jag nämnde ovan.

Jag kan fortfarande höra det prat man kunde höra lite överallt, vilket avspeglade arbetarklassens moral! Detta prat belyser ytterligare orsakerna till att Barcelona gick förlorat utan motstånd och att barrikadernas stad föll utan barrikader. ”Nu när virrvarret kommer, tänker jag lugnt stanna hemma! De i toppen kunde gå ut på gatan lite!” sade barrikadkämpen från den 19 juli.

Doktor Negríns ord: ”Gör motstånd”³⁰ blev anledning till skämt och anekdoter inte bara för fascisterna och femtekolonnen – som kommunisterna talade så mycket om medan de ändå gynnade den – utan också för modiga arbetare. ”Skall jag göra motstånd, medan de andra ständigt skrattar åt mig? När de andra är skära i hyn som en ung flicka eller en baby, medan jag drar in svångremmen mer och mer för varje dag?”

”Jag skall göra motstånd medan en f.d. medlem i Ceda, en bristfälligt maskerad fascist har mer att säga till om än jag som deltog i stormningen av Altarazanas eller någon annan kasern den 19 juli? Jag skall göra motstånd när mina kamrater är kvar i de republikanska fängelserna, eller hur? I grund och botten har jag alltid varit utsugen. Arbetaren har alltid suttit i kläm. Det kvittar om det är Negrín eller Franco, jag plågas alltid! Negríns och Comorera kan göra lite motstånd själva!”

Och till och med när man läste de av García Oliver eller Vásquez undertecknade appellerna från C.N.T.-F.A.I., som uppmanade arbetarna att låta sig dödas på stället hellre än att ge fienden marken och som också uppmanade arbetarna att ge ”allt sitt blod”, skrattade man. C.N.T.-militanterna skrattade. Vad skulle då arbetarna ur de djupa leden säga?

”Allt sitt blod”. Det är ordagrant. Författarna till dessa appeller inbillade sig, trots sina goda föresatser som man måste erkänna, att arbetarna ger sitt blod när som helst och lättare än en mjölkossa. De tänkte inte på att arbetaren för att ge ”allt sitt blod” måste vara fast övertygad om att han kämpar för att befria sina bröder. Det är kanske synd, ex-minister García Oliver, men arbetaren är inte en kran, som man öppnar när man vill för att få den röda vätskan att rinna. Det krävs en revolutionär politik för att göra arbetarna offervilliga. Ja, politik, fast detta ord gör er förskräckta. Spontaniteten från den 19 juli återkommer bara i speciella situationer och för att bevara den krävs mer än uppmaningar till entusiasm.

³⁰ ”Resistir” – gör motstånd. Man kallade exempelvis hasselnötter för ”doktor Negríns motståndspiller”. Hasselnötter var ett av de sällsynta födoämnen man fortfarande kunde hitta i Barcelona hösten 1938.

”Göra motstånd”. Visst, men med vilket perspektiv? Att bli herrar över fabriker och skapa en regim utan utsugare och utsugna. Nej, det vore brottslig trotskism. Negríns och Comorera begärde ”motstånd” av Barcelonas arbetare för att, i stället för ett francistiskt fängelse, ge dem ett republikanskt fängelse, som skulle fungera enligt alla brottsbalkens och fängelsemyndigheternas föreskrifter. Gör motstånd för att den lagliga regeringen, författningen och fördragen skall respekteras. Gör motstånd i förhoppningen att Chamberlains iskalla hjärta en dag skall smälta och komma till vår hjälp!

Pratet jag citerade längre upp har jag inte hittat på. Jag hörde det i min fabrik och det kom från de arbetare som stod på barrikaderna den 19 juli.

Sammanfattningsvis kommer vi fram till samma slutsats som i vår analys av Folkfrontens politik på andra områden. Negríns och Comoreras Folkfront arbetade bra för fascismen genom sin ”republikanska ordning”.

Trots deras plattheter, smicker och gemenheter förblev Chamberlain fortfarande kallsinnad. Trots repressionen som försäkrade honom att ”ordning råder i Barcelona”, förblev det ”regeringsbehärskade” Spanien dåligt styrt för denne gentleman och republikanerna var fortfarande ”röda”.

”Men se, det finns inga kommunister i regeringen och om det finns några är de bara två, som inte är dåliga utan goda patrioter. Det finns till och med en katolik i regeringen. Man håller redan mässa i Barcelona. Just nu är det bara för baskerna, men snart kommer kyrkorna att fungera normalt. Lyssna på radiosändningarna från det regeringsbehärskade Spanien, herr Chamberlain. Ni hör inte längre Internationalen, utan bara patriotiska sånger som man sjunger hos er också. Nej, herr Chamberlain, vi är inte ”röda”! Vi ryser vid själva tanken på att ha en sådan färg! Om vi gjorde något överilrat efter den 19 juli, så var det inte vårt fel! Så snart vi kunde, satte vi tillbaka anarkisterna och POUM-isterna i fängelse. Om vi har syndat, förlåt oss, förstå oss och kom till vår hjälp!”

Men förgäves igen! Denna av proletariatet så dyrt betalade uppvaktning hjälpte ingenting till.

Chamberlain föredrog Franco framför Negrín, fascismen framför Folkfrontsregimen, men denna tragiska komedi avväpnade proletariatet, krossade dess energi och tillintetgjorde dess kamplust.

Repressionen, ”den republikanska ordningen”, det stalinistiska gangsterväldet fick som resultat inte bara morden på några tusentals militanter och ”trotskismens krossande”. Ännu en gång: denna repression beredde vägen för Franco.

XV. De frivilligas tillbakadragande

Folkfrontens inriktning framgår också tydligt i problemet med de ”frivilliga”, dvs. de ”främmande” styrkor som kämpade i de två motsatta lägren: ”regeringen” och ”rebellerna”. I juli 1936, ungefär tre månader före bildandet av de Internationella Brigaderna, började revolutionära militanter och även vanliga arbetare från nästan hela världen komma till Spanien för att kämpa där. De ställde sig till partiernas, fackföreningarnas och alla de revolutionära organisationernas förfogande och gick med i den första tidens kolonner och berömda ”tribus”.

Det var en kraftfull, spontan och oemotståndlig rörelse. Att ”åka till Spanien och kämpa” blev en brinnande önskan för många militanter i de demokratiska länderna, som Frankrike, Belgien, Schweiz och Holland, men framför allt för antifascisterna i Centraleuropa, vilka jagades av polisen och sedan årtal väntade på ett tillfälle att åter få kämpa.

De frivilliga kom bokstavligt talat från världens alla hörn. Jag såg frivilliga från Indokina, Australien och Sydafrika. Det var en spontan och ibland oöverlagd rörelse.

De långsammaste tog ibland några månader på sig för att bestämma sig, men jag mötte i Spanien frivilliga som kommit lång väg redan den 21 och 22 juli, två, tre dagar efter det väpnade upproret. Det fanns säkerligen många äventyrare, besvikna och förvirrade människor, som i detta stora drama sökte ett medel att glömma sin olycka. Men det fanns också många vanliga stadgade män som lämnade fruar, barn, plikter och allt för att kämpa mot fascismen och för en ny värld!

Det tog sig förbi alla hinder, gick över gränsen med eller utan pass och nådde slutligen Spanien. Detta vackra, soliga feberaktiga Spanien, uppväckt av revolutionen, genomsyrat av broderskap, godhet,³¹ internationalism och människans bästa egenskaper, vilket endast de känt som haft glädjen att vara där.

De nådde slutligen Barcelona eller Madrid och snart blandades deras blod vid fronten med de spanska arbetarnas! Dessa riddare i det mest storslagna av alla korståg åkte därför att proletariatet lyckligtvis existerar, dvs. en klass som inte finner sig i att arbeta för kapitalet utan förbereder mänsklighetens framtid.

Under de första två och en halv månaderna praktiserade Stalin non-intervention. Av speciella skäl – en undersökning av dem skulle föra oss långt – började Komintern sedan organisera de Internationella Brigaderna under Martys ledning.

De Internationella Brigaderna bestod av skilda element. Ända från militanter som suttit i borgerliga, fascistiska och demokratiska fängelser för sin hängivenhet mot proletariatet, ända till vissa utstötta (utesovare, gamla legionärer, etc....) De Internationella Brigaderna kämpade och förlorade fem-tusen män.³² Genom det stalinistiska politiska gunstlingssystemet fick de bättre mat, bättre vapen och bättre villkor än många andra kolonner och divisioner där det också fanns frivilliga utlänningar, speciellt anarkisternas och P.O.U.M.:s. Men jag vill inte här gå in på sterila diskussioner och jämföra deras mod och deltagande i kampen med de andra antifascistiska styrkornas.³³ De Internationella Brigaderna gjorde sitt och kastade i några kritiska ögonblick sin tyngd i vågskålen.

Olyckligtvis offrades deras blod – trots deras offervilja, mod och disciplin – *till nytta för den självmordspolitik som gick under namnet Folkfront.*

Kvarhållna i okunnighet,³⁴ med tillgång bara till den stalinistiska pressen isolerades de av den stalinistiska ledningen. Den använde sig ibland av dem för de smutsigaste och mest avskyvärda ändamål. Morden på åtskilliga revolutionära militanter och de simpla provokationerna iscensattes av många politiska kommissarier i de Internationella Brigaderna. I Barcelona i maj 1937 tjänstgjorde de som förtrupp, en pålitlig styrka, eftersom de blint utförde allt man begärde av dem. Många stormtrupper från Valencia, som kom till Barcelona den 7 maj 1937 för att återupprätta ”ordningen” och bekämpa C.N.T.- och P.O.U.M.-arbetarna, talade bulgariska,

³¹ Stämningen den 19 juli! Ett litet faktum som illustrerar denna. Efter en husundersökning av Kontrollpatrullerna hos en av mina kamrater i Barcelona, vars hus de ville lägga beslag på, öppnade de en fågelbur och befriade en liten kanariefågel ... Det var frihetens dag! Man hade inte längre rätt att hålla fåglar instängda!

³² Detta är den officiella siffran på alla internationella, och inte bara de från de Internationella Brigaderna, som stupade i Spanien. Men hade regeringens och de internationella kommissionerna tillfälle att besöka alla kyrkogårdar och räkna massgravarna? Siffran är högre i verkligheten.

³³ När man möter en milissoldat från vilken avdelning som helst säger han alltid att ”de hårda slagen” var förbehållna hans enhet, dvs. hans parti. I verkligheten fick alla motta ”de hårda slagen”.

³⁴ Jag mötte en utländsk frivillig som var allvarligt övertygad om att det varit en fascistisk revolt i Barcelona i maj 1937. Vad gäller hans kännedom om Spaniens politiska liv, så kände han inte ens till Durrutis namn. När det gäller att deformera och förslöa tankeförmågan är stalinisterna lika stora mästare som Goebbels.

tyska, polska eller serbiska. I dessa avdelningar som tjänade borgarklassen och reaktionen mötte jag en del bra militanter, som jag redan kände från utlandet.

”Och vi förlåter dem deras synder liksom Gud förlåter oss våra.” De visste inte vad de gjorde.

Detta reaktionära ingripande av de Internationella Brigaderna skulle förtjäna att analyseras i detalj. Men vad vi intresserar oss för nu är frågan om de frivilliga i sin helhet, i förbindelse med Folkfrontens allmänna inriktning. Vi har på några rader åskådliggjort vilken karaktär den republikanska arméns frivilliga var av.

Låt oss gå över till andra sidan av barriaden, eller snarare till andra sidan av skyttegravarna. Till Franco kom också verkliga frivilliga, galna fascister som i Spanien sökte ett tillfälle att kämpa mot den röda pesten och ”marxismen”, men de var en obetydlig minoritet. Det är helt i sin ordning: kan kapitalismen finna många frivilliga försvarare? Den håller sig kvar genom terror och bedrägeri.

De flesta utländska trupper Franco använde sig av var antingen legotrupper eller ”frivilliga” som förts dit mot sin vilja. I utlandet kände man till betydelsen av den effektiva hjälp bestående av män, materiel och pengar, som Franco mottog av de fascistiska diktatorerna och även av de mäktiga finansoligarkierna i demokratiska länder som Frankrike och England. Det finns inga siffror, och det är omöjligt att säga hur många ”frivilliga” det fanns hos Franco.

Jag kommer icke desto mindre sanningen nära om jag säger att på varje utländsk kämpe i det antifascistiska lägret gick fem, kanske åtta eller fler hos Franco.

Skillnaden var ännu större vad gäller hjälpen i pengar, mat, krigsmateriel, etc.... Medan Franco fick hundra flygplan, stridsvagnar och allt krigsmateriel i stor mängd och förstklassig kvalitet, fick regeringen oftast bara föråldrat materiel på ofördelaktiga betalningsvillkor. Till och med Mexiko sände materiel till Spanien för att modernisera sin armés utrustning.

Denna skillnad är lätt att förstå. Franco hjälptes enligt en noggrant fastställd och samordnad plan av tre fascistiska stater: Tyskland, Italien och Portugal, samt av mäktiga kapitalistiska grupper. Republikanerna stöddes bara halvhjärtat av Ryssland, Mexiko och en hop utländska spekulanter, som till ett högt pris levererade skräp.

Men låt oss återgå till skillnaden vad gäller antalet utländska kämpar i de båda lägren.

Av denna skillnad drar våra spydiga demokrater slutsatsen att den utländska interventionen, och också de frivilligas hjälp, var en dålig affär för republiken.

Våra modiga demokrater och deras stalinistiska följeslagare kan konsten att observera saker och ting, men de förstår inte orsakerna och kan alltså inte finna botemedlet.

Den internationella rätten, fördragen med andra stater, den republikanska regeringens juridiska situation (”laglig” regering, bildad i enlighet med författningen och alla dess paragrafer), Nationernas Förbund med sina Genève-bestämmelser och Briand-Kellog pakten, som olagligförklarade krig: alla dessa förhållanden var uppenbarligen till ”rebellernas” nackdel och till ”regeringens” fördel.

Men var de inte också till Abessinien och Negus’ fördel? Och i Abessinien fanns det inte några kommunister, P.S.U.C., P.O.U.M., C.N.T., F.A.I., etc., dvs. rätter som inte precis var just de som Chamberlain föredrog till sin frukost.

Våra demokratiska ”realister” tappade emellertid inte modet för så lite. De hoppades att – genom att stödja sig på rättvisan – få den demokratiska kapitalismen att ingripa till fördel för ”non-intervention”, dvs. de hoppades uppnå *de utländska styrkornas tillbakadragande från Spanien*.

De resonerade som följer (och låt oss i förbifarten komma ihåg att anarkisterna gjorde lika-dant): om man drar tillbaka de italienska och tyska styrkorna från Spanien, om man drar tillbaka de utländska teknikerna, om man drar tillbaka krigsmaterielen, om man förhindrar denna intervention som är ett brott mot internationell rätt och om alla italienare och tyskar återvänder till Rom eller Berlin, då kommer vi också att skicka hem våra frivilliga. Om man förhindrar detta totala krig och äntligen gör vad rättvisan och pakterna bjuder, då kommer vi spanska republikaner att göra slut på Franco fort och det blir en fin affär för oss. Även dumheten lär vara logisk. Det fanns en logik i detta resonemang, men det var ändå ren dumhet.

Om det är möjligt för proletariatet i vilket kapitalistiskt land som helst att krossa fascismen utan att de andra kapitalistiska länderna ingriper ... Om det är möjligt att de utländska kapitalisterna, vars intressen och profiter hotas om fascismen krossas, tittar på och lugnt glömmer sina investerade miljontals pund, franc, dollar eller mark ... Om kapitalismen på grund av "rättsliga" argument beslutar sig för att lämna sin ställning ... Om storkapitalet i den nuvarande perioden inte av hela situationen tvingas stödja fascismen, inte bara mot den proletära revolutionen utan också mot den formella, dvs. borgerliga demokratin ... Om bourgeoisien alltså beslutar sig för att älskvärt lämna plats åt proletariatet, då kan den fina affär som föddes i Folkfrontsledarnas hjärnvindlingar vara fullt möjlig att förverkliga.

Sammanfattningsvis: för att ett ömsesidigt tillbakadragande av de frivilliga skulle kunna komma till stånd, krävdes att en liten detalj som försätter våra spydiga demokraters resonemang i knipa inte finns. Denna lilla detalj är kapitalismen. Folkfrontens ledare liknar i detta, liksom i så många andra fall Krylovs berömda "Nyfikne", som inte såg elefanten. Däremot såg han insekterna, dvs. den "ideologiska" kampen mellan demokratierna och fascismen.

Den utländska interventionen i Spanien var helt enkelt ett resultat av det faktum att den Iberiska halvön inte befinner sig på månen, utan på planeten med det prosaiska namnet: jorden.

De utländska fascisterna, italienare, tyskar, portugiser och även de engelska och franska kapitalisterna ingrep inte på Francos sida för att de var onda, utan för att de var borgare. Denna oundvikliga intervention kommer att upprepas i varje revolution och antifascistiskt inbördeskrig i alla länder. Mot den måste världsproletariatet ställa en ännu aktivare intervention för att rädda den spanska revolutionen, en intervention som måste lamslå de fascistiska och demokratiska kapitalistiska staterna, en intervention som i synnerhet i Frankrike måste anta formen av en kamp om makten.

Trots alla rättsliga förklaringar och resolutioner från Noninterventionskommittén fortsatte och fortsätter Franco att få hjälp i pengar, materiel och män från de fascistiska länderna. Mussolini har för övrigt förklarat: "Vi drar tillbaka våra legionärer från Spanien efter Francos seger." Det är ett otvetydigt och klargörande uttalande. Efter att ha läst det kan man naturligtvis inte lita på den fascistiske diktatorn, och tro att han kommer att dra tillbaka sina trupper *efter* Francos seger. Han kommer för sina imperialistiska intressens skull att försöka hålla dem kvar på halvön så länge som möjligt, även efter Francos seger. Men man kan anta att Mussolini är uppriktig i den meningen att han i varje fall inte är benägen att dra tillbaka dem *före* Francos seger.

Men våra "realistiska" Folkfrontsledare hoppas fortfarande att Chamberlain och Daladier skall tvinga Franco att dra tillbaka sina legionärer. Rör det sig inte här om ett attentat mot demokratin och den internationella rätten? Det gäller alltså att inte ge fascisterna och demokraterna en "förevändning" (som om kapitalismen behövde en förevändning för att bedra och förtrycka arbetarna?).

”Vi drar tillbaka de Internationella Brigaderna och alla utlänningar som är i vår armé. Vi kräver att Nationernas Förbund kontrollerar tillbakadragandet. Vi ger N.F.:s Internationella Kontrollkommission full möjlighet och alla garantier för att visa världsoinionen att tillbakadragandet av de frivilliga är fullständigt totalt och allvarligt menat. Vi tar till och med tillbaka det spanska medborgarskapet från de utländska kämpar, som erhållit det efter den 19 juli.³⁵ Genom att ge så många prov på vår goda vilja får vi en fördel i vårt diplomatiska spel och sätter Franco i en besvärlig situation.”

Detta är Álvarez del Vayos, Negríns, José Díaz’ och även många ”anarkistiska” ledares uträkningar, som utgjorde grunden för det ensidiga tillbakadragande Folkfronten genomförde. Det vittnade faktiskt om regeringen Negríns goda vilja och om dess goda avsikter gentemot den internationella kapitalismen. Men som ett medel att uppnå tillbakadragandet av de utländska styrkorna i Francos tjänst (han borde följt detta goda exempel!) var det ynkligt ... Folkfrontens ledare ville göra en fin affär: tillbakadragande av båda sidors frivilliga. Men för att göra affärer måste man vara två. Om våra demokrater alltså var välvilliga mot Chamberlain, dvs. mot City, så kunde den senare hysa ömma känslor bara för Franco.

Republikanerna genomförde tillbakadragandet av de utländska frivilliga från alla fronterna. De förlorade på det sättet några bra och pålitliga brigader.

Ännu i sista stund när fascisterna närmade sig Barcelona, kunde de frivilliga gjort nytta för den katalanska huvudstadens försvar. Mer än åttatusen f.d. frivilliga väntade i koncentrationsläger på att bli hemskickade. De kom framför allt från länder med en fascistisk och reaktionär regim: italienare, tyskar, polacker, ungrare, etc.... Om de ännu inte blivit hemskickade var det inte den republikanska regeringens fel. Dennas goda vilja stod i detta fall utom all diskussion. Det var snarare ett resultat av det faktum att inget land i världen, inklusive Sovjetunionen, hade lust att ta emot dem.

Världens borgare kan inte förlåta dessa män att de vågat kämpa mot fascismen med vapen i hand. Man finner det egendomligt att män av detta slag inte fann en död, som man till och med är beredd att kalla heroisk, i Spanien. Även för dem är jorden en planet utan visum. Den franska demokratin lät dem inte ens resa genom sitt territorium för att ta sig till Mexiko,³⁶ eftersom dessa monsters genomresa till och med i en förseglad vagn skulle kunna störa de franska borgarnas lugna matsmältning. När fascisterna närmade sig Barcelona greps de f.d. frivilliga, eller snarare ett visst antal av dem, av följande tanke: Skynda till stadens hjälp, bygg upp några brigader igen och upprepa det heroiska försvaret av Madrid. Några tusentals män beslutna att kämpa och besjälade av en revolutionär eld kan i vissa situationer framkalla en psykologisk chock, vända på situationen och återge en stad sitt förtroende. De kan göra mirakel.

Följande diskussioner utspann sig i frivilliglägren. Jag hittar inte på, jag rapporterar:

”Situationen är hopplös. Vad kan några tusentals män göra när läget är förtvivlat? Vad kan vi göra mot en välutrustad armé som Francos? – sade vissa högt och tillade innerst inne: ”Huvudsaken är att klara sitt eget skinn.”

³⁵ Jag känner till fall där man betraktade spanjorer födda i Sydamerika som utlänningar, trots att de tillbringat hela livet i Spanien. Man kom på att de var argentinare eller kubaner, när detta gjorde det möjligt att avlägsna dem från fronten i oktober 1938. Man betraktade också marockaner från det spanska protektoratet som utlänningar. Här glömde våra demokrater till och med sina internationella plikter, men de ville på detta sätt bevisa att den republikanska armén bestod av rena spanjorer och hoppades uppnå tillbakadragandet av marockanerna i Francos tjänst. De var verkligen ”realister”.

³⁶ Den mexikanska regeringen lovade ta emot alla f.d. frivilliga från den spanska republikanska armén. Vi vet inte om den tänker hålla sitt löfte.

– ”Det rör sig inte om några tusentals kämpar – svarade en österrikisk bataljonsbefälhavare, som var stalinist men besjälad av en revolutionär tro – det rör sig om den moraliska effekten det kommer att få på Barcelonas proletariat. Det kommer att säga: ”Världsproletariatet kommer till vår hjälp!” och det kommer att resa sig som i Madrid! No pasarán!”

Detta meningsutbyte avgjordes av en överste Álvarez, mexikanare och hundra procentig stalinist, som i ett tal till de f.d. frivilliga ordagrant sade: ”Var uppmärksamma! Vi har fiender i vårt läger. De vill splittra oss och krossa vår enhet. Ni vet vilka medel de använder för att krossa oss: de propagerar för att återvända till fronten, för att bygga upp bataljonerna igen utan att en order kommer från Spaniens lagliga regering. Det är helt klart. Det är fortfarande samma agenter för femte-kolonnen, provokatörerna, *trotskisterna*! När ni upptäcker en sådan, en av provokatörerna som leder denna kampanj för att återvända till fronten, avslöja honom, för honom till mig och *jag skall personligen sätta ett dussin kulor i hans kropp!*”. Álvarez pekade på sin revolver.

Översten fick svaga applåder.

Men två bataljoner ur de Internationella Brigaderna, en tysk och en österrikisk, mer än tusen f.d. frivilliga tog sig till Barcelona natten mellan den 24 och 25 januari – en dag före den katalanska huvudstadens fall – och erbjöd Negrín-regeringen sina liv. Den lät dem vända tillbaka. Man behövde dem inte. Att föra dem till fronten vore ju emot de högtidliga löften den republikanska regeringen avgett i Genève?

”Det är bättre att dö enligt reglerna än att leva mot reglerna”, säger läkaren i Molières ”Den inbillade sjuke”. Detta betyder: det är bättre att dö enligt de medicinska föreskrifterna än att leva mot läkarnas åsikter. För Negrín-regeringen betydde det: det är bättre att dö genom att respektera de med Chamberlain ingångna löfterna än att leva mot Folkfrontsdoktorernas föreskrifter. Det är ett sätt att se saken.

Men ni arbetare från hela världen, ni vill leva, och leva mänsklig. Ni kan det inte om ni inte störtar den kapitalistiska regimen och om ni följer Folkfrontsdoktorernas ”regler”.

Den ”republikanska ordningen” och den berömda parollen ”Vinn först kriget, gör sedan revolution” demoraliserade det spanska proletariatet. Men Folkfrontens nationalistiska och inskränkta inriktning bland annat vad gäller de frivilliga och den utländska interventionen demoraliserade både det spanska proletariatet och de andra ländernas arbetare. Denna småborgerliga nationalism förstörde banden mellan de utsugna i Spanien och i andra länder. Den krossade världsproletariatets aktiva Internationalism.

Folkfrontens press sade ständigt: ”Javisst! Om man lämnat spanjorerna ensamma skulle det tagit slut för länge sedan!” Och den franske arbetaren som läste det sade sig: ”Eftersom vi måste lämna spanjorerna ensamma, kan jag nöja mig med att ge några francs till mjölk åt Spaniens barn. Jag är fransman och måste först och främst syssla med mitt vackra land. *Var och en klarar sig själv!*” *Detta är den tanke som smyger in reformism i proletariatet sedan årtionden, och även stalinismen gör sitt sedan den lanserade teorin om ”socialismen i ett land”.*

Cirkeln sluter sig. Folkfrontens ruttna politik är en legitim avkomma till den sovjetiska byråkratins och stalinismens grundläggande nationalreformistiska och konservativa föreställningar, liksom för tio år sedan teorin om ”socialfascismen” var det.

Cirkeln sluter sig. Folkfrontens politik i Spanien är en oavbruten rad brott mot proletariatet. Ett av dessa brott utgöres av dess lögnaktiga självmordspolitik vad gäller de frivilliga.

XVI. Den republikanska ideologin

”Vi kämpar för den internationella rätten, för att författningen skall respekteras, vi kämpar för en demokratisk republik”, sade Azaña, Caballero, Negrín och Miaja.

”Vi kämpar för en parlamentarisk demokratisk republik, men en demokratisk republik av ny typ, där roten till fascismen är uppspliten. Vår revolution är folklig. Vårt krig är ett nationellt krig för självständighet”, tillade José Díaz, Jesús Hernández och la Pasionaria.³⁷

Så många ord, så många fraser, så mycket bedrägeri för att dölja sanningen! Herrar Azaña, Caballero, Negrín, Companys, Díaz och Pasionaria borde säga: ”Vi kämpar för att *bevara kapitalismen* på demokratins grundval, ty det är endast inom demokratins ramar vi kan utöva våra yrken som advokater, riksdagsmän och fackföreningsbyråkrater. Vi förbjuder arbetarna att krossa kapitalismen och genomföra den proletära revolutionen.”

Lögner i form av ett mystifierande kamouflage hänger intimt samman med den kapitalistiska regimen. Borgarklassen skulle inte kunna härska en dag utan bedrägerier. Kan en köpman säga sanningen till kunden, säga hur mycket han betalat för varan han vill sälja till ett oerhört pris? Kan en kapitalist visa arbetarna sina räkenskaper? Varför skulle det som är omöjligt för en kapitalist vara möjligt för kapitalistklassen som helhet? Kapitalet har en för ful nuna för att visa upp den offentligt. Det skulle diskrediteras ögonblickligen.

För att överleva måste det ljuga och dölja sina verkliga mål, som är ohyggliga. Det måste dölja sig bakom en mystifierande mask, speciellt under demokratin som stödjer sig på bedrägeri i större utsträckning än fascismen, den brutalaste och tydligaste formen för kapitalets herravälde.

Inför det fascistiska barbariet representerar vi republikaner kulturen. Se på dessa barbarer, dessa fascister, de mördar barn, de bombar oskyddade städer, platser där det inte finns något militärt mål. De dödar sina spanska rasbröder. De är köpta av utlandet. Besjälade av den preussiska ideologin för de ett totalt krig. De är samvetslösa, känslökalla och saknar hjärta! Vi republikaner är annorlunda, vi kan t.ex. inte besvara bombningen av Barcelona eller Madrid genom att bomba Sevilla och Burgos. Det skulle besudla vår rena republikanska fana. Vi är verkliga patrioter, vi kan inte inrikta oss på den proletära revolutionens aktiva hjälp eller på hjälp från hela världens arbetare. Vi vill segra som sanna spanjorer. Det är därför vi är beredda att dra tillbaka alla utlänningar, och vi kommer att dra tillbaka dem. Vi vill humanisera kriget. Därför vädjar vi ständigt till N.F. Det är därför vi glädjen oss åt bildandet av den Internationella Kommissionen mot bombningar av oskyddade städer. Den behöver bara komma till Barcelona, Valencia eller Granollers, så kan den konstatera att vi är oskyldiga offer för det fascistiska flygets barbariska attacker

etc.... i det oändliga.

Vi har hört den musiken och era tal tidigare herrar Azaña, Caballero, Negrín, Companys, Díaz och Pasionaria. Vi inte bara känner igen dem, utan vi förstår deras innebörd och den är följande:

Inför fascismen – ett våldsamt och barbariskt vapen visserligen – men konsekvent och logiskt för försvaret av den dödsdömda kapitalismen som vill överleva, är vi demokrater bara små ynkryggar. Vi är små borgare. Vi vill visserligen ha demokrati, men vi är rädda för Dig, för Storkapitalet! Din makt injagar respekt i oss! Vi går på tårna för Dig, Guldkalv, ty vi är rädda att du grips av raseri – ett oberättigat raseri, eftersom vi är republikaner och inte röda. Om vi bombar Sevilla eller Mallorca får vi hundratals och tusentals flygplan mot oss. Man sopar bort oss från jordens yta, man kväver oss. Trots vår ädelhet, humanitet och lojalitet vill Chamberlain inte lyssna på oss och han tror oss

³⁷ ”Parlamentarisk, demokratisk republik av ny typ, där roten till fascismen är uppspliten”, utdrag ur ett tal av José Díaz. En ”ny typ” som faktiskt liknade den gamla typen. Ty för att krossa roten till fascismen måste man krossa dess källa: den kapitalistiska regimen. Vilket var förbjudet enligt José Díaz.

inte när vi säger att vi inte är röda. Vad skulle hända om vi använde oss av alla tänkbara våldsmedel mot Franco? Den franska och engelska demokratin skulle inte längre hysa minsta tvivel om att vi är bolsjeviker.

Vi, småborgare, är rädda för dig, Kapital. Vi uppskattar Dig, ty vi är skyldiga dig allt: våra platser i Förvaltningsråden och vår kundkrets som advokater. Vi kämpar mot Franco. Ja, men vi är rädda för att Du skall försvinna. Ty kan ett samhälle enligt oss, små borgare, leva om något så ödesdigert inträffar? Det vore slutet för civilisationen, anarki och sönderfall överallt. Arbetarna, män som knappt kan läsa och skriva, skulle bestämma över oss, vetenskapliga och kulturella män. Vi såg det när de förbannade kommittéerna härskade, de första månaderna efter den 19 juli. Vi darrar vid tanken på att detta skulle kunna återkomma. Vi måste alltså göra oss gällande hos världsoinionen, dvs. den opinion du skapar, genom vår måttfullhet och kristliga mildhet gentemot Franco.

Om Folkfrontens ledare hade använt detta klara språk och avslöjat sina verkliga syften och tankar, då hade arbetarna lärt sig något, men Folkfronten hade inte längre varit användbar för kapitalet.

Låt oss kasta ett öga på den republikanska regeringens inställning exempelvis till frågan om bombningarna av oskyddade städer, och vi kommer att få se att våra demokrater var änglar... för kapitalet och dess vakthund Franco.

På det fascistiska flygets grymma och barbariska bombningar kunde man och borde man ha svarat genom att med det republikanska flyget³⁸ bomba städer som befann sig i fascisternas händer. Kriget i sig är förvisso omänskligt och avskyvärt. Men om man accepterar det, måste man föra det ända till slutet och använda alla medel för att besegra motståndaren. Även från proletariats sida måste det vara totalt, dvs. föras ända till fiendens slutliga nederlag. I stället för vedergällning föredrog den republikanska regeringen att vädja till en Kommission, som skulle undersöka bombningarna av oskyddade städer. Kommissionen som bestod av hedervärda engelska och franska experter ... kom till Barcelona och Granollers. Den betraktade ruinerna och spillrorna, resultaten av det fascistiska flygets angrepp och konstaterade att oskyddade städer och platser där det inte fanns några militära mål verkligen bombades. Därefter reste den hem. Hur skulle detta kunna trösta Barcelonas och Granollers änkor och föräldralösa barn? Hur skulle detta kunna förhindra nya bombningar?

För att understryka kontrasten mellan Folkfrontens ynkyggar och den ryska revolutionens metoder, tänker jag citera en fras ur ett av Leo Trotskijs tal från 1918. Jag vet inte om den är autentisk och verkligen uttalades av den Röda Arméns organisatör, eller om den helt enkelt är en av de legender som skapas under revolutioner. Det visar i varje fall den bolsjevikiska revolutionens beslutsamhet och glöd: "Om denna himmel endast lyser för borgarna, då släcker vi den!" Vilket innebär: vi använder alla medel för att besegra borgarklassen. Men den spanska Folkfrontens demokratiska ledare kunde varken tala eller handla som Lenin och Trotskij 1917-1921.

De fascistiska metoderna var naturligtvis särskilt barbariska, och vi varken kan eller vill imitera dem. Dessa metoder har sin förklaring: Det är en dödsdömd klass' raseri, en klass som inte till något pris vill lämna sin plats. För övrigt är kapitalismen – vare sig den är fascistisk eller demokratisk – alltid beredd att slakta miljontals människor om dess vinster hotas. Den gula metallen är kapitalets hjärta.

Vi proletära revolutionärer kan inte vara barbarer som fascisterna. Detta barbari vore också onödigt för oss. Det är oss motbjudande, eftersom vi är bärare av mänsklighetens nya värden. Men icke desto mindre måste vi vara ännu mer beslutsamma och djärva än fascisterna. "För

³⁸ Det republikanska flygets numeriska och kvalitativa underlägsenhet kan inte förklara Folkfrontens humanitära agerande.

att segra måste vi ha djärvhet, djärvhet och ännu mera djärvhet” sade den store revolutionsstrategen Danton. Om det fysiska modet – som sträckte sig till exempellöst hjältemod – inte saknades hos kämparna den 19 juli och vid fronten, så saknades politisk djärvhet fullständigt hos dem som sade sig leda det antifascistiska, kriget.

Folkfrontsledarnas slapphet mot fascismen, vilken kom till uttryck på alla områden, var inte tillfällig.

Den var ett resultat av hela deras småborgerliga natur. Småbourgeoisien – en klass som befinner sig mellan storkapitalet och proletariatet, det nuvarande samhällets två grundläggande klasser – kan bara vackla, påverkad som den är av motsatta strömningar. Den kan bara tveka, speciellt när det gäller att motsätta sig det imponerande storkapitalet. Och det var småbourgeoisien, eller för att vara mera exakt storkapitalets småborgerliga agenter som ledde kriget mot Franco. Därav Folkfrontens svaga och gråtmilda ideologi. För att besegra Franco måste proletariatet ta ledningen för kriget och dra med sig småbourgeoisien. Men för detta saknades en ledning, dvs. ett revolutionärt parti.

Småborgaren är nationalist. Hans ekonomiska existens bestäms av konkurrensens tillfälligheter på den kapitalistiska marknaden. Han betraktar sin rival, butiksägaren mitt emot, med förakt och hat. Våra Folkfrontsledare ville konkurrera med Franco på det nationalistiska området. Stalinisterna tror att detta är en snilleblix. De vill slå fascisterna i chauvinism. De tror att det är listigt. Det är emellertid omöjligt. I Tyskland göt deras paroller om Social och Nationell Revolution olja på, den fascistiska demagogins brand och underlättade Hitler-ideologins inträngande. I Spanien gynnade stalinisternas nationalism Franco i stället för Hitler.

Franco väddade till de utländska kapitalisterna att de skulle rädda den kapitalistiska regimen i Spanien. Det är inte nytt. Den härskande klassen identifierar fosterlandet med sitt eget herravälde. När dess intressen hotas av en imperialistisk konkurrent eller av den proletära revolutionen ”är fosterlandet i fara”. Franco litar sig med italienarna, tyskarna och portugiserna. Men litar de vita generalerna sig med hela världens kapitalister? Och till och med demokraten Miljukov, Ententens hängivne anhängare, tvekade han att vända sig till tyskarna och be om hjälp mot sitt eget lands arbetare? Bourgeoisien gör rätt utifrån sin klasständpunkt: det viktiga för den är att rädda sitt herravälde och sin utsugarregim. Av denna borgarklassens relativa ”patriotism” bör proletariatet dra följande lärdom: ”det viktiga är inte de nationella konflikterna, utan de motsatta klassintressena. Vi arbetare bör följa borgarklassens exempel. Den lär oss att fosterlandet är en myt. Vi måste kämpa för vår ekonomiska befrielse tillsammans med alla länders arbetare. Det är för övrigt därför Fjärde Internationalens paroll inte är ”Spanjorer, förena er!” eller ”Fransmän, förena er!”, utan ”*Proletärer i alla länder, förena er!*”

Är den proletära ideologin inte internationalistisk så upplöses den. Den stalinistiska chauvinismen är inte bara ett förräderi, den är också verkningslös mot fascismen. Vi kan inte slå Hitler och Franco i chauvinism. Däremot kan vi tillfoga borgarklassen dödliga slag genom att använda det vapen, som den inte har: internationalismen. Den borgerliga nationalismen har sin grund i det faktum att kapitalismen utvecklas inom nationalstatens ramar. Kapitalism är konkurrens och i det imperialistiska stadiet konkurrens mellan de kapitalistiska statstrusterna. Socialismen är annorlunda. Dess seger kan bara innebära nationsgränsernas nedrivning och skapandet av ett verkligt internationellt samhälle.

Det spanska Kommunistpartiet förde under den sista tiden fram följande paroller: ”Spanien åt spanjorerna! Nationell försoning i Spanien! ¡Fuera los extranjeros! (Ut med utlänningarna!)”. Det trodde sig kunna vinna fascisternas klientel genom att börja använda fascisternas språk. Men motsatsen inträffade. Även om ett arbetarparti temporärt kan vinna i inflytande genom simpel nationalistisk propaganda, så måste det ändå till slut besegras på detta område.

Ideologiskt kan det på detta sätt endast bereda väg för fascismen. Det är inte värt besväret att vara kommunist för att till exempel sjunga "Marseljäsen" eller hylla påven. Det kan man göra hos Kérillis och de la Rocque också.

Genom att propagera för nationalismen smidde stalinisterna och hela Folkfronten ett vapen åt fienden och underlättade sin egen förintelse. Stalinisterna inbillar sig att deras patriotiska uttalanden kan tillfredsställa de av nationalism genompyrda småborgarna. De inbillar sig till exempel att de upprörda småborgerliga patrioterna kan tillfredsställas av Stalins nationalistiska och konservativa yttrande: "Vi vill inte ha en gnutta utländsk mark, men vi tänker inte heller lämna en gnutta av vår egen." Om man är nationalist, om man framför allt "älskar sitt eget land" nöjer man sig inte med att bevara vad fosterlandet redan besitter. Man vill logiskt sett göra det *större* och blir alltså förespråkare för erövringar.

Men medan Folkfronten lovade bevara vad Spanien redan ägde, lovade Franco *skapa ett nytt imperium*. Lovade inte Quiépo de Llano i sina tal att ta tillbaka Gibraltar från engelsmännen? Vad kunde Folkfrontens småkalibriga nationalisterna svara på detta? Att man måste respektera fördragen och att England är en stormakt vars stöd man måste tigga om! Våra patrioter i Folkfronten påminde visserligen alltid i sina tal om att Franco säljer Spanien till Italien och Tyskland. Men kunde inte Franco säga att våra demokrater var beredda att sälja Spanien till England och Frankrike, och att om denna demokratiska handel inte förverkligades så var det av brist på köpare. Azaña och Negrín ville gärna sälja sig, men den internationella demokratiska kapitalismen förkastade Folkfrontens anbud och orienterade sig mot fascismen. En spansk nationalist kunde för övrigt förstå Franco: för att kämpa mot de gudlösa "rödingarna" (i Spanien åtföljs nationalismen av en fanatisk katolicism) som hotade fosterlandet, kunde man väl i farans ögonblick göra eftergifter åt italienarna och tyskarna?

Stalinisterna kan inte gå längre än fascisterna på chauvinismens område. Spanjorens försoning, dvs. proletariats underordnande under borgarklassen som de predikat så mycket för, förverkligas nu på deras egen bekostnad, men olyckligtvis också på det spanska proletariats bekostnad.

Varken de med Tyskland och Italien förbundna fascisterna eller de av Frankrike och England beroende Folkfrontsdemokraterna kan verkligen befria Spanien från de utländska, engelska, franska, tyska, amerikanska och italienska kapitalisternas förtryck. Bara en klass som inte har några ekonomiska

XVII. Det Förenade Marxistiska Arbetarpartiet (P.O.U.M.)

– Men det fanns ju i Spanien ett "trotskistiskt" parti, P.O.U.M.? Enligt stalinisternas förtal måste ett trotskistiskt parti nödvändigtvis arbeta med Gestapo. Var inte alla som avslöjade stalinisternas brott och inte blint utförde den degenererade Moskvabyråkratins order Gestapoagenter?

– P.O.U.M. som alltså var trotskistiskt och Gestapoagent låg bakom kuppen i maj 1937. Tack vare Folkfrontens, Kommunistpartiets och P.S.U.C.:s (Kataloniens Förenade Socialistiska Parti, som var "socialistiskt" men medlem i Kommunistiska Internationalen) lyckliga ingripande, lyckades man tursamt nog tämja den trotskistiska-poumistiska besten!

Man började andas i maj–juni 1937: man hade "likviderat" trotskismen i Spanien och framför allt i Katalonien. Largo Caballeros regering, som man trodde var på god väg ända till maj, visade sig i själva verket vara dolda halvtrotskister. Den ersattes av segerregeringen under doktor Negrín. Denna var en verklig Folkfrontsregering, verklig därför att den var befriad från alla dessa trotskisanter och suspekta individer. En sådan som behövdes i alla länder, och i synnerhet i Frankrike, för att kunna bekämpa och besegra fascismen.

Efter Stalins lyckosamma ingripande i maj 1937 i Barcelona, Katalonien och Spanien, kunde vi äntligen gripas av optimism för den spanska revolutionen eller – eller om ni så föredrar – för utgången av kriget mot Franco. Fixade inte den store Stalin den kinesiska revolutionen 1927, hemförde han inte en stor seger åt det tyska och det internationella proletariatet vid Hitlers makttillträde 1933. För att bara nämna dessa två bedrifter.

Visst! Kapitalet och dess vakthund Franco kunde känna sig säkra.

Vi tänker inte korrigera och tillbakavisa stalinisternas alla smädelser och lögner i denna analys av P.O.U.M. Dessa människor, eller snarare detta pack ljuger med ryggmärgen. Och de förfogar över en fruktansvärd apparat och framför allt över mycket pengar. Dessa usurpatörer – som stulit Oktoberrevolutionens ärorika fana, vilken de släpar i dyn – har makt att trycka sina förfalskningar i miljontals exemplar över hela världen.

Men vad var P.O.U.M. i verkligheten? Trotskistiskt? Enligt ordets etymologi skulle detta vara en organisation som fortsätter Leo Trotskij's politik. Men läsaren är antagligen inte okunnig om att Trotskij är anhängare av Fjärde Internationalen. P.O.U.M. var inte trotskistiskt för fem öre.

Kamrat Leo Trotskij, som med den för honom kännetecknande klarheten brännmärkt P.O.U.M.'s fel, har flera gånger betonat de allvarliga skillnader som skiljer P.O.U.M. från Fjärde Internationalen. Vi förnekar den stalinistiska legenden om "det trotskistiska P.O.U.M." i sanningens intresse. Arbetarklassen måste känna till de olika politiska strömningarnas verkliga ställningstaganden och inte deras inbillade för att fritt och medvetet kunna jämföra dem, välja och slutligen finna sin väg.

P.O.U.M. (det Förenade Marxistiska Arbetarpartiet) grundades i december 1935 genom en sammanslagning av Mauríns Arbetar- och Bondeparti och Kommunistiska Vänstern. Den senare tillhörde tidigare den "trotskistiska" vänsteroppositionens internationella organisation. Man måste bara komma ihåg att den alltid hade mycket oklara förbindelser med den internationella organisationen. Den kommunistiska vänsterns inträde i P.O.U.M. avgjorde Nins och Andrades – denna organisations ledare – brott med "trotskismen" och med den internationella trotskistiska organisationen. Jag tänker inte skriva någon historik över de diskussioner och meningsskiljaktigheter som skiljde Fjärde Internationalen från den Kommunistiska Vänstern.

Den spanska Folkfronten bildades inför det lagstiftande valet i februari 1936. Dess valprogram liknade Folkfronternas valprogram i andra länder. Det innehöll allmänna löften om förbättring av arbetarklassens arbetsförhållanden, anslutning till Nationernas Förbunds kollektiva säkerhetspolitik, m.m.... Programmet innehöll visserligen också krav på amnesti åt alla offren för Gil-Robles Lerroix' reaktionära förtryck.

P.O.U.M. gick med i Folkfronten och undertecknade dess reformistiska och småborgerliga valprogram. Det rättfärdigade senare sitt ställningstagande med nödvändigheten att till varje pris erhålla en amnesti. Men i verkligheten erhöles inte amnestin genom valsegern, utan genom en kraftfull utomparlamentarisk massrörelse som sprängde fängelseportarna.

Efter valet kritiserade P.O.U.M. Folkfrontens politik, men gick *i själva verket i dess släptåg*, ända tills den stalinistiska byråkratin tillsammans med vänsterborgarna hindrade dem att ens tala om den socialistiska revolutionen och olagligförklarade dem.

Förutom högern och vänstern finns centern i politiken. På samma sätt är det i arbetarrörelsen. Så var fallet under första världskriget då arbetarrörelsen – enligt Lenins riktiga uppfattning – delades upp i högern (uttalade socialpatrioter typ Vandervelde, Scheidemann, Marcel Cachin,

m.fl.), den konsekventa internationalistiska vänstern (bolsjevikerna, de tyska spartakisterna) och även centrister som Ledebour, Longuet, m.fl.

Om vi analyserar den period i arbetarrörelsens utveckling som började ungefär 1934-35, kan vi lägga märke till samma fenomen. Det finns uttalade anhängare av Folkfrontspolitiken, en politik som binder proletariatet vid den s.k. demokratiska borgarklassens svans, en politik som i ljuset av den spanska erfarenheten analyseras i denna bok. Den utgöres av stalinisterna, som fört fram Dimitrovs universella botemedel, och även av Andra Internationalens reformister.

Det finns uttalade motståndare till Folkfrontens brottsliga självmordspolitik. Det är dessa som bygger upp den Fjärde Internationalen. Mot den fadda klassarbetspolitiken ställer de marxismens och bolsjevismens revolutionära metoder, de metoder vars tillämpning gett proletariatet alla dess erövringar, segrar och historiska uppsving.

Men mellan dessa båda grundläggande strömningar i den nuvarande perioden, dvs, den stalinistiska-reformistiska och Fjärde Internationalen, finns centristerna.

Centrister är inte en etikett som de "sektaristiska" och obotliga trotskisterna ondskefullt uppfunnit för sina polemiska behov. De är en realitet i världens alla länder. Centrister uttalar sig mot Folkfrontspolitiken och kritiserar ibland på ett mycket riktigt sätt stalinisternas brott.

På grund av deras oberoende gentemot G.P.U. kallar stalinisterna dem "trotskister". Men centrister stannar halvvägs i sin kritik av den stalinistiska reformistiska politiken.

De är mot Folkfronten, men samtidigt är de rädda att skilja sig från massorna genom att ärligt framföra det revolutionära handlingsprogrammet. Principiellt är de för en ny Revolutionär International, men i praktiken bekämpar de den framväxande nya Internationalen, den Fjärde. I många av den nuvarande periodens viktigaste frågor är de i princip överens med oss, men när det gäller att övergå från principerna till deras tillämpning och förverkligande blir de förskräckta och kallar oss för "sektarister". De är mycket känsliga och lättretliga. De blir speciellt förtretade av att kallas "centrister". Under Paris grå himmel, under Kataloniens klarblå himmel, i Spanien, i New York eller i Warszawa, överallt är de likadana. I stället för att förtretas borde de diskutera ärligt med oss, besvara vår kritik och gå med på vårt samarbete. Vi är inte några professorer i arbetarrörelsen. Vi är alltid redo att lära av andra, att gå på gång undersöka samma problem i ljuset av de nya tragiska erfarenheterna. Vi tar inte hänsyn till småaktighet och egenkärlek. "Våra gräl liknar inte rabbiners och munkars. De är som riddarnas kamp om damens hjärta." Och damen, det är Revolutionen.

I Spanien fullföljde stalinisterna och reformisterna Folkfrontspolitiken på ett konsekvent sätt. C.N.T. motsatte sig den i början, men dess ideologiska värdelöshet hindrade dem att sätta upp en annan politik mot Negríns. Dess kritik förblev alltså negativ och efter en rad svängningar och några klagande suckar integrerades C.N.T. i Folkfronten och utvecklades i reformistisk riktning.

P.O.U.M. proklamerade hundratals gånger den "socialistiska revolutionens" nödvändighet, men dess verkliga politik motarbetade detta mål.

Som vi redan sagt, fanns det en *dubbelmakt* efter den 19 juli. Den andra makten, den framväxande arbetarmakten dominerade för övrigt under revolutionens första månader. Den tog sig uttryck i arbetarkommittéerna, som faktiskt fanns till och med i de minsta byarna, och även i Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen. Dessa dubbelmaktens organ, dessa revolutionens viktiga erövringar krossades av samtliga spanska arbetarorganisationer. Vi måste tyvärr konstatera att P.O.U.M. tillät och deltog i bykommittéernas upplösning och deras

ersättande med municipalråden (ayuntamientos) samt även i upplösningen av Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen. P.O.U.M. deltog i Taradellas koalitionsregering, som upprättades just på basen av dessa verkligt revolutionära organs krossande.

Nin, som var justitierådgivare i Kataloniens Generalidad, mördades senare av stalinisterna. Inför hela världen fördömde vi G.P.U.:s brott som för övrigt i första hand riktades mot vår tendens. Nin betalade med sitt liv sin hängivenhet till arbetarklassen och sin personliga heder, vilken vi inte ifrågasätter. Men om Nin är dyrbar för oss, så är sanningen ännu dyrbarare. Den sak för vilken Nin offrade sitt liv kräver analytisk klarhet. Vi är inte sentimentala utan passionerade, och om känslorna förtär oss är de inte svaga. Den politik Nin förde i den spanska revolutionen gynnade dem som senare mördade honom.

Revolutionens viktigaste fråga är fråga om makten. Nin älskade också att upprepa detta.

I sitt brev till Kugelmann under Kommunens dagar sade Marx:

Jag hävdar att revolutionen i Frankrike inte som alltid tidigare bör försöka överföra det byråkratiska och militära maskineriet från en hand till en annan. Den måste framför allt försöka krossa det.

Men P.O.U.M. glömde Marx' viktiga lära, som Lenin vidareutvecklade i *Staten och revolutionen*.

Vilka argument gav P.O.U.M. för att rättfärdiga sitt inträde i Generalidad och för att ha tillåtit upplösningen av Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen? Det var rädslan att skilja sig från massorna och gå mot strömmen. ”*Om vi inte gått med i Generalidad, skulle vi upphört att vara en politisk riktning och sopats undan från landets politiska liv.*” Dessa ord, som jag själv hört från Nin, gäller naturligtvis inte bara Nin utan hela P.O.U.M.:s ledning. Man lade till ytterligare ett argument: nödvändigheten att samarbeta med småbourgeoisien och gå i förbund med mellanklasserna. Formen för detta förbund var enligt P.O.U.M.:s ledare samarbetet i Generalidad.

Låt oss undersöka dessa argument. Det första säger att om P.O.U.M. inte gått med i Generalidad, skulle det upphört att vara en politisk faktor i landet.

Men vi hävdar och bevisar motsatsen. Om P.O.U.M. uttalat sig mot samarbetet i Generalidad och stött sig på dubbelmaktens organ – kommittéerna – skulle de därmed beträtt *den enda möjliga vägen att bli en avgörande politisk faktor i landet*. Det rör sig naturligtvis inte enbart om inträdet i Generalidad utan om hela politiken.

P.O.U.M. borde naturligtvis slåss mot Franco tillsammans med andra antifascistiska krafter. Det är höjt över alla tvivel. Men de borde inte ta ens skuggan av ansvar för Folkfrontsledarnas politik. *Genom att klart ha uttalat sig mot upplösningen av Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen och kommittéerna i allmänhet kunde de – om inte förhindrat det – åtminstone vunnit stort förtroende inom andra arbetarorganisationer, i synnerhet C.N.T.* Det vore just den rätta vägen för P.O.U.M. att växa till ett *massparti*. Kunde de förhindrat krossandet av dubbelmakten? Som jag redan förklarat existerade dubbelmaktens organ ända till maj 1937. Nio månader skiljer den 19 juli från den 3-6 maj, dvs. *nio månader skiljde dubbelmaktens framväxande från dess krossande genom den återupprättade borgerliga makten*.

Genom en djärv politik från P.O.U.M.:s sida kunde tidsschemat uppenbarligen ha ändrats. Jag upprepar ännu en gång, att vi inte är några profeter. Det är svårt att säga vilka nya faktorer som kunde ingripit om situationen utvecklats i revolutionär riktning. Men i vilket fall som helst gick den revolutionära vägen över en uthållig kamp för bevarandet och spridningen av arbetarmaktens organ, dvs. just över bevarandet av de organ som Taradellasregeringen upplöste. P.O.U.M. upprepade hundra gånger om dagen att det rörde sig om en ”socialistisk revolution”. Men även om man skriver Generalidad med stora bokstäver räcker det inte till för

politiken, i synnerhet inte i en revolutionär period. Det gäller att konkretisera den allmänna historiska uppgiften i en verklig politik. Men medan P.O.U.M. talade om den "socialistiska revolutionen" ... handlade de i själva verket på samma sätt som de andra riktningarna. De deltog i och tillät upplösandet av dubbelmaktens organ. Endast dessa organs bevarande och spridning kunde ha lett till den socialistiska revolutionen, inte bara i tidningsspalterna utan i verkligheten.

Arbetarna hade inte förstått P.O.U.M:s "sektaristiska" inställning, särskilt inte i den första perioden av förvirring, allmän omfamning och enhet till varje pris? Det är möjligt. Men säkert är att efter en kort tids erfarenhet skulle de oundvikligen vänt sig mot P.O.U.M. Denna nödvändighet att vara "sektaristisk", dvs. att *öppet framlägga det revolutionära programmet i ett ögonblick då massorna ännu inte är beredda att acceptera det finns alltid för den revolutionära rörelsen.*

Var det inte så under den ryska revolutionen? Var det inte just denna väg bolsjevikerna följde? Var de rädda för att kallas den tidens "trotskister", äventyrare, utopister, drömmare? Kallades inte de också tyska agenter? Och de vann massorna.

Om P.O.U.M. följt den av Fjärde Internationalen angivna vägen skulle de då genast förföljts och olagligförklarats? Detta sade man oss under våra diskussioner med P.O.U.M. i Spanien. Skulle de förföljts? Kanske. Men det var inte lätt att förfölja en arbetarrörelse i Katalonien i juli–augusti 1936. Hade de inte fått samma möjligheter som de fick genom sitt deltagande i regeringen? P.O.U.M.:s milis, eller kanske till och med hotell Falcon hade inte fått ekonomiskt stöd av Generalidad? Men de hade fått ett stöd av större vikt i en revolution, stöd underifrån, från arbetarklassen som vänt sig till P.O.U.M., när den såg att här fanns ett parti som verkligen kämpade för den proletära makten.

Undgick förresten P.O.U.M. repressionen? Inte alls. Fast de svor på att de inte var trotskister – och det var sant – så betraktades de alltid som sådana av den stalinistiska byråkratin.

Även om det rör sig om olika fenomen, kan vi här lägga märke till en viss symmetri.

Negrín bedyrade hundra gånger om dagen för Chamberlain att han inte var röd, utan helt enkelt republikan. Men för denna gentleman var det "regeringsbehärskade Spanien" fortfarande dåligt styrt och han envisades med att föredra Franco.

Gorkin upprepade flera gånger om dagen att han inte var trotskist och han ljög inte, men den stalinistiska byråkratin betraktade honom trots allt som sådan och utslungade samma smädelse mot P.O.U.M. som mot Fjärde Internationalen.

Negrín kunde inte genom sina förklaringar och sin politik förhindra Chamberlains hjälp till Franco. Inte heller Gorkins förklaringar och politik kunde förhindra repressionen mot det "trotskistiska" P.O.U.M. Vore det då inte bättre att vara riktigt "röd" och en verklig "trotskist"? Det skulle naturligtvis inte ha undanröjt den internationella bourgeoisie och den stalinistiska byråkratins motvilja och hat, men man kunde samtidigt ha åtnjutit den konsekventa revolutionära politikens fördelar, de fördelar bolsjevikerna kunde skörda 1917.

P.O.U.M. ville undgå repressionen genom sin försonliga politik. De sade: *"Om vi en dag hamnar i illegaliteten, får vi inte vara ensamma. Vi måste vara tillsammans med C.N.T."* Även på detta område levde P.O.U.M.:s ledare i en drömvärld och litade godtroget på C.N.T.:s ledare. De senare medverkade sedan passivt i förföljelserna mot P.O.U.M. Endast en obarmhärtig kritik av C.N.T.-ledningens reformism kunde möjliggöra en enhetsfront med C.N.T.:s revolutionära bas, som naturligtvis genom sina påtryckningar kunde tvinga den anarkistiska toppen till några steg i rätt riktning.

Det andra argumentet, dvs. nödvändigheten av ett *förbund med mellanklasserna*, är i grunden samma argument som hela Folkfronten använde sig av. Falskheten i detta argument har framgått av denna bok. De kommunistiska ledarna påstår att när de stöder Daladier i Frankrike eller Azaña i Spanien, radikalsocialisterna och Esquerra, så ingår de ett förbund med småbourgeoisien. I verkligheten befinner de sig i *storkapitalets småborgerliga agents släptåg*. Proletariatets förbund med småbourgeoisien är naturligtvis nödvändigt under en revolution, i synnerhet i ett underutvecklat land. Men det finns två metoder att skapa detta förbund: *Folkfrontens mensjevikiska metod och den bolsjevikiska metoden att kämpa för proletariatets diktatur*.

Enligt den första metoden, som just nu är på modet och tillämpas i Frankrike 1936, i Spanien, i Chile och i andra länder och som är så omtyckt av Blum, Dimitrov, Thorez och Comorera, skall förbundet genomföras på basen av den bevarade borgerliga demokratin, på basen av den kapitalistiska regimen bevarande. Enligt denna Folkfrontsmetod har storkapitalets småborgerliga agenter ledningen i detta förbund mellan småbourgeoisien och proletariatet. Proletariatet följer de småborgerliga ledarna och via dem helt enkelt borgarklassen. Att denna väg är olycksbringande, och framför allt utopisk, har vi försökt visa i varje kapitel av denna bok. Att som perspektiv för den nuvarande perioden ange den borgerliga demokratin bevarande, är faktiskt precis som att ange återgången från flyg till romerska vagnar som perspektiv för teknikens utveckling. Fascismen är en oundviklig produkt av den kapitalistiska regimen. För att undanröja effekten, måste man undanröja orsaken. Den bolsjevikiska metoden innebär att proletariatet måste ha hegemonin. Endast denna hegemoni, endast proletariatets diktatur kan för övrigt medföra en förbättring av småbourgeoisiens lott och lösgöra den från storkapitalet.

Generalidad och Taradellasregeringen, som P.O.U.M. gick med i, var ett förbund med småbourgeoisien på Folkfrontens sätt. Taradellasregeringens ”socialistiska program” var bara frasmakeri. Dekretet om kollektiviseringar var bara ett försenat konstaterande av det faktiska tillståndet; men *upplösandet av dubbelmaktens organ beredde väg för kontrarevolutionen*. För de demokratiska borgarna och stalinisterna, som vid denna tid bara hade en obetydlig del av proletariatet bakom sig, var Taradellas’ regering tillsammans med Nin naturligtvis bara en tillfällig lösning. De väntade på att styrkeförhållandena skulle göra det möjligt att röja både P.O.U.M. och C.N.T. ur vägen. Det förblir icke desto mindre sant att P.O.U.M. genom sin svanspolitik i förhållande till Folkfronten själv hjälpte till att ändra styrkeförhållandena till sin nackdel. Trots de tjänster Nin gjorde sina fiender, kastades han ut från Generalidad i december 1936 och P.O.U.M. hamnade åter i opposition.

Ändrade P.O.U.M. sin politik efter denna erfarenhet? Gjorde de en allvarlig självkritik och antog en revolutionär inriktning? Inget parti är immunt mot till och med allvarliga fel, men frågan är om det inom sig själv kan finna styrkan att rätta felen.

Men P.O.U.M. lärde ingenting efter december 1936. Man förstärkte naturligtvis sitt oppositionella språk lite, men den grundläggande förhoppningen var fortfarande ett återinträde i samma regering.

Parollen om en arbetar- och bonderegering, som de sade sig vilja förverkliga, var bara en ny Generalidadesregering med en ny inbjudan till Nin att återfå sin post. P.O.U.M.:s teoretiska uppfattning hade förändrats en del: i Batallas spalter och Exekutivkommitté-medlemmarnas tal hade Companys och Taradellas – som före december varit fattiga småborgare – plötsligt blivit rika storborgare efter P.O.U.M.:s utslutning ur Generalidad. Detta ändrade emellertid ingenting på det allmänna perspektivet.

När P.O.U.M. talade om ”*arbetar- och bonderegering*” förklarade de sin paroll på två sätt. Högervarianten var: ”En regering av alla antifascistiska krafter”, kort sagt en lösning av

Generalidads många och svåra kriser genom Taradellas' återkomst till regeringen tillsammans med P.O.U.M. Vänstervarianten, som i resolutionerna och talen förekom omväxlande med högervarianten, var inte bättre. Den var: "Govern Obrer y Camperol" som resultat av en Kommittékongress eller – för att närma sig C.N.T. – av en Kommitté- och Fackföreningskongress.

Men frågan var hur en sådan kongress skulle kunna äga rum. P.O.U.M. trodde att den kunde förverkligas uppifrån, dvs. genom en överenskommelse mellan Folkfrontens ledare och på fredlig väg. Denna fredliga väg förklarade Nin några dagar före majhändelserna. Nin,³⁹ som väl kände till den ryska revolutionens erfarenheter, stödde sin uppfattning om den fredliga vägen genom att påminna om Lenins liknande inställning under perioden april-juni. Olyckligtvis råkar han ut för den olycka, som marxismens skriftlärd ofta råkar ut för: de känner texterna, men använder analogier just där de inte kan tillämpas. "Den fredliga övergången" var möjlig under en period av den ryska revolutionen eftersom den andra makten, dvs. Sovjetmakten fanns och dominerade den första makten, dvs. den Provisoriska Regeringen. I viss mening fanns en liknande situation i Spanien från juli till september. Men endast till september, dvs. tills bildandet av koalitionsregeringarna i Madrid och Barcelona. Men P.O.U.M. var fortfarande för den fredliga vägen i april 1937.

P.O.U.M.:s politik gentemot C.N.T. var också ett uttryck för dess "rädsla att skilja sig från massorna" och i synnerhet för dess ideologiska svaghet. Det var ingen framgångsrik uppvaktning. Man kunde naturligtvis inte göra någonting i Katalonien utan den stora anarkosyndikalistiska fackföreningscentralens medverkan, som bakom sig hade majoriteten av proletariatet och framför allt den förkrossande majoriteten av de kampvilliga elementen. Men den väg P.O.U.M.:s Exekutivkommitté valde för att närma sig C.N.T.:s massor var felaktig. Erövringen och inträngandet i C.N.T.:s och F.A.I.:s revolutionära massor går via ett obarmhärtigt kritik av den anarkistiska tappens rent reformistiska politik. Vi måste klart fördöma det löjliga hyckleri som dessa "motståndare till stat och politik" visar, när de utövar sina funktioner som ministrar och polisprefekter. Detta var den enda möjligheten att erövra de sunda elementen ur C.N.T.:s bas. Men P.O.U.M.:s Exektiv föredrog en fjäskig uppvaktning av Regionalkommittén De sade jämt: "Vi och C.N.T., revolutionens två krafter!" På vilket den uppvaktade C.N.T.-ledningen svarade, om den gjorde sig det besväret: Vi och C.N.T., ni är sliskiga och ni tråkar ut oss! Håll käften, era smutsiga politiker!

Vägen till ett närmande med C.N.T.:s bas gick för P.O.U.M. via inträde i F.O.U.S.-fackföreningarna i den anarkosyndikalistiska revolutionära centralen. Fjärde Internationalens företrädare visade åtskilliga gånger på denna väg. Men – och det är ett av deras allvarligaste fel – P.O.U.M. gick in i de fackföreningar där de hade ett visst inflytande, i det reformistiska U.G.T. Dessa organiserade i början bara småborgerliga element. Därigenom förenades *P.O.U.M i C.N.T.-arbetarnas ögon med stalinisterna och Esquerra, kort sagt med de småborgerliga elementen*. Visserligen var ett arbete inne i C.N.T. inte byråkratin som var "motståndare till politikerna och Staten" visste också hur man använder tvångsmetoder mot revolutionärer. Men var står att det är lätt att göra revolution? inträde i C.N.T. var den enda möjligheten.

För att ännu en gång återgå till revolutionens viktigaste fråga, *frågan om Staten*, måste vi komma ihåg att P.O.U.M. under hela den avgörande perioden fram till maj hade en halv-reformistisk inställning till denna fråga. När P.O.U.M. satt i regeringen trodde de att den

³⁹ Det bär oss emot att diskutera med den döde, som olyckligtvis inte kan svara. Men vi har inget val. Det är svårt att diskutera exempelvis Gorkins teoretiska uppfattningar ... Denna verkliga härskare över P.O.U.M.:s apparat och begåvade organisatör nöjde sig med dagspolitiken och sysslade inte med teoretiska generaliseringar. Nin var P.O.U.M.:s verkliga ideolog. "Ninisterna" är för övrigt lyckligtvis fortfarande i livet.

borgerliga statsapparaten var krossad, eftersom de hade sitt eget folk i polisen. Proletariatets diktatur ”i dess originella och spanska form” förverkligades i form av Taradellas’ Generalidadsregering. Därefter övergav P.O.U.M. denna teoretiska uppfattning. Från proletariatets diktatur övergick vi ”fredligt” till en borgerlig regim genom ett vanligt ministerbyte. Men P.O.U.M. fortsatte exempelvis tala om utrensningar i statsapparaten, som om det var en fråga om kvantitet och inte kvalitet. Den Revolutionära Ungdomens Enhetsfront, som slöts i januari 1937 mellan P.O.U.M.:s ungdomsorganisation och den Frihetliga Ungdomen, hade utrensningar i statsapparaten som en punkt på sitt program.

Sammanstötningen i maj 1937 var ett resultat av å ena sidan den stalinistiska-borgerliga koalitionen komplott, å andra sidan av det spontana svaret från C.N.T.:s revolutionära bas, vilken reste barrikaderna för att försvara erövringarna från den 19 juli men blev förrådd av den anarkistiska ledningen. Även om P.O.U.M. skulle vilja, så kunde de naturligtvis inte organiserat maj-resningen – som den stalinistiska legenden påstår – eftersom de framför allt i Barcelona var ett mycket litet parti.

Men P.O.U.M. organiserade inte maj-resningen som G.P.U.:s löjliga sagor påstår. De formulerade i denna tragiska stund inte ens ett program för Revolutionens räddning. Under dessa storartade dagar förblev P.O.U.M. hängande i C.N.T.-ledningens, eller mera exakt Regionalkommitténs svans.⁴⁰

Vid sextiden på eftermiddagen den 3 maj hade Exekutivkommitténs företrädare ett möte med Regionalkommittén. Under detta möte ställde de alla sina krafter till Regionalkommitténs förfogande.

Regionalkommittén tog gärna emot Exekutivkommitténs erbjudande och svarade att de skulle sammankalla den vid behov. C.N.T.-ledningens samarbete för pacificeringen av Valencia-distriktet mot sin egen organisations bas, vilken överlämnades åt förföljelserna. Men *barriadas*-(kvarter-)kommittéerna, C.N.T.:s och F.A.I:s mellankadrer stod på barrikaderna. P.O.U.M. kunde ha vunnit gehör hos dessa revolutionära element och gett dem ett handlingsprogram, dvs. ett program för upproret. P.O.U.M.-ledningen var rädd. Det var ingen fysisk rädsla, utan brist på politisk djärvhet. Därav denna rädsla för att bli lämnade ensamma.

När arbetarna lämnade barrikaderna och staden utlämnades åt repressionens styrkor som kommit från Valencia, måste naturligtvis också *poumisterna* lämna barrikaderna. Men ett partis uppgift i perioder av uppsving, liksom i perioder av tillbakagång och nederlag, är att säga arbetarna sanningen. Genom att förklara den verkliga situationen förbereder de arbetarna för de kommande striderna.

Tyvärre sade *Batalla* att det var dag när det var natt. De sade som ”Soli” att Barcelonas arbetare hade besvarat kontrarevolutionens angrepp segerrikt. Det som var ett nederlag och blev utgångspunkt för en våg av repression, framställdes som en seger för att inte göra arbetarna modlösa.

Efter majhändelserna förstod P.O.U.M.:s ledning inte de ändringar i styrkeförhållandet, som denna blodiga kamp resulterat i. Repressionen överraskade fullständigt denna ledning. Revolutionärerna i de kommande striderna kommer att dyrt få betala att de inte känner till en av bolsjevismens erfarenheter, nämligen den att det är nödvändigt för det proletära partiet att *till och med under legala förhållanden ha en annan illegal apparat, för att i händelse av nederlag rädda sina kadrer och sin ledning*. Denna erfarenhet kände P.O.U.M. inte till. Och man behöver inte vara en stor spåman för att efter maj vänta sig en stalinistisk-borgerlig repression mot P.O.U.M. P.O.U.M.:s ledare sade ordagrant: ”Spanien är inte Ryssland,

⁴⁰ P.O.U.M.-militanter befann sig på barrikaderna, men detta ändrar ingenting vad gäller ledningens brist på politisk inriktning.

Barcelona är inte Moskva”, precis som Paul Faure i Frankrike för att rättfärdiga sin passivitet inför fascismen, säger: ”Frankrike är inte Tyskland”. Som om den sociala kampen inte har en internationell karaktär! Som om samma orsaker under samma omständigheter inte framkallar samma effekt överallt!

P.O.U.M.:s ledare bodde kvar hos sig själva och behöll sina lokaler ända till den dag stalinisternas polis arresterade dem. Det rör sig här inte bara om den oförsiktighet och sorglöshet, som kanske på ett överdrivet sätt tillskrivs spanjorer, utan om en total brist på förståelse av den verkliga situationen. Exekutivkommitténs ledare tröstade sig med att ”Prieto inte är någon bolsjevik” och stannade kvar på Ramblas.

De sex veckor som skiljde den 3-6 maj från stalinisternas simpla provokation den 20 juni kunde ha utnyttjats av partiet till att organisera det illegala arbetet och sätta ledarna i säkerhet.

Till denna mycket summariska och ofullständiga bild av P.O.U.M.:s politik i de mest kritiska ögonblicken, måste vi också mycket kort tillägga något om det sätt på vilket P.O.U.M.:s ledning behandlade de verkliga trotskisterna, Fjärde Internationalens anhängare, de spanska bolsjevik-leninisterna. Folk i utlandet tror på legenden om det ”trotskistiska” P.O.U.M. I själva verket bestod P.O.U.M.:s ledning av inbitna antitrotskister, dels från blocket Gorkin-Arquer och dels blyga och skamsna antitrotskister som Andrade. I *Batalla* – P.O.U.M.:s huvudorgan – fördömdes trotskismen som en alltför sekteristisk tendens. I många artiklar förklarade P.O.U.M.:s ledare att de var antitrotskister och antistalinister och jämställde ofta de två riktningarna.

”Vi är varken stalinister eller trotskister, utan poumister”, förklarade P.O.U.M.:s ledare. De påstod till och med att arbetarrörelsen i hela världen hade delats upp i poumister och anti-poumister på frågan om vilken inställning man skulle ha till P.O.U.M., liksom den under den ryska revolutionen delades upp i bolsjevik och antibolsjevik.

Vad poumismen var och framför allt vad dess politik under den spanska revolutionen var, har vi kort försökt undersöka i detta kapitel. Den ”obetydliga” skillnaden i förhållande till bolsjevismen framstår tydligt.

P.O.U.M.-ledarnas antitrotskism tog sig mycket tillspetsade uttryck. Om P.O.U.M. faktiskt i början, dvs. under de första månaderna efter den 19 juli, accepterade ett tekniskt samarbete med några av den Fjärde Internationalens militanter, berodde detta mest på att några kamrater i vår organisation befann sig mitt inne i striden och hade erövrat sin plats där genom att kämpa. Tekniskt samarbete med våra utländska kamrater accepterades av P.O.U.M.:s ledning i brist på bättre. Vid första bästa tillfälle ersatte P.O.U.M.:s ledare dem med sina verkliga internationella vänner: de italienska maximalisterna, de tyska S.A.P.-arna och de franska pivertisterna, etc. Förklarade inte Gorkin att ”den trotskistiska invasionen av P.O.U.M.:s propagandaorgan” berodde på att man hade varit tvungen att placera någon där och tog dem som kom först?

Vår spanska grupp bad i november 1936 att få gå in i P.O.U.M. De lovade respektera parti-disciplinen och krävde för egen del bara rätten att inom partiets ram få försvara sin politiska uppfattning. I Exekutivets namn svarade Nin (Gorkin använde sig alltid av Nin vid sådana tillfällen) genom att av våra kamrater kräva bl.a. ”ett fördömande av den så kallade Fjärde Internationalens kampanjer.”

Till och med de kamrater som inte bedrev fraktionsarbete i P.O.U.M., utan bara försvarade Fjärde Internationalens idéer, betraktades som misstänkta och pestsmittade. Inte bara de, utan även de som upprätthöll vänskapliga förbindelser med dem, betraktades som folk man helst borde undvika. P.O.U.M. utslöt vissa kamrater ur organisationen på ett fullständigt

stalinistiskt sätt, för att de avlägsnat sig från partiets politiska linje (ordagrann formulering) utan diskussion ...

P.O.U.M., som i diskussionerna med oss tjatade om det Förenade Sekretariatets omöjliga byråkratiska metoder, hade inte tid att sammankalla en enda partikongress mellan juli och maj, nio månader och vilka månader! För övrigt beslöts inträdet i Generalidad utan att man frågade basen! Och detta parti ville ibland jämföra sig med bolsjevikpartiet som 1917 och därefter – i fullt inbördeskrig – fritt diskuterade och i den passionerade och hälsosamma kampen mellan tendenser och åsikter utvecklade den politik man måste följa!

För att underlätta sina kongressförberedelser, utslet P.O.U.M.:s ledning ur sin milis de bolsjevik-leninister som under åtta månader höll skyttegravarna och utsatte sig för fascisternas kulsprutor! Men alla trotskistätare åtnjöt Exekutivets villkorslösa stöd. Man kan t.ex. nämna de två rumänska bröderna M. En av dem var politisk kommissarie i Lenin-divisionen och skröt med att han hade ett mycket väldokumenterat register över alla trotskister, deras namn, adress, sysselsättning, m.m. Denna rumänska politiska kommissarie gick efter maj över till stalinisterna och lämnade troligen detta antitrotskistiska register till G.P.U. tillsammans med andra register över poumister.

Trots Exekutivkommitténs antitrotskistiska repression stod bolsjevik-leninisterna alltid vid P.O.U.M.:s sida och erbjöd dem sin politiska erfarenhet och även sina liv.

För att bli väl mottagen av P.O.U.M.:s Exekutivkommitté var det nödvändigt att fördöma Fjärde Internationalens Internationella Sekretariats sekterism. Man måste framför allt berätta att man för 5 eller 8 år sedan varit ett ”personligt offer” för Leo Trotskijs omöjliga metoder. Att tåga om detta ansågs vara dålig smak på Falcon och i Exekutivet.

P.O.U.M. stod alltså långt från Fjärde Internationalen och Gorkin var lika rädd för trotskismen som djävulen för vigvatten. Ändå kunde bara ”trotskismen”, dvs. Fjärde Internationalens bolsjevikiska politik rädda P.O.U.M. och föra det framåt.

Vilken är P.O.U.M.:s framtid? Kan P.O.U.M. tjäna som grund för den Spanska Revolutionens framtida parti? Endast erfarenheten och vägen de slår in på, endast lärdomarna de drar av den tragiska erfarenheten kan besvara denna fråga.

Vi har kritiserat P.O.U.M.:s politiska ställningstaganden, men vi bör också framhålla de starka sidorna: militanternas mod och hängivenhet. Har de inte haft tusentals militanter som Mena och har de inte fortfarande sådana? Deltog de inte och på ett riktigt sätt den 19 juli. Var inte P.O.U.M.:s kända militanter som Germinal Vidal⁴¹ bland de främsta angripna denna ärorika dag? Blandades inte Miguel Padrolas⁴² och andras blod genast med hela proletariats? Och Roviras kolonn som tillsammans med andra ”tribus” gick mot Huesca? Vi känner också till P.O.U.M.:s ledares och militanternas goda organisering, som framstår i synnerhet om man jämför den med de spanska anarkisternas. Dessa var lika hjältemodiga, men deras metoder var förvirrade och de saknade en ideologisk kompass.

Alla dessa P.O.U.M.:s kvaliteter måste i framtiden kompletteras med en riktig revolutionär inriktning. Fjärde Internationalen föreslår sitt program. Är en del av vår kritik överdriven eller till och med felaktig? Gjorde vi organisatoriska fel? Saknade vi smidighet? Kanske.

⁴¹ Germinal Vidal: ledare för P.O.U.M.:s ungdomsorganisation, stupade den 19 juli på Universitetsplatsen i Barcelona.

⁴² Miguel Pedrola, som ersatte Germinal Vidal som ledare för P.O.U.M.:s ungdomsorganisation, stupade i strid vid fronten. – *Red*

Vi är beredda att ännu en gång gå igenom och diskutera allt. Ofelbarhetsdogmen hör inte hemma i arbetarrörelsen. Vi vill hjälpa till i återuppbygget av det spanska arbetarpartiet. Vi ställer bara ett villkor: frihet i diskussionen, disciplin i handlingen!

XVIII. Vänsteranarkisterna och "gudssökarna" i ljuset av den spanska erfarenheten

Den anarkosyndikalistiska C.N.T.-ledningens (Nationella Arbetarförbundet) och F.A.I:s (Iberiska Anarkistiska Federationen) politik analyseras inte i detalj i detta verk. Läsaren kan i alla fall få en allmän föreställning om anarkisternas politik i Spanien genom de uppgifter som finns i kapitlet "Och C.N.T." och även genom vissa uppgifter i de andra kapitlen.

För första gången i historien hade anarkisterna möjlighet att tillämpa sina teorier i stor skala. I Spaniens avgörande och mest industrialiserade område – Katalonien – åtnjöt de en auktoritet utan motstycke och hade absolut stöd av proletariatets förkrossande majoritet. En teoris riktighet undersökes genom erfarenheten, liksom ett botemedels effektivitet. Vad återstår av Bakunins, Kropotkins och Malatestas teorier efter den spanska erfarenheten? Vi marxister har sedan årtionden visat på de anarkistiska uppfattningarnas småborgerliga och inskränkta karaktär. Våra läromästare Marx, Engels, Lenin, Plechanov – för att bara nämna dessa – har i sina teoretiska arbeten avvisat de anarkistiska uppfattningarna från en vetenskaplig utgångspunkt, men också genom att använda sig av klasskampens levande erfarenheter. Men inbördeskriget i Spanien, som var ett nytt ideologiskt prov för anarkismen, ger oss på nytt tillfälle att förklara dess ideologiska hållningslöshet.

Anarkismens huvudtes, som skiljer den från bolsjevismen, är tesen om möjligheten att utan övergångsperioden med proletariatets diktatur direkt övergå till anarki, dvs. till det omedelbara krossandet av Staten och dess förtyckarapparat.

Vad återstår av denna uppfattning efter trettioen månaders inbördeskrig i Spanien? För första gången har vi upplevt den pikanta och oväntade minister-anarkismen. Det är som om någon sade en hederlig skurk eller en klok idiot. Statens motståndare omvandlades till ministrar; bombkastare blev polisprefekter och terroristerna blev fängelsedirektörer. Under denna omvandling fick García Oliver och Federica Montseny tillfälle att avslöja C.N.T.-ledningens djupgående reformistiska natur, vilken bromsade massorna i samma utsträckning som austromarxisterna.

Hur rättfärdigade C.N.T.-ledningen sin utveckling? På nästan exakt samma sätt som Folkfrontens andra ledare. Ni förstår, att i princip är de för anarkin, men under tiden räddar de den borgerliga staten. På samma sätt som Thorez i princip är för klasskampen men under tiden talar för den franska nationens enhet, dvs. de franska borgarnas och proletärerens enhet. I princip är de övertygade motståndare till alkoholism, men under tiden var de berusade dessa trettio tragiska månader.

De anarkistiska ideologerna försäkrade emellertid att principerna hela tiden bevarades och mätte bra, men att en oförutsedd och "ny" faktor ingrep: kriget och den utländska interventionen. Som om man på denna jord kunde befria proletariatet i något som helst land utan ett krig och en utländsk intervention!

Men låt oss strunta i minister-anarkisterna, som inte insåg det löjliga i sin situation. Även om det är summariskt har vi gjort upp räkningen med dem under detta arbetes gång.

Det finns trots allt i Spanien och i hela världen oppositionella anarkistiska grupper, som fördömer C.N.T.- och F.A.I.-ledningarnas politik och som hårt dömer García Olivers och de andra anarkistiska ministrarnas förräderi. I ett många gånger häftigt och våldsamt språk

brännmärkte de de anarkistiska ledningskommittéernas reformism och slapphet. Men de såg källan till det onda i *icke-tillämpningen av den sanna anarkistiska läran* och i det faktum att C.N.T. och F.A.I. började göra ”politik” på samma sätt som marxisterna alltid gjort. C.N.T. och F.A.I. var enligt dem revolutionära ända till den 19 juli. Så länge de höll sig till direkt handling och ekonomisk kamp gick allt bra. Men det onda började när C.N.T.-ledarna började kompromissa med andra politiska partier. Genom kompromiserna gled de anarkistiska ledarna allt närmare reformismen. Enligt vissa ivriga ledare i den Frihetliga Ungdomen var det första felet redan att skapa statliga organisationer som *Kommittén för den Antifascistiska Milisen*. Redan detta var en förpliktelse, det var den fullt utvecklade Staten. Det är inte värt besväret att göra en revolution, som har just statens avskaffande som mål, om man redan på revolutionens första dag börjar bygga upp en ny statsapparat. Och Försvarskommittéerna – där anarkisterna måste samarbeta, och alltså kompromissa med andra ”políticos” – var de inte utgångspunkten för C.N.T.:s och F.A.I.:s glidning mot just denna ”politiska ruttenhet”? Man måste ge folkets initiativ fritt utlopp, man fick inte krossa denna fantastiska spontanitet från den 19 juli. Krossade inte det obeväpnade folket denna dag militärernas uppror i Barcelona på 24 timmar? Kastade det sig inte med naket bröst mot kulsprutornas eld? Och det segrade. Vi måste fortsätta på denna väg och inte *förlora förtroendet för folket*. När man sticker näsan i politiken är man förlorad! (Precis som judar och muhammedaner blir orena om de äter svinkött, blir anarkister orena om de rör vid ”politiken”). Visar inte de anarkistiska kämparnas ödesdigra utveckling till ”visa” ministrar vad som väntar alla dem som börjar syssla med ”politik”? Politik är konsten att lura andra. Det har vi alltid sagt. Behövs det fler bevis för att anarkin är riktig?

Detta resonemang finner vi i många anarkistiska tidskrifter och flygblad, som *Idéas*, vilken talar för tillbakagången till den rena anarkistiska läran. Det speglar sinnesstämningen hos unga anarkister och även hos vissa gamla, som kritiserar de reformistiska C.N.T.-ledarnas inställning. Man kan exempelvis nämna den amerikanske anarkisten Schapiros kritik.

För att bättre illustrera anarkisternas resonemang, skall jag citera de samtal jag hade med en kultiverad och hängiven anarkist i Barcelona.

När de anarkistiska rådgivarna i Generalidad i april 1937 godkände dekretet om återupprättandet av den inre ordningen i borgerlig mening,⁴³ blev min sympatiska anarkist upprörd: hon förvånades över Regionalkommitténs slapphet. Den gjorde inte sin styrka gällande under Generalidads ministerkriser och lyckades inte tillsätta en C.N.T.:are som konseljpresident i Generalidad. C.N.T. borde enligt henne ha fler ministerposter. Hon var visserligen inte speciellt ”vänsteristisk” när hon sade detta. Men en kvart senare segrade hennes vänsterism och ”renhet” över hennes önskan att se anarkister på alla posterna. Hon sade: ”Jag är mer anarkist nu än någonsin. När man börjar syssla med politik och lägga beslag på offentliga poster, har man fallit mycket djupt! Man måste vara oförsonlig!”

Jag diskuterade med samma anarkist i Barcelona arton månader senare. Hannes oppositionella vänsteranarkistiska tendens hade förstärkts. Denna omutliga anarkist hade för resten just kommit ut ur ”Chekans” privata fängelse, anklagad för spioneri.

Som svar på mina argument sade hon:

Ni trotskister talar om anarkismens fiasko efter García Olivers och Federica Montsenys erfarenheter som ministrar. Med lika stor rätt kan vi tala om marxismens fiasko efter Blums, Negríns, Stalins eller José Díaz’ erfarenheter! Ni säger att den verkliga marxismen inte har tillämpats under den spanska revolutionen. Nåväl, den verkliga anarkismen har inte heller tillämpats!

⁴³ Dessa dekret angående den allmänna ordningen kunde inte tillämpas förrän efter maj. För att tillämpa dem måste man avväpna Barcelonas proletariat.

Allt detta låter mycket vackert och mycket rörande, när man hör det från de unga hänförda anarkisterna. Vid första blicken tycks argumenten hålla, men i verkligheten är de bara ett korthus: det räcker att peta på det med ett finger och det störtar samman. Vänsteranarkisternas resonemang saknar en liten detalj: den positiva sidan.

När vi konsekventa marxister, dvs. Fjärde Internationalens anhängare, kritiserar den reformistiska, stalinistiska och den anarkistiska politiken (i grunden var det samma politik, Folkfrontens politik), nöjer vi oss inte med att fördöma, utan *vi visar den väg man måste följa*. Vi visar de revolutionära metoder som kan leda proletariatet till segern. Dessa metoder uppfann inte vi, vi uttrycker bara det internationella proletariatets erfarenheter av klasskampen. Vi pekar på exemplet från den segerrika Oktoberrevolutionen 1917. Vi pekar på mänsklighetens stora steg framåt, det största hittills, även om det följdes av en tillfällig stalinistisk reaktion. Vi säger arbetarna: Följ inte Folkfrontens politik, för den leder er till avgrunden. Följ Lenins och Trotskijs väg över hela världen och ni kommer att nå segern, dvs. mänsklighetens frigörelse från kapitalismen. Och vi nöjer oss inte med att framställa denna allmänna idé. I varje konkret situation visar vi proletariatet den taktiska vägen. Vi säger: När García Oliver den 4 maj 1937 höll sitt tal *Alto el Fuego* (Eld upphör) – en kopia av Thorez' tal ”Man måste kunna avsluta strejker” – förrådde han Barcelonas arbetare. Men samtidigt tillägger vi: den revolutionära ledningens plikt under majdagarna var att besvara den stalinistiska-borgerliga provokationen med att leda proletariatet till maktens erövring. Endast efter att ha upprättat sin diktatur kunde det föra kampen mot fascismen till seger. Mot Folkfrontens metoder ställer vi på varje område – vare sig det är det militära, ekonomiska eller något annat – de revolutionära metoderna vars effektivitet har bevisats genom erfarenheten.

I vänsteranarkisternas kritiska skrifter letar vi förgäves efter den positiva kritiken, dvs. *vägen man måste följa enligt dem*. Vi finner den inte av det enkla skälet att man inte kan finna den på grundval av de anarkistiska uppfattningarna.

Spontaniteten den 19 juli var verkligen vacker. Folkets initiativ, dess exempellösa hjältemod! Det var en stor och oförglömlig dag för proletariatet, men det var bara en dag, dvs. den varade tjugofyra timmar. Och efter dessa tjugofyra timmar måste proletariatet fortsätta kämpa, ty det är omöjligt att krossa den kapitalistiska regimen på en dag eller ens på en vecka.

Arbetarklassen måste inte bara fortsätta kämpa, den måste organisera sin kamp. Och när man övergår till organiseringen, när man sticker ned fingrarna i sörjan, smutsar man genast ned sig. Man börjar handla och ta ansvar, i synnerhet i en revolutionär period, eftersom man inte längre kan nöja sig med att kritisera den kapitalistiska regimen: man börjar syssla med politik. Det är oundvikligt. *Det gäller bara att syssla med revolutionär politik.*

Efter det att den stora revolutionära dagen slutat med en seger, tar man bort barrikaderna. Men barrikadkämparna som undsluppit kulorna träffas igen nästa dag. De träffas på gatan, sedan i fabriken. För att försvara sin seger måste de bygga försvarsorgan, kommittéer. Och i dessa kommittéer måste inte bara de mest avancerade arbetarna ingå, utan också de mera efterblivna som är inpyrda med småborgerligt tänkande. I dessa kommittéer måste revolutionärerna samsas med reformisterna och opportunisterna, i synnerhet när dessa har inflytande över proletariatet. De måste kompromissa. Men de måste göra revolutionära kompromisser, dvs. kompromisser som gynnar proletariatets kamp. Inte ruttna kompromisser som gynnar fienden i stil med dem som slöts av statsmotståndarna García Oliver och Federica Montseny.

Vänsteranarkisterna skulle må bra av att läsa om Lenins ”Radikalismen, kommunismens barnsjukdom”. De skulle behöva detta marxistiska verks lärdomar. Det skulle göra det möjligt för dem att undvika sin vidlyftighet och lära dem den revolutionära realismen.

Revolutionen är kampen om makten. Denna kamp tar sig tillspetsade och blodiga uttryck. Makten övergår från en fraktions händer till en annans, mera revolutionär eller mera moderat,

på ett helt annat sätt än det på vilket maktöverföringen från konservativa till labour sker i den engelska konstitutionella parlamentariska regimen.

Allt balanserar på en knivspets. Gårdagens herrar kan bli morgondagens fångar och tvärtom. Lenin sade att fångelserna i en revolutionär period var ministeriernas väntrum, och av detta slöt han sig till den röda terrorns nödvändighet!

När fångvaktarna i Escuado befriade mig efter majhändelserna sade de: Hasta la vista! (På återseende!) och tillade: Vi kanske byter roll snart. I en revolutionär period finns alltid frågan: Vi eller Ni.

Under julidagarna och på ett ännu mer tillspetsat sätt under majdagarna ställdes C.N.T. och F.A.I. inför frågan om makten. Skulle man ta makten eller lämna den till de andra, dvs. till vänsterborgarna och stalinisterna? Det fanns ingen utväg. Under de första månaderna efter juli blundade C.N.T.-ledningen envist för att slippa se verkligheten. Den katalanska verkligheten var att C.N.T. dominerade landets liv, hade vapen och nästan utan strid kunde ta makten. Men C.N.T.:s ledare sade: vi sysslar bara med ekonomin, fackföreningarna och fabriker. Makten kan bara intressera "politiker". De lät på detta sätt det första, mest gynnsamma tillfället gå dem ur händerna. Anarkisterna, som ansåg att tanken om arbetarkommittéernas makt var för "statlig", började arbeta på att återuppbygga den borgerliga staten i september i Katalonien och i november i Madrid. I maj 1937 ställdes C.N.T. på nytt inför frågan om makten, men på ett mera tillspetsat sätt än i juli. Det var stalinisterna som övergick till angrepp för att avvärpa C.N.T. Antingen måste C.N.T. ta makten eller kasta in handduken. De valde den senare vägen.

Vad borde C.N.T. göra enligt vänsteranarkisterna? De flesta vänsteranarkister tiger och svarar inte på denna viktiga fråga. Vissa av de oppositionella tänker på C.N.T.:s diktatur. Men denna tanke uttrycks på ett mycket oklart sätt. Genom att uttrycka den närmar de sig uppenbarligen vårt synsätt. Men vad återstår då av anarkismen?

Den enda oppositionella gruppen inom C.N.T. som uttryckte sig klart – framför allt under majdagarna – var "*Durrutis Vänner*". De uttalade sig för att en Revolutionär Junta skulle ta makten, stödd på kommittéerna och fackföreningarna. Tyvärr stannade "*Durrutis vänner*" halvvägs i sin kritik. Vi hoppas att de i framtiden skall kunna dra denna tragiska erfarenhets lärdomar.

När vi sysslar med vänsteranarkisternas idéer är det för att dessa idéer speglar C.N.T.-basens sinnesstämning. Den spanska arbetarrörelsens framtid beror i hög grad på C.N.T.:s och F.A.I.:s revolutionära militanternas utveckling mot revolutionära ståndpunkter.

Efter att ha sett på vänsteranarkisternas idéer skall vi syssla med alla de som i internationell skala brutit med stalinismen, men icke desto mindre bekämpar de bolsjevikiska metoderna. Vi har undersökt P.O.U.M.:s politik och visat på vilket sätt den skiljer sig från vår. Vi tänker naturligtvis inte diskutera med de olika "antitrotskistiska trotskistiska" grupperingarna av Oehlers typ ... Dessa grupper har i allmänhet inte några idéer att sätta upp mot våra, utan bara personligt groll: man uppskattar inte deras värde som arbetarrörelsens ledare, man undervärderar dem ... Trotskij tycks för övrigt inte kunna handskas med människor. De kritiserar våra "organisationsmetoder". Men i stället för att kritisera dem, borde de arbeta med oss för att förbättra dem. Vi är villiga att lära, men vi har ingen tid att förlora.

Sedan tio år framträder emellertid i internationell skala en "*gudssökar*"-tendens. Detta kallar vi alla dem som fördömt stalinismen, men tror att roten till stalinismen finns redan i bolsjevismen. De fördömer inte bara de stalinistiska metoderna, utan också deras motsats, de leninistiska metoderna. De säger att vår analys av stalinismens fel är ytlig. Vi tycks inte gå till det ondas ursprung och vi tänker bara på dess logiska följder. Enligt dessa nya antibolsjeviker

var det Lenin själv som satte igång kontrarevolutionen i Ryssland och beredde väg för Stalin. De bolsjevikiska organisationsmetoderna, som saknar demokrati och inte erkänner frihet, öppnade vägen för Stalin. Vi måste alltså revidera inte bara stalinismen utan också bolsjevismen. Allt måste revideras. Vissa går ännu längre och säger att roten till det onda ligger i många felaktigheter i själva den marxistiska uppfattningen. Bland ideologerna för denna uppfattning ”stalinism = bolsjevism” kan vi nämna Boris Souvarine som – i förbigående sagt – slutade på Figaro. Men alla hamnade inte på den store franske parfymfabrikantens gamla tidning.

Det finns åtskilliga tusentals ärliga revolutionärer i världen, som lever i en ideologisk förvirring utan motstycke. De ser vart stalinismen leder och hyser djupt och berättigat avsky för den. Men efter att ha förkastat stalinismen börjar de tvivla på allt, på bolsjevismen och på marxismen. De söker sedan tio år nya revolutionära metoder, som är överlägsna bolsjevismen och till och med marxismen. Vissa av dem försöker hitta argument mot bolsjevismen och Lenin hos Rosa Luxemburg. De stöder sig på Lenins och Rosas olika åsikter i organisationsfrågan och även på Rosas kritik av bolsjevikernas metoder i hennes broschyr ”Den ryska revolutionen”. Dessa idéer uttrycks i Frankrike av ”Spartacus”-gruppen som ger ut tidskriften ”*Masses*” (Massorna). I andra länder finns liknande grupper. Dessa antibolsjeviker vill hos Rosa Luxemburg hämta argument mot tanken på en på leninistiskt sätt centraliserad organisation. De bekämpar därför Fjärde Internationalen, som stöder sig på den leninistiska uppfattningen. När de förkastar bolsjevismen söker de nya revolutionära metoder och till och med nya metoder för tänkandet, eftersom de ibland anser att den marxistiska dialektiken möjliggör alltför många godtyckliga tolkningar. Eftersom de inte vet vilket helgon de skall tillbe, söker de en ny gud. När vi använder samma term mot dem som Lenin använde mot empiriokriticismen och mot Lunatjarskij, gör vi det inte i nedsättande mening eller av polemiska behov. ”Gudssökarna” är alltid en realitet i de perioder av ideologisk förvirring som följer på katastroferna. Och är inte Kominterns ideologiska sammanbrott en katastrof? För övrigt är det mycket intelligent och ädelt att kritisera, att vilja fördjupa saker och ting, att vilja föra analysen så långt framåt som möjligt och framför allt att söka. Men det är svårare att *finna*.

Vi tänker i detta arbete inte svara på alla invändningarna från sökarna och revisionisterna, som för resten kan ha rätt i en del av sin kritik. Vi gör inte anspråk på att lösa problemen med bolsjevismens ursprungliga synder eller ens analysera dem grundligt. Vi vill bara i ljuset av den tragiska erfarenheten visa att sökarna och revisionisterna kastar ut barnet med badvattnet, att de varken funnit den revolutionära strategins nya bättre metoder eller nya metoder för tänkandet. Under loppet av den spanska revolutionen har bolsjevismens idéer bekräftats på nytt. Just de idéer de kritiserar såsom varande skadliga.

1) Den bolsjevikiska idén om *nödvändigheten av ett centraliserat revolutionärt parti, proletariatets avantgardistiska parti* bekräftades ännu en gång i den spanska revolutionen. De objektiva förutsättningarna för en proletär revolution fanns i Spanien, som vi sett här. Trots detta gick man från katastrof till katastrof. Vissa revisionisters och gamla syndikalisters illusioner om att stora organisationer omfattande hela proletariatet – som fackföreningarna – är tillräckliga och kan ersätta partiet, måste förkastas efter erfarenheterna 1936-1939. Fackföreningarna spelade en viktig roll i den spanska revolutionen. Efter juli var för övrigt alla spanska arbetare organiserade. Fackföreningarna kunde genomföra mycket på ekonomins område. Men de kunde varken organisera allt eller lösa maktens problem.

Ett revolutionärt parti med inre demokrati, men också med centralisering och disciplin, är nödvändigt om vi i framtiden vill förhindra nya katastrofer. Det spanska kommunistpartiet var ett disciplinerat parti, men dess disciplin stod i en kontrarevolutionär politiks tjänst. Härav framgår emellertid inte på något sätt att ett disciplinerat och centraliserat parti är oanvändbart, utan raka motsatsen: utan ett disciplinerat parti ingen segerrik revolution.

2) Massornas spontanitet är inte tillräcklig. Den fanns i Spanien. Tack vare den upplevde vi den hjältemodiga 19 juli och majdagarna. Men den är otillräcklig för att organisera revolutionen: det krävs ett parti. När vi slår fast detta, diskuterar vi inte med dem Lenin kallade ”revolutionens örnar”, utan med dem som letar efter argument för att sätta käppar i hjulet och hindra uppbyggandet av Fjärde Internationalen.

Massornas spontanitet leder till centralisering. Deras kamp skapade Kontrollpatrullerna och milisen, som man måste centralisera inom ramen för proletariatets diktatur. Den spontana kollektiviseringen medför nödvändigheten av centralisering, av en ekonomisk planering för hela landet. För att inte försvinna måste dessa kollektiviseringar integreras i en socialistisk ekonomi, dvs. i en övergångsekonomi.

3) Användandet av våld är oundvikligt i en revolution. Inte endast våld mot fascister och proletariatets uttalade fiender, utan också på ett visst stadium i revolutionens utveckling våld mot de reformistiska och klassamarbetsvilliga strömningarna inom arbetarklassen. Frågan är: mot vem användes våldet? Vilka politiska mål tjänar det? Stalinisterna använder också våld, men för en kontrarevolutionär politik som orienterar sig mot den borgerliga demokratin, Chamberlain och påven. Men om det i stället för C.N.T.-ledningen inte hade funnits bedrägliga anarkistiska ministrar utan proletära jakobiner, då hade dessa i maj 1937 använt det revolutionära våldet för att krossa stalinisternas provokationer. Stalinisterna företrädde det borgerliga inflytandet och Comoreras reaktionära tendenser som bromsade revolutionen.

Gick bolsjevikerna i Ryssland för långt i användandet av revolutionärt våld mot mensjevikerna? Det är möjligt, men det berodde på deras svårigheter. Man kan diskutera deras fel på detta område. Den ryska revolutionens leninistiska period 1917-1923 var ingen guldålder. Vi accepterar mycket av kritiken och kommer att acceptera ännu mer i framtiden. Men säkert är att revolutionärerna kommer att bli tvungna att lära sig användandet av revolutionärt våld hos Lenin och Trotskij snarare än att förkasta det. Även inom proletariatet har demokratin gränser. Dessa gränser måste bestämmas av den revolutionära kampens behov.

4) Den materialistiska och dialektiska metoden, dvs. den marxistiska undersökningsmetoden är den enda metod som i ljuset av den spanska erfarenheten kan få oss att se klart. Utan den har man skyggglappar. Stalinisterna påstår att de använder ”dialektik” för att bevisa att svart är vitt och att påven är proletariatets vän. Men det bevisar inte att den dialektiska metoden inte svarar mot verkligheten: denna har inget att göra med de stalinistiska trollkonsterna. Den gör att vi kan förstå de intressekonflikter, som ligger bakom all ideologisk kamp. Den gör att vi kan analysera orsakerna och det felaktiga bruk de stalinistiska trollkonstnärerna gör av den. Bakom den ”stalinistiska dialektiken”, detta jonglerande mellan idealistisk mysticism och hänsynslöst bedrägeri, står den byråkratiska kastens intressen.

Vetenskapens återvändande till alkemin, marxismens återvändande till anarkisternas blinda idealism är omöjlig för proletariatet.

5) ”Men er diktatur och era metoder leder ofelbart till Thermidor? Efter Lenin kom Stalin. Avskräcks ni inte av det ryska exemplet?”

Att inte acceptera proletariatets diktatur med alla dess konsekvenser – det centraliserade partiet, den röda terrorn, våldet mot reformismen – är liktydigt med att inte acceptera revolutionen. Det är den frihetliga kommunismen ... i himlen, men Folkfronten i verkligheten och upprätthållandet av den borgerliga demokratin som leder till fascism. Proletariatet är en klass som måste uppfylla sin historiska uppgift att befria mänskligheten från kapitalismens ok. Thermidor är inget resultat av terrorn eller av diktaturen. Formerna den framträder i har sitt ursprung i diktaturen. Men Thermidor dyker upp till ytan när de objektiva förutsättningarna inte låter revolutionen gå längre. Den ryska Thermidor var ett resultat av det

internationella proletariatets fruktansvärda nederlag och den ryska revolutionens isolering. En segerrik spansk revolution kunde kanske blivit ett dödligt slag för den ryska Thermidor, dvs. för Stalins regim. Den kommande socialistiska revolutionen i de kapitalistiska länderna kommer att få de ryska arbetarna att göra slut på den stalinistiska maran.

Faran för degenerering i ett isolerat land på grund av nederlag i internationell skala finns uppenbarligen. Det är inget skäl för oss att rulla tummarna. Att överge idén om diktaturen, dvs. att överge revolutionen för att den kan degenerera senare, är som att överge glädjen för att den kan följas av sarg eller livet av död.

Men mänskligheten går framåt, trots uppehåll som kan vara tiotals år. Proletariatet är en klass som kan övervinna alla Thermidor, alla övergående nederlag och spränga den stalinistiska bölden. Det kommer att befria mänskligheten.

XIX. Fjärde Internationalen i den spanska revolutionen

Den kritik vi här formulerar mot Folkfrontens mensjevikiska politik på basis av det spanska inbördeskrigets trettio tre månader långa tragiska erfarenheter gjordes innan händelserna ägde rum. Den uttrycktes med sådan klarhet av Fjärde Internationalen att den inte lämnar rum för någon tvetydighet.

Vår internationella organisation kan säga att den går ur denna tragiska prövning ideologiskt förstärkt. Vår politiska uppfattning har bekräftats av verkligheten, dvs. icke-tillämpningen av bolsjevismens revolutionära metoder – vilka nu konsekvent försvaras av Fjärde Internationalen – har lett till en ny katastrof. Folkfronten och stalinismen har inte bara krossat en proletär revolution. De har också bäddat för fascismen och öppnat dörren för Franco. Trots all kritik man kan rikta mot Fjärde Internationalens Internationella Sekretariat, måste man komma ihåg att det med mer än rättfärdigad klarhet brännmärkte inte bara stalinisternas och reformisternas brott utan också det i Folkfrontens ledband gående P.O.U.M.:s allvarliga fel. Vår internationella organisations representant i Barcelona förutsåg och förklarade i augusti 1937 de tragiska konsekvenserna för P.O.U.M. och för den spanska revolutionen av dubbelmaktens krossande och upplösningen av Centralkommittén för den Antifascistiska Milisen. Han gjorde det inte i kulisserna, utan med hög röst. P.O.U.M.:s ledare lyssnade inte på oss. Framför Fjärde Internationalens ”sekeristiska” väg föredrog de den ”realistiska” vägen att samarbeta i Generalidad. Kamrat Trotskij har uttryckt sig i samma anda som det Internationella Sekretariatet, inspirerad av erfarenheten från den ryska revolutionen: Medan P.O.U.M. måste kämpa tillsammans med andra antifascistiska styrkor mot Franco, får de inte ens ta Skuggan av ansvar för Folkfrontens småborgerliga ledares kriminella politik.

Fjärde Internationalen kan alltså med rätta säga: Vi förutsåg allt detta: tragiska och oundvikliga konsekvenser av Folkfrontens politik! Vi är emellertid inga filosofer. Tillfredsställelsen att se och förstå bättre än de andra är inte tillräcklig för oss. Vi vill inte bara förklara världen, vi vill förändra den. ”Vi förutsåg allt!” Men, vi kunde inte hindra det! Gjorde vi vår plikt?

Bortsett från den teoretiska och ideologiska kritiken, var fanns Fjärde Internationalen under den spanska revolutionen?

Låt oss inte nöja oss med att kritisera de andra rörelserna. Låt oss göra upp ett riktigt bokslut för vår egen aktivitet! Var fanns, inte de ”vanärade” trotskisterna, utan de verkliga trotskisterna?

När 19 juli-händelserna ägde rum, *fanns det inte någon bolsjevik-leninistisk sektion i Spanien.* De gamla ledarna för Izquierda Comunista (Kommunistiska Vänstern), Nin och Andrade, som

tack vare sitt revolutionära förflutna åtnjöt en viss prestige i arbetarrörelsen, hade brutit med Fjärde Internationalen både organisatoriskt och ideologiskt. Det gäller här inte bara deras återinträde i P.O.U.M. Det gäller också deras brott med Fjärde Internationalens metoder och politik, vars övertygade motståndare de blivit. Till vår stora sorg föredrog Nin och Andrade den centriska inriktningen framför Fjärde Internationalens marxistiska inriktning. De hamnade i Londonbyråns kölvatten. Bara människor som inte ser längre än näsan pekar (och det finns sådana i vissa "antitrotskistiska trotskistiska" smågrupper) kan förklara Nins och Andrades brott med Fjärde Internationalen genom vissa överdrifter i Trotskijs språk, genom Internationella Sekretariatets brist på smidighet, dess medelmåttighet på diplomatins område, etc ...

Trots den betydelse sårad självkänsla har för spanjorer, kan vi komma ihåg att Nin och Andrade inte var barn. Det vore att underskatta dem att förklara deras utveckling genom brist på smidighet från Internationella Sekretariatets sida eller genom sekundära motsättningar i organisationsfrågan. Dessa motsättningar mellan Izquierda Comunistas ledare och Fjärde Internationalens Internationella Sekretariat dolde i själva verket allvarliga politiska motsättningar, som uppenbarades under den spanska revolutionen.

Efter Nins och Andrades avhopp återstod bara enstaka spanska bolsjevik-leninister som anhängare av Internationella Sekretariatet. Efter den 19 juli kom ungefär ett hundratal utländska medlemmar av vår internationella organisation till Spanien från många av världens länder: fransmän, belgare, schweizare, holländare, italienare, tyskar, polacker, danskar, tjecker och även amerikanare och till och med medlemmar av en sydafrikansk organisation. De flesta av dem var frivilliga, antingen i P.O.U.M.:s eller C.N.T.-F.A.I.:s milis. "De ersatte kritikens vapen med den väpnade kritiken" och vissa av dem stupade vid Aragonienfronten och vid Madrid. Blixten, Fjärde Internationalens symbol, ritades i skyttegravarna nära Manicomio de Huesca, i dödens bröstvärn, men bolsjevik-leninisterna gick i spetsen också vid anfallen mot Belchite, Codo och Quinto. Kort sagt kämpade bolsjevik-leninisterna med vapen i hand mot Franco under Caballero och även under Negrín. I detta avseende kan de känna stolthet vid en jämförelse med arbetarrörelsens andra tendenser.

Efter Nins och Andrades avhopp återupprättades den spanska bolsjevik-leninistiska gruppen inte förrän i november 1936, men i början bestod majoriteten av utlänningar. Den bad om anslutning till P.O.U.M. och förbehöll sig bara rätten att försvara sina politiska uppfattningar men lovade att respektera partidisciplinen. P.O.U.M.:s ledning stängde dörren för den. Som villkor krävde den det omöjliga, nämligen uttalanden där man skulle fördöma "den så kallade Fjärde Internationalen". Trots ledningens hinder fick vår spanska grupp sympatier inom P.O.U.M.

I varje stadium av revolutionen gjorde vår grupp ett riktigt ställningstagande och visade med sina små resurser på den väg man måste följa. Vi kritiserade utifrån och inifrån P.O.U.M.:s opportunistiska fel, dess strävan efter nya ministerposter och svanspolitik i förhållande till Folkfronten.

Inom C.N.T., det revolutionära katalanska proletariats massorganisation utvecklade vi vår uppfattning om den permanenta revolutionen. Samma kan sägas om den Frihetliga Ungdomen. Vi gjorde allt för att få de anarkistiska organisationernas bas att motsätta sig klassarbetet och de anarkistiska ministrarna på ett antiborgerligt marxistiskt sätt. Även om vi inte vill ta åt oss alla förtjänster, ljuger vi inte när vi säger att uppkomsten av vissa vänstergrupper inom C.N.T., som exempelvis "Durrutis vänner", inte var oberoende av vårt ideologiska mullvadsarbete.

Under 1937 vann vi delar av P.O.U.M. och även av C.N.T.. Men händelserna utvecklades snabbt och vi hade just börjat existera. Under de ärorika majdagarna i Barcelona var vi organisatoriskt svaga, men ideologiskt starka och erfarna. Vi och "Durrutis vänner" var ensamma

att formulera en handlings- och motståndspan mot den stalinistiska-borgerliga konspirationen, dvs. planen och parollerna för det proletära upproret. Under dessa dagar formulerade vi inte bara allmänna paroller. Vi pekade också i våra flygblad på det praktiska sättet att förverkliga dem: skapandet av kvarterskommittéer på basen av en Revolutionär Arbetarfront mellan P.O.U.M.–C.N.T.–F.A.I. Men i motsats till P.O.U.M.-ledningen fördömde vi hela tiden C.N.T.:s och F.A.I.:s reformistiska ledningars förräderi. Under majhändelserna fanns vi också på vår post, dvs. på barrikaderna tillsammans med Barcelonas revolutionära arbetare mot kapitalets hundar, stalinisterna. Några på P.O.U.M.:s barrikader på Ramblas och andra på C.N.T.:s barrikader vid Casa C.N.T.–F.A.I. Medan Fauconnet och andra stupade vid fronten, gav Cid – en P.O.U.M.-militant, en medlem av vår bolsjevik-leninistiska fraktion i detta parti – sitt liv på Ramblas för att försvara erövringarna från den 19 juli ...

Vi kritiserade, vi förklarade, vi spred våra idéer överallt där ödet och tillfälligheterna placerade oss, vid fronten, i fabrikena, i fackföreningarna. Vi kritiserade medan vi tillsammans med hela proletariatet kämpade mot fascismen, vilket gav oss rätten att kritisera. Men våra fiender var alltför mäktiga och förfogade över stora tillgångar. Mot oss stod Franco, dvs. den av den internationella kapitalismen stödda fascismen, republikanska demokrater typ Companys, Miaja, Casado som indirekt tjänade fascismen och andra Internationals socialister som – vare sig de var från Prietos eller Caballeros tendens – inte lärt något, inte glömt något och vilka följde de borgerliga demokraterna.

Mot oss stod stalinisterna. De beskyddade Folkfrontens mensjevikiska förrädarpolitik, medan de återopade sig på och åtnjöt den Ryska Revolutionens auktoritet. Denna auktoritet använde de sig av för att strypa den spanska revolutionen. Historien har sina tragiska och oförutsedda ironier. Det var ambassadören från Sovjetunionen, historiens första arbetarstat, som förhindrade skapandet av en annan arbetarstat och strypade revolutionen. Antonov-Ovsejenko, som ledde stormningen av Vinterpalatset 1917, hjälpte tjugo år senare, 1937 i Barcelona, borgarklassen och de katalanska och spanska Kerenskijanerna att jaga bort arbetarna från Telefoncentralen. Den stalinistiska byråkratin åtnjöt inte bara moraliskt stöd, utan också materiellt stöd genom att den stödde sig på arbetarstatens makt, en makt den utnyttjade för sina egna syften som parasitär och konservativ kast.

Men till vänster om stalinisterna, ”de stora konstruktörerna av det spanska proletariatets nederlag”, stod anarkisterna mot oss och mot den proletära revolutionen. Trots sin kampvilja gjorde de bara dumheter eller värre saker på alla områden. Likt andra Internationals under sin förfallsperiod predikade förverkligandet av sitt maximiprogram, predikade ledningen för C.N.T.–F.A.I. ”den frihetliga kommunismen” i en obestämd framtid. Under tiden arbetade de under iakttagande av den bakunistiska ritten för borgarklassen och återupprättandet av dess statsapparat.

Vi hade också P.O.U.M. mot oss och i synnerhet dess ledning, som fruktade trotskismen som djävulen fruktat viggvatten och genom sin kamp mot oss ville rentvå sig och bevisa att den inte var trotskistisk.

Mot oss stod en koalition av fruktansvärd styrka och vi var bara en liten grupp propagandister.

Men här hör jag ett avbrott:

”Och bolsjevikerna 1917? De var också en liten minoritet, men de kunde vinna massorna på kort tid. Och ni bolsjevikleninister, ni säger er vara bolsjeviker. Ni kan kritisera alla. Visst, men ni kan inte övertyga någon. Ni är bara skribenter!”

Bolsjevikerna skapades inte 1917. De hade femton års fraktionskamp bakom sig. De hade en organisation med egen tradition, med kadrer, en organisation som var en materiell kraft. När Lenin återvände till Ryssland var han ingen utlänning. Han var ledare för ett erkänt parti, eller

åtminstone en tendens. Det finns tyvärr inte någon som helst grund att jämföra bolsjevikernas situation 1917 med Fjärde Internationalens anhängares situation i Spanien 1936-1939. Men vi har rätt att säga P.O.U.M.'s ledning: "Ni var ett parti med kadrer, även om ett minoritetsparti så dock ett massparti. Genom att stödja er på dubbelmakten kunde ni med en bolsjevikisk politik blivit en viktig, kanske en avgörande faktor i landet och ändrat situationen." Men P.O.U.M.-ledningen kan inte föra samma resonemang gentemot de spanska bolsjevik-leninisterna. Vi kunde bara propagera våra paroller i massorganisationerna, driva på dem i riktning mot den revolutionära vägen, stärka de progressiva tendenserna i dem och vinna över de bästa elementen. Vårt arbete kunde alltså bara gå ut på att skapa de kadrer som inte kunde spela sin roll förrän i revolutionens nästa etapp och under tiden driva fram de oss mest närstående organisationerna på den revolutionära vägen. Vi utförde detta arbete. Under loppet av år 1937 vann vi delar av P.O.U.M., där man mer och mer lyssnade på våra idéer i samma utsträckning som de bekräftades av händelsernas utveckling. Samma sak gäller C.N.T., där vi lyckades upprätta ett tyvärr kortvarigt samarbete med "Durrutis vänner" och andra grupperingar, vilka fastän långsamt utvecklades mot den revolutionära marxismen.

Efter majdagarna följde den stalinistiska repressionen. Våra kamrater *Erwin Wolf* och *Hans Freud* (känd under namnet *Moulin*) kidnappades och mördades av stalinisterna. Den förste var en tjeckisk medborgare. Han kom till Barcelona i slutet av maj 1937 som korrespondent för den engelska tidningen *Spanish News*. G.P.U. kunde inte förlåta honom att han varit Leo Trotskijs sekreterare. Enligt vissa informationer sköts han i Sovjetunionen tillsammans med Antonov-Ovsjenko, som på Moskvas order organiserade den kontrarevolutionära komplotten i maj. Stalin kunde inte förlåta honom – liksom så många andra – hans revolutionära förflutna. *Hans Freud* (*Moulin*) var en tysk emigrant, en hängiven och ivrig propagandist för Fjärde Internationalen. Han reste omedelbart efter den 19 juli 1936 för att ställa sig till den spanska revolutionens förfogande. Han arbetade först i Madrid och sedan i Barcelona. G.P.U. förlorade honom inte ur siktet. Den polske G.P.U.-agenten Mink hade som uppgift att övervaka honom. Den 2 augusti 1937 arresterades han av de stalinistiska poliserna.

Men trots G.P.U.'s slag fortsätter vår organisation sitt arbete. Den stärks. Nya element från P.O.U.M. och anarkisterna ansluter sig till den. Våra kamrater vid fronten propagerar för återupprättandet av miliskommittéerna. Trots de enorma svårigheterna fortsätter *La Voz Leninista* att komma ut och dra lärdomarna av de tragiska händelserna. I våra flygblad protesterar vi mot förtälet av P.O.U.M., som vi försvarar mot den stalinistiska repressionen.

I november 1937 lyckades G.P.U. sända in två provokatörer i vår grupp. En av dem, en tysk politisk kommissarie i de Internationella Brigaderna, som hade täcknamnet Max-Joan lyckades erhålla ett visst förtroende. Max arbetade tillsammans med en annan provokatör, Leo Narvitch, som enligt många kamraters uppgifter deltog i organiseringen av mordet på Andres Nin.⁴⁴

Den stalinistiska polisen som behövde en "Moskva-rättegång" i Barcelona arresterade våra kamrater Munis, Adolfo Carlini, Jaime Fernández, Teodoro Sanz, Ondzik, m.fl. Max Joan utlämnade våra kamrater till polisen. Men den stalinistiska polisen har inte mod att anklaga och döma våra kamrater för brottet att sprida revolutionär propaganda. Den vill smäda och täcka dem med gyttja. Polisen anklagar våra kamrater, den spanska bolsjevik-leninistiska gruppen, för mordet på kaptenen i de Internationella Brigaderna, Leo Narvitch. Anklagelseakten talar också om förberedelser "de varios atentados contra las destacadas

⁴⁴ Leon Narvitch var en rysk GPU-agent som först infiltrerade POUM, där han spelade en viktig roll i förräderiet mot Nin och sedan de spanska bolsjevik-leninisterna (som han försåg med pengar för att ge ut deras tidning). En POUM-styrka hämnades mordet på Nin genom att mörda Narvitch. När hans kropp hittades i februari 1938, anklagades de spanska trotskisterna för mordet. – *Red*

personalidades de la República” (förberedelser för olika attentat mot republikens framstående personligheter). Våra kamrater anklagas för terrorism. Samma hand dirigerade Moskva-rättegångarna, använder gangstermetoder mot det revolutionära avantgardet i internationell skala, kidnappade Klement i Paris och förföljer nu i Barcelona Fjärde Internationalens spanska sektion.

Våra kamrater anklagade för terrorism! ... Grunden man bygger upp anklagelsen på utgörs av Leo Narvitchs lik, på samma sätt som *Kirovs* lik var utgångspunkten för den stalinistiska terrorn i Moskva. Likväl mördades båda av G.P.U. Vad gäller *Kirov* står det redan klart. Man vet att det var Leningrads G.P.U. som organiserade attentatet. Man vet att G.P.U. lämnade revolvern till Nikolajev. Stalin fick erkänna det under rättegångarna. Den stalinistiska provokationen i Barcelona är ännu inte avslöjad. Men det verkar troligt att G.P.U. avrättade Narvitch, liksom så många andra av sina egna bödlar: han var ett vittne som visste för mycket och kunde bli besvärlig längre fram.

Kommissarie Méndez lyckades få fram ”bekännelser” från den unge Zanov mot andra kamrater angående de s.k. förberedelserna för attentat mot Negrín och Prieto, sabotage, m.m.

Denna episod bekräftar punkt för punkt på vilket sätt ”bekännelserna” plockades fram i Moskva.

Våra kamrater Munis, Carlini och Rodríguez gjorde tappert motstånd mot G.P.U.:s degenererade bödelsdrängar. De tog på sig ansvaret för Fjärde Internationalens arbete i Spanien. De var inte ”vanärade” trotskister, utan bolsjevik-leninister som öppet och modigt försvarade den permanenta revolutionens teori under de svåraste omständigheter.

Vår kamrat Munis, som inkallades som vittne av P.O.U.M.:s advokat under rättegången mot detta parti för att vittna om att P.O.U.M. inte var trotskistiskt och rentvå Gorkin och Andrade från denna fruktansvärda anklagelse, tog inför Comoreras domstol på sig det politiska ansvaret för den spanska bolsjevik-leninistiska gruppens aktivitet och för *La Voz Leninistas* redaktion.⁴⁵

Men G.P.U. brände fingrarna i Moskva-rättegången de förberedde i Barcelona. Vår internationella organisation informerades, våra utländska sektioner avslöjade detta simpla stalinistiska tilltag. G.P.U.:s förfalskare och bedragare togs på bar gärning. Negríns och Comoreras polis, som lidit nederlag redan vid rättegången mot P.O.U.M., tvingades skjuta upp rättegångens början flera gånger. Den bestämdes slutligen till den 26 januari 1939. Men det är ödets ironi och ett tragiskt sammanträffande: samma dag våra kamrater skulle dömas tågade Francos trupper in i Barcelona.

Detta tragiska sammanträffandes betydelse är klar: våra kamrater kunde inte dömas, eftersom Folkfrontens kriminella stalinistiska politik öppnade dörren för Franco. Förföljelsen av trotskisterna var en av orsakerna och inte den minsta, som avvärjade proletariatet och gjorde fascismens seger möjlig. Fängelseförvaltningen förberedde sig att hälsa sina nya herrar genom att bränna handlingarna och befria fascisterna och femtekolonnens spioner. De ville överlämna våra kamrater till Franco, dvs. till den fascistiska avrättningspålen. Inte ens i sammanbrottets sista ögonblick glömde stalinisterna sitt hat mot trotskisterna, dvs. sitt hat mot den

⁴⁵ Rättegången mot POUM-ledarna ägde rum i oktober 1938. De flesta av anklagelserna mot POUM visade sig helt sakna substans (t ex att de skulle ha samarbetat med Franco) och åklagaren tvingades lägga ner dessa. Till slut blev två av de åtalade helt frikända medan fem dömdes till fängelsestraff, men enbart för sin medverkan i majhändelserna i Barcelona 1937. Även detta var en skandal, vilket också många ledande spanska politiker konstaterade – socialister (inklusive Largo Caballero), anarko-syndikalister, men även borgerliga politiker som Kataloniens president – och krävde att domen skulle upphävas. – *Red*

proletära revolutionen. Om vissa kamrater lyckades fly, så berodde det varken på G.P.U.:s eller den republikanska regeringens humanitära känslor, utan på den proletära solidariteten.

Men trots våra kamraters arrestering under 1938 fortsatte bolsjevik-leninisterna sitt underjordiska arbete. I de kritiska ögonblicken pekade de inom massorganisationerna, i synnerhet inom C.N.T., på den väg man borde följa. I mars – när Aragonienfronten bröt samman, den första Negrín-regeringen föll och Prieto rensades ut – pekade våra kamrater ut vägen man måste följa för C.N.T.:s bas, nämligen återupprättandet av arbetarklassens självständiga organ och fördömde anarkisternas försök att få nya ministerposter. Samtidigt som de kritiserade kämpade våra kamrater mot Franco vid fronten som soldater, artillerister och politiska kommissarier.

Stalinisterna kan döda beprövade militanter, de kan sprida de smutsigaste lögner om oss. Men till ingen nytta! Vi är hårdhudade! Vi går ut ur alla provningar ideologiskt och moraliskt stärkta.

Marxismen banar sig väg. Den är alla förtrycktas hopp och förbereder mänsklighetens socialistiska framtid. Fjärde Internationalen kommer att leda proletariatet från dess nederlag till stora segrar.

XX. Miaja-Casadas revolt

Makten speglar styrkeförhållandet mellan samhällets olika klasser och mellan de olika organisationer, som uttrycker de olika samhällsskiktens intressen. När jämvikten rubbas, när styrkeförhållandet förändras, övergår makten från en fraktions händer till en annans.

Här är en påminnelse nödvändig.

Efter juli fanns två makter: den formella och maktlösa borgerliga statsmakten och arbetarkommittéernas makt. Denna andra makt dominerade tydligt under de första tre månaderna ända tills koalitionsregeringarna bildades, Largo Caballeros och Taradellas' koalitionsregering i Katalonien. Largo Caballeros regering stödde sig på alla arbetarorganisationerna, bl.a. C.N.T. Denna regerings verkliga makt var begränsad. Arbetarmaktens element levde kvar ända till maj. Men deras gradvisa försvagande stimulerade Folkfrontens högerflygel att krossa dem fullständigt. Detta var innebörden av den stalinistiska kuppen och majhändelserna i Barcelona. De anarkistiska ministrarna uppmanade arbetarna att överge barriaderna. Men krossandet av C.N.T.-basen resulterade inte enbart i det katalanska proletariatets avvärning, utan gjorde också de anarkistiska ministrarna i regeringen överflödiga. De nya styrkeförhållandena utgjorde grunden för Negríns regeringsbildning i slutet av maj 1937. Utan majdagarna hade vi inte fått "Segerregeringen". Sedan maj var C.N.T. definitivt avstängt från regeringen. Det faktum att de erbjöds en dekorativ post i Negríns andra ministär ändrar inget i sak. Den anarkistiska undervisningsministern var bara en inventarie i ministerrådet. Sedan maj delades makten mellan två fraktioner: stalinisterna och de republikanska och socialistiska borgarna. Dessa två fraktioner bildade ett block mot proletariatet, mot C.N.T., F.A.I., P.O.U.M. och kommittéerna; de gjorde varandra ömsesidiga tjänster. De republikanska borgarna gav stalinisterna fria händer mot "trotskismen". De sade till G.P.U.:

Ni kan göra upp räkningen med era fiender, poumisterna. Det bryr vi oss inte om. Men i gengäld stöder ni i Spanien vårt program för social tillbakagång och krossande av kollektiveringarna, för ni förstår väl att alla dessa socialiseringar inte är allvarligt menade. Vad skulle Quai d'Orsay och Foreign Office tänka? Och skicka vapen till oss.

"Javisst, svarade G.P.U., vi är överens. Socialiseringarna och kommittéerna? Endast Gestapo-agenter kan vilja ha sådant. Vårt krig är ett nationellt krig. Vår revolution är borgerlig och vi

kämpar för en parlamentarisk demokratisk republik. Vi säljer vapen till er, men låt oss utrota trotskisterna.”

Detta är överenskommelsen som utgjorde basen för ”Segerregeringens” författning. Så snart det revolutionära proletariatet krossats började motsättningarna mellan bundsförvanterna framträda och fördjupas. De ledde i mars 1939 till en våldsam sammanstötning: Miaja-Casadas revolt. Händelserna hade en inneboende logik och brott lönar sig inte. Folkfrontens logik vändes mot stalinisterna, dess konstruktörer. Vapnet de uppfunnit slog tillbaka mot dem själva. Republikanerna använde stalinisterna mot proletariatet, men när de gjort sin nytta fick de gå. De var för övrigt besvärande för republikanerna som ville behålla förvaltningen och armén i sin hand. Även om stalinisterna hundra gånger om dagen sade sig vara reformister, demokrater, patrioter och chauvinister, så skänkte till och med de republikanska borgarna dem bara ett mycket begränsat förtroende. Stalinisterna sade att revolutionära åtgärder stoppade demokratiernas hjälp. Denna uppfattning låg bakom hela deras politik mot Folkfrontens vänsterflygel, C.N.T. och P.O.U.M. Den slog tillbaka mot dem själva. Sedan mer än ett år sade republikanerna att kommunisternas närvaro i regeringen var illa sedd av Chamberlain och Daladier. Republikanerna hade rätt. De glömde bara tillägga att den som var bäst sedd av City och Forges-kommittén var Franco och inte de själva.

Kataloniens fall överlämnade det starkaste antifascistiska fästet till Franco. När Burgos-regeringen erkändes av Frankrike och England störtade Folkfrontens hela perspektiv samman. Folkfrontens ledare sade att Frankrike inte skulle tillåta Franco att sätta sig fast längs den pyreneiska gränsen. De litade på Frankrikes anti-tyska och anti-italienska imperialistiska intressen. Det var ett falskt hopp. Vi förklarade det åtskilliga gånger. Efter Frankrikes och Englands erkännande av Burgos-regeringen störtade i alla fall detta perspektiv samman till och med för strutsarna i Folkfronten. Vilka möjligheter att göra motstånd mot Franco fanns kvar efter Kataloniens fall? Det centrala Spanien ägde viktiga rikedomar, även om det inte omfattade lika industrialiserade regioner som Katalonien. Krigsindustrier hade upprättats där i händelse av Kataloniens fall. Det välbefästa Madrid hade motstått många angrepp. Hela centrum är omgivet av befästningar som, i händelse av allvarligt motstånd, inte vore en lätt munbit för Franco. Dessutom kan Franco inte vara säker i ryggen; Katalonien kan ha obehagliga överraskningar reserv åt honom. Om Madrids och det centrala Spaniens proletariat vaknar, om det överger alla falska förhoppningar, om det äntligen gör slut på den ruttna Folkfrontspolitikerna och slår in på den revolutionära vägen att återuppbygga kommittéerna, om det rensar hemmafronten från alla mer eller mindre maskerade fascister och fiendeagenter, då vore det möjligt att göra ett motstånd som kan övergå till motangrepp. Men denna väg är stängd för republikanerna. Den var stängd för Besteiro, Miaja och Casado, men också för Negrín som i utlandet säger att han tänkt göra motstånd till varje pris; slutligen också för kommunisterna. Efter att den revolutionära vägen förkastats återstår vägen till kapitulation. Denna väg slog Besteiro, Miaja och Casado in på. Denna trio upprepade samma operation mot kommunisterna, som trion Comorera, Aguadé och Rodriguez Solas under majdagarna genomförde mot anarkisterna och P.O.U.M.

Revoltens objektiva innebörd är profrancistisk och kapitulatorisk. Det rör sig inte om en kamp av U.G.T., Caballero-anhängare eller republikaner mot kommunisterna. Vi har att göra med en komplott, vars syfte är att öppna dörren för Franco, genom att krossa kommunistpartiets revolutionära bas.

Vi bolsjevik-leninister är motståndare till stalinismen. Vi hatar stalinismen eftersom vi förstår de brottsliga konsekvenserna av dess för proletariatet kvävande politik. Men bara de som inte känner oss och inte ser längre än näsan pekar kan inbilla sig att våra politiska ställningstaganden och värderingar kan bestämmas av hatet till stalinisterna, som mördat så många av våra kamrater, eller av hämndlystnad.

Vi är inga upphetsade småborgare utan proletära revolutionärer. Fjärde Internationalen kan i likhet med Kommunisternas Förbund förklara att den inte har några ”intressen skilda från det övriga proletariatets”.

Även om vi gör de kommunistiska ledarna ansvariga för denna revolt förklarar vi att det är alla hederliga arbetares plikt (bolsjevik-leninisterna gör anspråk på att vara dessas avantgarde) att med vapen i hand bekämpa Miaja-Casados Försvarsjunta tillsammans med de kommunistiska arbetarna och militanterna, som så feigt övergivits av den stalinistiska ledningen.

Vår politiska uppfattning och våra ställningstaganden har en inre logik. Fjärde Internationalens militanter stod under majdagarna i Barcelona på barrikaderna tillsammans med de anarkistiska arbetarna, trots att vår uppfattning inte hade något gemensamt med Bakunins och Kropotkins. Cid, som var medlem av Fjärde Internationalens spanska sektion, gav sitt liv på Ramblas när han kämpade tillsammans med arbetarna vars förkrossande majoritet var anarkister. Varför? För nöjet att slåss vid varje tillfälle? Nej, mina herrar från ”Libertaire” och anarkistiska försvarare av Miajas junta! Cid och andra kämpade på Barcelonas barrikader vid C.N.T.:s sida därför att det gällde att försvara erövringarna från revolutionen den 19 juli, därför att det stod i den revolutionära rörelsens intresse att försvara vad som återstod av arbetarmaktens organ: försvarskommittéer, kontrollpatruller, mm. Idag gäller det i Madrid en dolkstöt i ryggen från de förrädiska generalerna, som genom kommunisternas krossande vill förbereda sig för kapitulation inför Franco. Bolsjevik-leninisterna är inga skribenter som nöjer sig med att fördöma alla och betrakta sin navel i stil med vissa ultravänsteristiska smågrupper av bordigisternas typ. Vi kan inte förbli neutrala i den konflikt som just nu dränker Madrid i blod. Vi väljer sida. Vi står på de kommunistiska kämparnas sida mot förrädarna i Försvarsjuntan.

Vilka är förrädarna? Besteiro, stor kompromissanhängare sedan inbördeskrigets början, Casada, Negríns skyddsling. Men man finner också Carillo, som tillhörde Socialistpartiets caballeristiska fraktion. Stalinisterna utnyttjar detta för att förklara (Se *Pravda*) att ”de trotskistiska generalerna gjort uppror mot Negríns regering”. Om trotskisterna inte funnits, hade Stalin fått uppfinna dem. För honom gällde det att rättfärdiga sin politiks katastrofala resultat, att finna en syndabock för alla jordiska olyckor. Tsarens regering organiserade pogromer och gav judarna ansvaret för folkets misär. Hitler gör samma sak nu. Även om Stalin företräder andra sociala skikt, inte godsägarna eller borgarna utan sovjetbyråkratin, måste också han ha någon att lasta alla sina fiaskon och politiska misslyckanden på. Caballerist-fraktionen har lika många förbindelser med de verkliga trotskisterna, dvs. med Fjärde Internationalen som dessa har med Lucifer själv.

Även om caballerist-fraktionen bannlystes av stalinisterna för att den inte var redo att utföra G.P.U.:s alla befallningar, även om många av Londonbyråns företrädare i Spanien flörtade med denne höge ämbetsman i onåd och betraktade caballerist-tendensen som progressiv, så måste vi komma ihåg att bolsjevik-leninisterna alltid fördömde denna impotenta fraktion, som under de sista arton månaderna bara kunde kverulera.

Existerade den för övrigt, denna caballerist-fraktion? Vi menar, existerade en tendens som mot stalinisternas och Negríns uppfattningar kunde föra fram andra uppfattningar, en annan politik? Caballero ansåg att stalinisterna och Negrínisterna behandlade honom illa, att han var ett offer för deras smutsiga behov. Han var verkligen ett av deras offer, men inget av dem vi sörjer djupast. Hans konservativa politik som konseljpresident beredde väg åt Negrín. Denna höga ämbetsman i onåd, vars duglighet som statsman var misskänd, var mycket bedrövad. Grovt förolämpad avstod han från att tala offentligt under förevändning att inbördeskriget tvingar till tystnad. Omständigheterna var alltför allvarliga för ett kraftfullt fördömande av det stalinistiska förräderiet. Largo Caballero fördömde i varje fall aldrig Folkfrontens

kriminella politik. Detta är inte förvånande: han tillämpade den i regeringen. Vi vet inte om han godkände en av sina anhängares inträde i Casados junta.

Vad gäller vissa C.N.T.-företrädares inställning och även Meras, kan den bara förvåna dem som inte känner till C.N.T.-ledningens djupgående reformistiska natur. Utlämnade inte García Oliver och Federica Montseny Barcelonas proletariat och i synnerhet sin egen organisations bas till den stalinistiska repressionen? Vall och Mera fortsätter på denna brottsliga väg: de utlämnar just nu Madrids proletariat till kapitulanthopen och indirekt till Franco.

Mera företräder för övrigt C.N.T.:s yttersta högerflygel: han bekämpar vänsterflygeln, ”Durrutis vänner”, och lovprisades av stalinisterna.

Men lärdomen av händelserna i Madrid är ett fiasko för Folkfrontens alla politiska uppfattningar.

Titta er i spegeln, förbrytare! Vad duger den republikanska armén till sedan ni kastat ut alla revolutionärer ur dess ledning? Hur står det till med dess trohet till den republikanska regimen? Som på monarkins tid gör den revolt.

Vad är den demokratiska republikanska statsapparaten värd? följer ”rebellerna”. Må politiker inte glömma det öde drabbade de verkligt proletära organen i stil med Kontrollpatrullerna. Stalinisterna smidde vapnet som nu vänds mot dem, men olyckligtvis också mot proletariatet.

Miaja–Casados ”revolt” betydde slutet för Negrín-regeringen. man måste också betona slappheten som visades av kommunistpartiets ledning, vilken övergav sina militanter och flydde till utlandet.

De franska anarkisterna (Se Libertaire) stöder Miaja-Casados junta, därför att de i den ser ett försök att hejda en onödig massaker på de spanska arbetarna. Är inte läget hopplöst? Det gäller att rädda militanternas liv som är i fara och låta dem åka till utlandet, för den spanska revolutionen skall genomföras med levande människor och inte med döda. Detta är idéerna man träffar på i ”Libertaire” och ”Juin 36”.

Men de som vill hejda ”den onödiga massakern” känner inte till fascismens natur. De hoppas på Francos nåd. Fascismens grundläggande kännetecken är emellertid just att den inte tolererar någon som helst självständig proletär organisation och att den till och med undertrycker alla självständiga borgerliga organisationer. Ett vapenstillestånd med Franco för att rädda vad det vara må åt proletariatet är omöjligt.

García Oliver belönades inte för sitt förräderi i maj och inte heller Comorera eller Negrín. Miaja-Casados och deras bundsförvanters öde kommer inte att bli bättre.

Proletariatet har inget val. I händelse av ett totalt nederlag är det bara i samma utsträckning som det gör motstånd och låter fascismen betala sin framryckning dyrt, som det efteråt kommer att kunna samla sina styrkor och förbereda hämnden.

XXI. Kunde man gjort något annat?

Kunde man gjort något annat? Vi måste ställa denna fråga och besvara den. Det är desto nödvändigare att besvara den, eftersom samma politik – Folkfrontspolitiken – tillämpas i internationell skala där den bara kan få samma resultat, dvs. nya katastrofer. Kunde man gjort något annat? Detta innebär: kunde en annan politik än Folkfronten tillämpats i Spanien?

Opportunisterna brukar inte bara sedan 1939 utan alltid rättfärdiga sin egen politik, dvs. sina egna brott, genom att hänvisa till de objektiva förutsättningarna. Ni förstår, de objektiva

förutsättningarna tillät inte någon revolutionär politik. Nej, herrar Folkfrontsledare, ni ljuger: ni vill dölja ert förräderi bakom de objektiva förutsättningarna.

Om vi lyssnar på förklaringarna från Folkfrontens ledare, inklusive anarkisterna, om vi tar deras förklaringar på allvar, då återstår bara för oss att ge upp allt hopp, ge upp allt hopp om proletariats revolutionära 'förmåga, dess framtid och till och med dess historiska uppgift. Vi vill inte invagga oss i illusioner. Det är vår plikt att se verkligheten som den är. Men det tragiska i den spanska revolutionen var *inte de objektiva förutsättningarna, utan den enfaldiga och brottsliga politik som följdes av de som gjorde anspråk på att leda den*, vilka olyckligtvis följdes av massorna.

Enligt våra småborgare i Folkfronten var allt "ödesbestämt". Republikanerna och socialisterna rättfärdigar nederlaget genom fascisternas militära överlägsenhet. Kommunisterna gör det genom existensen av en profascistisk borgarklass (en fantastisk upptäckt!), som med sin noninterventionspolitik gynnade Franco. De glömmer att tillägga att Blum-regeringen, som inledde denna politik, stöddes av dem också. Anarkisterna rättfärdigar sina ständiga kapitulationer och sitt förräderi genom ryssarnas utpressning, när de skickade vapen till republikanerna. P.O.U.M. sluter sig till den fatalistiska kören och säger: vi var för svaga och måste följa de andra, och framför allt kunde vi inte spräcka enheten. Allt var alltså ödesbestämt ...

Vad som hänt måste hända. Det stod skrivet i Koranen.

Det som hänt måste hända, men det var er politik, herrar Folkfrontare, som gjorde det möjligt. Det marxistiska tänkandet är inte fatalistiskt, det är deterministiskt. Trots den betydelse marxister ger de ekonomiska faktorerna, kan de kämpade partiernas ideologi och politik – som ofta ligger efter utvecklingens objektiva behov – hindra samhällets framåtskridande och skapandet av ett nytt ekonomiskt system.

I Spanien fanns i juli 1936 i varje fall alla objektiva förutsättningar för en segerrik proletär revolution. Franco hade inte som Hitler och Mussolini en mäktig massrörelse bakom sig. Hans rörelse hade och har fortfarande – trots det yttre skenet snarare en gammaldags reaktionär karaktär än en fascistisk. En av de rörelser som stödde honom, de spanska falangisterna, liknade de tyska och italienska fascistiska organisationerna. Men de spanska falangisterna var ingen massorganisation. Den viktigaste kraften Franco stödde sig på var den av folket hatade gamla kyrkliga och feodala reaktionen. Landet, folket, arbetarna, bönderna och småborgarna hade rest sig för att göra slut på detta medeltida Spanien. Endast Folkfrontens bromsande verkan förhindrade att en proletär revolution förekom den francistiska kuppen. Som svar på generalernas upprör reste arbetarna och bönderna sig för att förändra landet i enlighet med sina intressen. Proletariatet hade en mäktig bundsförvant på landsbygden. Det var just landets efterblivna karaktär som möjliggjorde en förening av arbetarrörelsen i städerna med den agrara revolutionen på landsbygden.

Proletariatet förfogade över en annan bundsförvant i den katalanska, baskiska och galiciska nationella rörelsen. Genom en politik för frigörelse från kolonialt förtryck, inspirerad av den ryska revolutionens exempel, kunde det vinna marockanerna till sin sida.

Den borgerliga statsapparats majoritet gick över till Franco, men i den republikanska zonen behövde arbetarna bara viska till för att krossa resterna av den kapitalistiska staten och ta makten. Den republikanska zonen omfattade i början landets viktigaste delar. Antifascisterna höll de tre stora städerna: Madrid, Barcelona, Valencia och de två mest realiserade och avgörande områdena: Katalonien och den norra delen. Miljoner människor reste sig. Energi, initiativ och entusiasm saknades inte. Det enda som saknades var revolutionens parti.

”Men för att bekämpa Franco var dock *enhet* nödvändig. Det gällde att finna en bred form, som kunde omfatta alla antifascister, även de mest moderata. Denna form utgjordes just av Folkfronten”, säger de som försvarar historiens största förräderi.

Vi har redan förklarat att den ”breda” Folkfronten inte tillfredsställde någon. Verkligen enhet kunde bara skapas på den proletära diktaturens grund.

”Men massorna var inte beredda, de var efterblivna och dominerade av demokratiska illusioner”, säger vissa av våra motståndare till vänster. Massorna hade verkligen demokratiska illusioner. Därför förde de Folkfrontens ledare till makten. Men även om de inte hade en klar medvetenhet om sina egna mål, visade de att de hade färre illusioner än många kommunistiska och anarkistiska ledare. De hyste inget förtroende till den ruttna borgerliga republiken och till dennas män som Azaña, Companys, m.fl.... De ville ha kommunister och anarkister vid makten. Det krävdes stora och envisa ansträngningar av i synnerhet de kommunistiska ledarna, som putsade upp de misskrediterade demokraternas fasad, för att få massorna att finna sig i Azañas och Companys’ makttillträde. När massorna sade att de ville ha Caballero, Pasionaria och García Oliver vid makten innebar detta att de ville ha en proletär revolution.

Folkfronten existerade för övrigt inte de första månaderna efter den 19 juli. Männen i Esquerra vågade knappt visa sig på gatan. Massorna hade slagit in på den rätta vägen. De skapade sina egna kamporgan, kommittéer. Det krävdes flera månaders ansträngningar av Folkfrontsledarna för att avleda massorna från den revolutionära vägen och på nytt få in dem i den demokratiska passivitetens kretsgång.

Folkfrontens vänsterflygel, dvs. anarkisterna och P.O.U.M. svarar här: ”Vi var i minoritet. Vi kunde inte kämpa mot alla på samma gång, dvs. mot fascisterna, republikanerna, socialisterna och kommunisterna.”

Naturligtvis inte. Vi krävde inte det omöjliga av er, bara det möjliga. Fast man presenterar oss som fruktansvärda terrorister är vi inga blanquister. Om anarkisterna och P.O.U.M. var i minoritet bland massorna kunde de inte ta makten. Lenin visade långt innan 1936 vilken väg revolutionärer bör följa i sådana fall: gå framåt självständigt och kämpa tillsammans! Kämpa mot Franco tillsammans med de andra antifascistiska styrkorna men bevara självständigheten, säg massorna sanningen, brännmärk varje tvekan och förräderi hos färdkamraterna, vinn majoriteten av proletariatet och folket i allmänhet i den gemensamma kampen och den ständiga revolutionära kritikens process och erövra makten.

Men kunde man föra två inbördeskrig samtidigt? För det första: man hade inget val. Det ibland dolda, ibland öppna kriget inom ”regeringslägret” var ingen trotskistisk uppfinning eller ett resultat av Francos intriger. Detta andra inbördeskrig hade sina rötter i de motsägelsefyllda intressena inom Folkfronten. Denna motsättning kunde bara undertryckas om Folkfrontens ena del tog överhand över den andra. Folkfrontens högerflygel besvärades inte av denna önskan om enhet. Den förde ett inbördeskrig mot vänsterflygeln, som den ville och lyckades tysta.

För det andra: för att vinna kriget mot Franco måste detta andra inbördeskrig – kriget inom Folkfronten – avslutas så snart som möjligt, men det måste avslutas med en seger för proletariatet, den enda klass som kunde vinna det antifascistiska kriget.

Den franska revolutionens historiker är överens om att jakobinernas kamp mot girondisterna ökade Frankrikes styrka i dess kamp mot de sammansvurna kungarna. Bolsjevikernas kamp mot de ryska girondisterna, mensjevikerna och socialistrevolutionärerna, stärkte proletariatet och möjliggjorde de röda milisernas seger över de vita. Men på grund av sin småborgerliga natur föredrog våra demokrater och deras följeslagare Folkfrontens ljuva enhet, som i själva verket bara var en skärm bakom vilken alla drog åt sitt håll.

”Men Spanien var inte moget för en socialistisk revolution, då Var bara moget för en demokratisk revolution”, invänder stalinisterna understödda av socialisterna. Mensjevikernas argument möter oss tjugo år senare i en liknande situation. Var Ryssland mindre efterblivet än Spanien? Samma utmärkande drag: den utländska imperialismens koloni, den utländska interventionen, den agrara karaktären, feodalismens rester. Allt detta fanns också i Ryssland. Och sedan får man förklara för oss hur man i den imperialistiska epoken och inom den kapitalistiska regimens ram kan förverkliga denna ”demokratiska revolution”. Vi väntar på dessa förklaringar. I synnerhet väntar vi förgäves på att få se dessa demokratiska revolutioner segra och genomföras. Krossandet av den proletära revolutionen i Kina ledde till krossandet av alla demokratiska erövringar och till fortsatt utländsk dominans.

Det som inte var moget i Spanien, det var det revolutionära partiet.

Men ni glömmer helt den internationella situationen, som var ogynnsam för den spanska revolutionen! I Ryssland var det lättare. Kapitalisterna slogs med sig själva 1917 och kunde inte kasta sig över bolsjevismen ... Nu härskar fascismen i många länder. I Tyskland, i Italien, i Portugal, i hela Centraleuropa. Och till och med demokratierna var mot oss. Och dessutom var det inte världskrig 1936-39,

svarar de som vill rättfärdiga förräderiet. Och anarkisterna tillägger: ”Vi hade också Stalin mot oss.”

Nåväl, alla dessa fakta är korrekta. Men revolutionärerna skapar inte själva de villkor de kämpar under: de måste kämpa under villkor, som påtvingas dem av omständigheterna. Revolutioner äger inte rum på befallning. De kan alltså inte vara fråga om att välja speciellt gynnsamma villkor för att genomföra dem, eller idealiska villkor som ett ekonomiskt utvecklat land, en perfekt internationell atmosfär, m.m. Det vore naturligtvis mycket trevligt, men det fungerar inte så. ”Vår väg är inte lika rak som Nevskij Prospekt.” Lenin lär oss att revolutionen blir möjlig i den imperialistiska kedjans svagaste länk. Spanien var den svagaste länken 1936. Det gällde att bryta den.

Men var den internationella situationen 1936 så förtvivlad för det spanska proletariatet som den framställs av våra Folkfrontsdemokrater och deras stalinistiska och anarkistiska bundsförvanter? Det var visserligen inte världskrig. Men måste proletariatet vänta på ett nytt världskrig för att genomföra sin revolution? Det är ett sätt att se saken, men det är inte vårt. Enligt oss bör proletariatet göra allt för att hindra denna nya slakt genom att genomföra den befriande socialistiska revolutionen. Det räddar på så sätt miljontals människoliv och även om vi är hänsynslösa ”terrorister” betyder detta något för oss.

Franco åtnjöt ett avsevärt internationellt stöd. Han stöddes av tre stater och av mäktiga finansoligarkier. Men kunde inte det spanska proletariatet finna något stöd i internationell skala? Genom Folkfrontspolitiken fick proletariatet de internationella brigaderna, torrmjölks och bönor, vapen av dålig kvalitet och i begränsade mängder, som det fick betala mycket dyrt med sabotagepolitiken mot revolutionen, vilken senare skulle öppna dörren för Franco.

Men om det spanska proletariatet hade haft en revolutionär politik, skulle denna medfört ett kraftfullare stöd från utlandet. Proletariatet hade fortfarande en stark ställning i Frankrike 1936 efter junistrejckerna, som förråddes av stalinisterna. En proletär revolution i ett kapitalistiskt land kan inte undgå återverkningar i andra länder. Den har inte alltid kraft nog att framkalla revolution i andra länder, om inte förhållandena i dessa länder är verkligt mogna. Men den framkallar alltid ett aktivt stöd, som kan lamslå dessa länders borgarklasser och

omöjliggöra deras reaktionära ingripande. Och kunde man inte splittra den francistiska armén?⁴⁶

”Den röda pesten” har stark utstrålning och genomträngningsförmåga. Det krävs bara att den är autentisk. ”Noninterventions”-politiken, dvs. passiviteten från det internationella proletariats sida som borde följt fascismens exempel och ingripit aktivt i den spanska konflikten, var naturligtvis ett hårt slag för den spanska revolutionen. Men proletariatets nonintervention kan härledas ur hela den politik Folkfronten förde i internationell skala. Denna nonintervention ursäktar inte den Spanska Folkfronten, den utvidgar bara ansvaret för brottet. Det var inte bara den spanska Folkfronten som genom sin inriktning arbetade för Franco. Folkfronten gjorde det i alla länder. ”Folkfront i hela världen”, enligt Dimitrovs recept. De ansvariga är inte bara Negrín och José Díaz, utan också Blum, Thorez och den senares herre, Stalin.

Om franska Folkfronten och framför allt kommunistpartiet krävde de utländska truppernas tillbakadragande från Spanien. De nöjde sig med detta platoniska krav, men medan de väntade befäste de den franska nationens enhet, dvs. underordnade det franska proletariatet under borgarklassen. På detta sätt skapades ett profascistiskt klimat i Europa.

En revolutionär politik i Spanien kunde emellertid ge den europeiska reaktionen ett fruktansvärt slag och även förvirrat de konservativa Folkfrontsledarna i andra länder. Vad säger oss att de franska arbetarna skulle förbli passiva i årtal om de fick höra att proletariatets diktatur – dvs. en annan och mera storslagen Kommun – upprättats i Barcelona och Madrid? Till och med Thorez och Costes skulle kanske fått svårt att avsluta strejker. Och utgjorde det fascistiska Italien och det hitleristiska Tyskland solida block, som kunde motstå alla påfrestningar?

Även om stalinisterna genom att predika sin nationalism gör allt de kan för att befästa de fascistiska diktaturerna och skapa ett gynnsamt klimat kring dem, tror vi inte att Hitlers regim kommer att vara i tusen år som Goebbels försäkrar. Den skulle kanske inte levt tusen dagar om den proletära revolutionen segrat i Spanien.

Ett dekret från den proletära regeringen om protektoratets befrielse, följt av revolutionär propaganda i Marocko, kunde öppna en bräsch i Nordafrika och resa den arabiska världen mot den europeiska imperialismen. Om man vann insteg i spanska Marocko kunde franska Marocko väckas till liv. Lever inte minnet av Abd-El Krim's befrielsekamp kvar där?

Har vi glömt denna kamp som skakade de europeiska kanslierna?

För att genomföra denna politik, inspirerad av den stora ryska revolutionen vars anda Fjärde Internationalen förblir trogen, fick man naturligtvis inte vara rädd för att reta den internationella kapitalismen och dess redskap Hitler, Mussolini, Chamberlain, Daladier och Påven. Man måste inte bara vara fast besluten att reta dem, utan också att krossa dem.

”Ni kanske har rätt, säger de anarkistiska ministrarna, men vi hade också Stalin mot oss och han hade vapnen vi saknade.” Vi tänker naturligtvis inte försvara Stalins utpressning vad gäller vapenförsäljningen till det republikanska Spanien. García Oliver försöker emellertid rättfärdiga sina ständiga kapitulationer genom Stalins utpressning, för att på så sätt undvika sitt eget ansvar.

Den internationella borgarklassen är inte allsmäktig, den kan inte alltid göra vad den vill. Stalin är inte heller allsmäktig. Hans planer kan också kullkastas. Hittills har de i allmänhet kullkastats av den internationella borgarklassen, men ”folkfaderns” planer kan också och

⁴⁶ Se kapitel 6: ”Kunde man ha splittrat den francistiska armén?”

kommer i framtiden att kullkastas av det revolutionära proletariatet. Liksom påven och Chamberlain kunde även Stalin skakats av en segerrik proletär revolution i Spanien.

Den till sin natur konservativa sovjetbyråkratin har intressen som är motsatta det internationella proletariatets, men den baserar sig dock på arbetarstatens grund, på en socialiserad ekonomi. Dess inställning är i viss grad också beroende av det ryska och internationella proletariatets åsikter. Även om den är en bedragare vill den inte att det skall uppdragas. Kort sagt: trots sitt förräderi svävar den ryska byråkratin inte fritt i luften. Den är underkastad den internationella arbetarklassens påtryckningar.

Stalin skulle inte sända vapen om han förlorade den ideologiska och polisiära kontrollen i Spanien? Det är inte säkert. Trots sitt förräderi kallar Stalin sig ”det internationella proletariatets ledare” och ibland till och med ”den internationella revolutionens ledare”. Om den socialistiska revolutionen segrade i Spanien, skulle han tvingas välja mellan den och fascismen. Om man ser till vilka skikt han stöder sig på, vore det svårt för honom att välja fascismen. Ryssland och hela världens arbetare skulle ha svårt att förstå honom. I varje fall skulle García Oliver få en viktig trumf på hand för att avslöja honom, ett bättre kort än en teoretisk artikel om varför Bakunins doktrin är överlägsen Marx’.

”Men under tiden gällde det inte att avslöja, utan att kunna ställa antifascistiska stridsvagnar mot Francos stridsvagnar”, svarar de anarkistiska ministrarnas försvarsadvokater. Det är sant. Så länge anarkisterna inte var i ledningen, så länge revolutionärerna i allmänhet inte hade makten, kunde de inte motsätta sig att den republikanska regeringen köpte och fick vapen av Stalin eller ens av ”fan och hans mormor”. Men de kunde bevara sitt oberoende, fortsätta den revolutionära kritiken (den är också ett mäktigt vapen) och därigenom ta makten och även lägga beslag på Stalins vapen.

Under majdagarna i Barcelona såg jag åtskilliga anarkistiska militanter använda riktiga ryska vapen mot det reaktionära angreppet. När Stalin skickade dem förutsåg han säkert inte att hans kulsprutegevär kunde byta ägare och riktas åt detta håll. Men om ett revolutionärt parti funnits i Spanien kunde det lagt beslag på inte bara ryska kulsprutegevär, utan alla vapen Stalin och även andra utländska spekulanter sålt.

”Men om antistalinisterna – vare sig de är anarkister, poumister eller trotskister – satt vid makten, skulle Stalin inte skicka en patron”, fortsätter vår motståndare, de anarkistiska ministrarnas försvarsadvokat.

Låt oss medge denna otrevliga möjlighet. Inga patroner från Stalin, en ännu ovänligare eller kanske rasande Chamberlain och en påve som fördömer oss i en ny encyklika. Detta verkar otrevligt och fruktansvärt, men man måste acceptera det om man på allvar vill bekämpa kapitalismen och dess främsta redskap, fascismen. Om vi skulle låta vårt handlande vara beroende av Stalins, Chamberlains, Pius XI:s eller XII:s bifall, då fick vi överge alla revolutionära föresatser och acceptera Folkfronten eller något liknande. Men om Folkfronten temporärt tillfredsställer Stalin (vi vet inte vilken hans nästa svängning kommer att bli) tillfredsställer den inte alls Chamberlain och Påven. Den demoraliserar proletariatet och öppnar dörren för fascismen.

Genom att slå in på den revolutionära vägen, krossa den kapitalistiska staten, bygga upp arbetarkommittéernas makt, proletariatets diktatur, lösa det spanska samhällets alla brännande problem genom revolutionära reformer, slutföra den agrara revolutionen, befria de förtryckta nationaliteterna, befria kolonierna, inrikta kampen mot Franco på den socialistiska revolutio-

nen i Europa och i världen, genom att göra allt detta skulle det spanska proletariatet få fördelar som är överlägsna Stalins stridsvagnar.⁴⁷

Men här svarar Negrín, Álvarez del Vayo, José Díaz och García Oliver i kör: ”Det fanns för många hinder att övervinna, för många fiender att besegra ...”

Fiender till den spanska revolutionen saknades förvisso inte. De farligaste och falskaste fienderna fanns kanske i den republikanska arméns generalstab och i ”El Gobierno de la Victoria”.

Vi marxister i Fjärde Internationalen garanterar inte proletariatet att våra metoder tillförsäkrar det lätta segrar. Sådana garantier finns inte i en riskfylld revolution. Men vi säger och då baserar vi oss på tragiska erfarenheter: ”Folkfrontens metoder leder er med en oundviklig logik mot fascismen. Vår väg som inspireras av exemplet från den första segerrika proletära revolutionen, den 1917, vägen över en obarmhärtig kamp mot socialismens alla fiender är en svår väg. *Men det är den enda vägen.*”

Förbered hämnden!

Resulta imposible concebir lo que España ha realizado si no se cuenta como elemento fundamental de la Victoria la decidida protección del Cielo.

”Heraldo de Aragón”, den 2 april 1939.

(Det är omöjligt att förstå vad Spanien förverkligat, om man inte räknar Himlens bestämda hjälp som den grundläggande orsaken till Segern.)

Detta arbete hann inte lämna tryckeriet och se dagens ljus innan inbördeskrigets sista akt utspelades inför våra ögon. Miaja-Casados juntaregering blev, som vi förutsåg för en månad sedan, bara en kort episod. Den lämnade bara över till Franco.

För en månad sedan skrev vi (se kapitlet ”Miaja–Casados revolt”):

García Oliver belönades inte för sitt förräderi i maj och inte heller Comorera eller Negrín. Miaja-Casados och deras bundsförvanters öde kommer inte att bli bättre.

Proletariatet har inget val. I händelse av ett totalt nederlag är det bara i samma utsträckning som det gör motstånd och låter fascismen betala sin framryckning dyrt, som det efteråt kommer att kunna samla sina styrkor och förbereda hämnden.

Våra förutsägelser har ännu en gång bekräftats. Miaja, Casado och Besteiro, som följdes av vissa C.N.T.-are och caballerister, hoppades – eller gav, åtminstone sken av att hoppas – på en ”hederlig fred” och Francos nåd. Vissa röster hördes från den yttersta vänstern i utlandet, som antingen helt öppet eller lite ängsligt stödde Miaja-Casados junta och i dess politik såg ett försök ”att rädda människoliv”.

Hela det centrala Spanien och Madrid utlämnades emellertid till Franco. Madrids och Valentias modiga proletariat underkastas i sin tur det katalanska proletariats öde. Den vita terrorn härskar. Exekutionsplutonerna arbetar oavbrutet. Koncentrationslägren fylls med hundratusentals proletärer. Till och med Besteiro, förrädaren Besteiro arresteras! ”Han får ingen belöning” – vi skrev det och han fick det inte heller.

Efter Hitlers maktövertagande i Tyskland 1933 gav socialdemokratin ”Führern” sitt förtroende och vissa fackföreningsledare inbillade sig att de skulle kunna integrera de fria fackföreningarna i den fascistiska regimen ... Men några veckor därefter upplöstes de fria fackföreningarna av Hitler. Sex år senare upprepas samma fenomen i Spanien av de som

⁴⁷ Stridsvagnar och vapen i allmänhet kunde för övrigt producerats i själva Spanien. Se kapitlet: ”Krigsindustrin”

hoppas på en amnesti från Franco ... Och detta reformistiska anhang kallar de revolutionära marxisterna, Fjärde Internationalens anhängare, för utopister!

Den kapitalistiska och feodala reaktionens redskap Franco förde inte ett hänsynslöst krig mot proletariatet för att ge det en amnesti. Han gjorde det för att krossa dess avantgarde. De som talar om ”att rädda människoliv” genom Miaja–Casados junta känner inte till fascismens natur. De poumistiska, anarkistiska, kommunistiska och även socialistiska militanterna mördas. Från det centrala Spanien kunde mycket få antifascister rädda sig, eftersom demokratierna tvådde sina händer och vägrade dem fartyg. Naturligtvis kunde Miaja, Casado, Vall, m.fl. ta flygplan. I vår tid står flygplan alltid till förfogande för flyende regeringar ...

Jag upprepar ännu en gång att Miaja-Casados revolt var ett brott, ett brott mot proletariatet och mot republiken, ett brott som en dag kommer att få betalas. Miaja-Casado mördade de kommunistiska arbetarna och påbörjade det arbete som mästebödeln Franco kommer att fullfölja. De som medverkat till detta brott täcks av vanära!

* * *

”Kriget är avslutat” meddelar Francos generalstab. ”Den röda pesten” är utplånad. Spaniens och hela världens borgare karl åter andas. De får lättare att föra miljontals proletärer till de imperialistiska slaktbänken.

I Spanien härskar ordning ... Man dödar och torterar de bästa av proletariatets kämpar. Den anarkistiske journalisten Mauro Bajatierra begick självmord i sitt hem efter att ha avlossat sin sista patron ... Hur många som Mauro Bajatierra finns det i Spanien? Säkerligen åtskilliga tusental.

Franco vann! Kapitalisten, godsägaren, adelsmannen och markisen återfår sina fulla rättigheter. Prästvåldet, Guardia civils våld börjar åter. Man bygger upp kyrkorna, prästerna spatserar på Puerto del Sol och fåren kysser deras händer.

Noninterventions-kommittén har avslutat sitt arbete och avskedat sin personal. Den nya ”antifascistiska” påven lyckönskar Franco. Hitler och Mussolini gör detsamma. Chamberlain har ett bekymmer mindre: Inbördeskriget i Spanien oroade honom. De demokratiska ambassadörerna kröker rygg för den nye herren.

”Madrid som skulle blivit fascismens grav blir bolsjevismens grav”, proklamerar Mussolini. Man förbereder Segerparaden i Madrid ...

Fascistiska diktatorer, Hitler, Mussolini, Franco, nya imperiebyggare, storhetsvansinniga bödelsdrängar, ni är historiens dvärgar och pygméer! Ni är avfallsprodukter av en förfallsperiod, av en dömd regim! Trots era segrar är er väg slut och den leder er till avgrunden!

Det är annorlunda med den proletära revolutionen: dess resurser är outtömliga. Socialismen och dess moderna uttryck, bolsjevismen, är för er, den ruttna regimens försvarare, som ett mytologiskt monster: man hugger av ett huvud och ett tiotal växer ut i dess ställe. Den proletära revolutionens resurser ligger i produktivkrafternas oundvikliga utveckling, i den kapitalistiska regimens olösliga och ständigt växande motsättningar.

Fascismens styrka har sitt ursprung i det faktum att proletariatet för tillfället saknar revolutionär ledning. ”Franco vann kriget!” I samma utsträckning som Marty kämpade i Madrid...

De francistiska tidningarna räknar upp namnen på de bataljoner som tågat in i Madrid och publicerar foton av de ärorika generalerna ... Spanien är sedan århundraden tillbaka ett land där det finns generaler som inte vunnit eller lett en strid. Detta fortsätter.

Barcelona och Madrid erövrades inte av er, blodiga men löjliga narrar, Franco och Quiapo de Llano. Barcelona och Madrid utlämnades till er av Folkfrontens ledare. Trots hjälpen ni fick av era italienska och tyska herrar, trots hundratals flygplan och krigsmateriel i överflöd, trots hjälpen ni fick från demokratierna genom noninterventions-politiken, trots blockaden som påtvingades det spanska proletariatet, trots den största och effektivaste hjälpen ni fick av Folkfrontens ledare, trots allt detta behövde ni trettiofyra månader för att få bukt med det heroiska spanska proletariatet! Och detta först efter Miaja-Casados förräderi! Trots era segrar är ni impotenta!

Det var inte himlens hjälp som möjliggjorde er seger det var en mycket mer materiell kraft: Stalin, den store organisatören av nederlag, och hans bundsförvanter i Folkfronten.

Han som i Lubjankas källare mördar bolsjevikernas gamla garde, han som genom sin kriminella politik hjälpte till att krossa den kinesiska revolutionen 1927, han som hjälpte Hitler 1933, han har nu tillsammans med sina bundsförvanter i Folkfronten öppnat dörren för Franco.

* * *

Men dessa trettiofyra månader har inte gått förbi utan att lämna spår efter sig. De spanska arbetarna har lärt sig att använda vapen och att använda dem mot sina klassfiender. De har inte beseegrats, utan bedragits, förråttats och utlämnats. De kommer att tänka över orsakerna till sitt nederlag. Den francistiska regimen ger dem bara ökad fattigdom, slaveri och terror, men Franco kommer inte att kunna lösa det spanska samhällets brännande problem. Den andalusiske bonden vill ha jord. Den katalanske arbetaren vet att man kan sköta fabriken utan kapitalistens hjälp. Han lärde mycket när han förråddes och bedrogs av Folkfrontens ledare. Lärdomarna av "bienio rojo" (två röda år) vilka förskräcker er, herrar fascister som förbereder "er Segerparad", lever kvar i varje utsugen spanjors medvetande. För varje dag tar dessa lärdomar allt mer form.

Det spanska proletariatet förbereder sin storslagna hämnd. Fjärde Internationalen, som drar lärdom av nederlaget, hjälper det och formulerar den kommande spanska proletära revolutionens program.

19 april 1939.

M. CASANOVA